
L'ORDRE DELS CONSTITUENTS
SINTÀCTICS ORACIONALS MAJORS
EN CATALÀ

Treball de recerca presentat per
Daniel Bartomeu Gifreu

Dirigit per:
Lluïsa Gracia i Solé
Francesc Roca i Urgell

Doctorat Diversitat Educativa i Pluralitat Lingüística
Itinerari Llengües i Migració
Universitat de Girona

Girona, 4 de setembre de 2006

L'ORDRE DELS CONSTITUENTS SINTÀCTICS ORACIONALS MAJORS EN CATALÀ

Treball de recerca presentat per
Daniel Bartomeu Gifreu

- L'ordre del català: qüestions sintàctiques
- L'ordre del català: qüestions discursives
- Factors que condicionen els diferents ordres del català
- Anàlisi de les dades d'un corpus oral

Dirigit per:
Lluïsa Gracia i Solé
Francesc Roca i Urgell

Doctorat Diversitat Educativa i Pluralitat Lingüística
Itinerari Llengües i Migració
Universitat de Girona

Girona, 4 de setembre de 2006

AGRAÏMENTS

M'encanta l'esport, jugo a bàsquet, m'agrada el ciclisme... però aquest treball de recerca ha estat la primera maratón que he corregut a la meua vida. Fins ara només havia competit en unes quantes curses populars, curses en què era important el suport de la meua gent, però en què en general aconseguia fer unes marques força bones tot solet.

Córrer una maratón fa que sigui molt més complicat completar tot el recorregut i, a més, no arribar fora de control com els passa a alguns ciclistes mentre pugen el Tourmalet i que després no poden prendre la sortida el dia següent. Per sort he arribat dintre de temps; per sort he arribat a una meta que no han assolit tots els que van començar la seva particular maratón; per sort he aconseguit acabar tot i els moments en què he estat al límit de defallir, tot i els moments en què em deia a mi mateix que jo era un corredor de distàncies curtes i no de maratons. Han estat tants i tants els obstacles que finalment s'han superat...

Però parlant de sorts, és curiós que en una competició individual com és la maratón hagi estat tan important l'ajuda de la gent, una ajuda que potser ni els que la donaven concebien com a tal però que a nosaltres, els maratonians, ens és de gran ajuda. En primer lloc gràcies a la meua família perquè, tot i no saber gaire bé en què consisteix una maratón ni quin premi et poden donar si l'acabes, sempre heu recolzat el que he decidit fer.

Gràcies a tots aquells que diàriament m'han patit i en alguns casos encara em pateixen al Centre d'Alt Rendiment (CAR) del GALI. Gràcies als que hi éreu (Contre, Míriam, Laia, Anna Guix...) i gràcies als que hi sou (Berta, Pau, Filippo, Laura, Marta, Anna Puigdevall...), perquè el millor que té córrer una maratón és tenir gent que et dona suport en els moments complicats de la cursa. Gràcies també als col·laboradors externs del CAR del GALI com són en Barbo, en Jordi Santiago, etc. i especialment en Robert, que va acabar la maratón poc abans que jo i que sap treure l'entrellat de tota mena de problemes.

Per últim gràcies als entrenadors que m'han ajudat a arribar a la línia d'arribada a partir de la seva valuosa experiència en curses de tota mena: curses populars, maratons,

supermaratons... Gràcies Lluïsa i gràcies Francesc per invertir part del vostre temps en un corredor de fons com jo. Gràcies també a l'entrenadora Elisabet per ensenyar-me a analitzar l'etapa i tots aquells altres entrenadors que m'hagin pogut ajudar a ser millor atleta.

En fi, arribar a la línia d'arribada ha estat complicat, potser més del que podia imaginar, però sempre és gratificant arribar al final d'una etapa dura perquè significa que has treballat i que has tingut temps d'aprendre d'altres corredors que han acabat la carrera i que s'han convertit en bons amics.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	8
1.1. ESTAT DE LA QÜESTIÓ	8
1.2. OBJECTIUS	10
1.3. PARTS DE L'ESTUDI	11
2. METODOLOGIA	12
2.1. FONTS	12
2.2. MOSTRA	13
2.3. PROCEDIMENT	14
2.3.1. Transcripció	15
2.3.2. Codificació	16
2.4. ANÀLISI DE LES DADES	17
3. L'ORDRE SINTÀCTIC DEL CATALÀ: HIPÒTESIS	19
3.1. L'ORDRE DEL CATALÀ: QÜESTIONS SINTÀCTIQUES	19
3.1.1. Hipòtesi inicial: el català és una llengua d'ordre no marcat SVO	19
3.1.2. Altres ordres no marcats i factors que els provoquen	24
3.1.2.1. La pesantor	24
3.1.2.2. La manca de determinant en el subjecte	25
3.1.2.3. Construccions amb verbs intransitius d'un argument	29
3.1.2.3.1. Els verbs ergatius, els inacusatius i els inergatius	30
3.1.2.3.2. Les passives pronominals i les construccions ergatives	37
3.1.2.4. Construccions amb un ordre no marcat OVS	42
3.1.2.4.1. L'ordre no marcat en les construccions amb verbs psicològics	42
3.1.2.4.2. Construccions amb un ordre no marcat OVS	45
3.1.2.5. Construccions existencials	47
3.1.2.6. Oracions interrogatives totals	49
3.1.2.7. Conclusions	52

3.1.3. L'ordre del català: altres propostes_____	53
3.1.3.1. El subjecte postverbal segons Rosselló (1987 i 2002)___	54
3.1.3.2. L'ordre VOS segons Vallduvió (2002)_____	55
3.1.3.3. Recapitulació_____	59
3.1.4. Reflexions finals_____	59
3.2. L'ORDRE DEL CATALÀ: QÜESTIONS DISCURSIVES_____	59
3.2.1. La tematització_____	62
3.2.1.1. La sinislocació_____	63
3.2.1.2. La dextralocació_____	65
3.2.1.3. Recapitulació_____	66
3.2.2. La rematització_____	66
3.2.2.1. Un cas especial de rematització:	
les oracions interrogatives parcials_____	71
3.2.2.2. Recapitulació_____	73
3.2.3. Les construccions amb tematització + rematització_____	73
3.2.4. L'ordre discursiu del català: recapitulació_____	74
3.3. RECAPITULACIÓ_____	75
4. ANÀLISI DE LES DADES DEL CORPUS_____	77
4.1. INTRODUCCIÓ_____	77
4.2. ELS ORDRES NO MARCATS I MARCATS A LA LLENGUA ORAL_	77
4.3. LES CONSTRUCCIONS AMB ORDRE NO MARCAT_____	80
4.4. LES CONSTRUCCIONS AMB ORDRE MARCAT_____	86
4.4.1. Les tematitzacions_____	87
4.4.1.1. Les sinislocacions_____	89
4.4.1.2. Les dextralocacions_____	90
4.4.2. Les rematitzacions_____	91
4.4.3. El desplaçament dels constituents sintàctics_____	92
4.4.4. Altres casos d'ordre marcat_____	94
4.5. CONCLUSIONS_____	95
5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES_____	96
ANNEXOS_____	102

ANNEX 1: Fitxa de l'informant (L1 català)	102
ANNEX 2: Fitxa de l'informant (L1 romanès o panjabi)	103
ANNEX 3: Exemple d'un fragment de transcripció i codificació	105
ANNEX 4: Símbols de transcripció	110
ANNEX 5: Manual de codificació	116
ANNEX 6: Exemples de l'anàlisi de dades	142

1. INTRODUCCIÓ

1.1. ESTAT DE LA QÜESTIÓ

El treball de recerca *L'ordre dels constituents sintàctics oracionals majors en català* és la primera part d'una tesi que tractarà la influència que la llengua materna (L1) pot exercir en l'adquisició de la segona llengua (L2). Concretament, la tesi se centrarà en la influència de les característiques gramaticals del panjabi i del romanès com a L1 en l'adquisició de l'ordre sintàctic del català com a L2. En aquesta introducció exposarem els objectius, les parts i la metodologia de tota la tesi, posant especial èmfasi en els aspectes que formen part d'aquest treball de recerca.

Aquest estudi més ampli en el qual se situa el treball de recerca sorgeix de la gran diversitat lingüística que trobem a Catalunya i a Espanya. I és que tot i que el català i el castellà són les dues úniques llengües considerades com a oficials a Catalunya, la realitat és molt més complexa. Així, si observem les dades del Ministerio del Interior de 31 de desembre de 2005, ens adonem que només a Catalunya hi havia 163.589 immigrants procedents del Marroc amb permís de residència, 61.814 d'Equador, 30.593 de Colòmbia, etc. I aquests números creixerien considerablement si també es poguessin tenir dades fiables sobre el nombre d'immigrants en situació no regularitzada.

L'origen tan divers de tots aquests immigrants comporta la convivència a Catalunya de moltes llengües a part del català i del castellà, i és precisament l'idioma una de les principals vies d'integració (o de marginació) de les comunitats nouvingudes. Aquestes persones, en el seu acostament a la L2, es veuen influïdes per la seva respectiva L1, i aquesta tesi voldrà esbrinar fins a quin grau es produeix aquesta influència a nivell sintàctic. Concretament ens centrarem en l'estudi de l'ordre dels constituents sintàctics majors (Subjecte (S)/ Verb (V)/ Objecte (O))¹ en les oracions declaratives i en tots aquells factors que hi poden influir: tipologia del verb, característiques dels arguments o distribució de la informació vella (= tema) i de la informació nova (= rema).

---

¹ D'ara en endavant utilitzarem les següents abreviatures: S per al subjecte, V per al verb i O per a l'objecte. De forma genèrica, i per simplificar el nostre estudi, englobem dins l'etiqueta O no només l'objecte directe sinó també els altres arguments regits pel verb: objecte indirecte, objecte regit i complement predicatiu regit.

Existeixen molts estudis dedicats a la influència de la L1 sobre la L2, tot i que no s'ha considerat de la mateixa manera al llarg dels anys. Als anys 40, 50 i 60 predominava la Hipòtesi de l'Anàlisi Contrastiva (HAC), amb representants com Fries (1945), Weinreich (1953) i Lado (1957). Segons la HAC, la L1 jugava un paper fonamental en l'adquisició de la L2, però es considerava que aquesta influència era negativa, sobretot quan la L1 i la L2 eren molt diferents. Es defensava que aquesta influència negativa o *interferència* podia preveure's a partir de l'anàlisi de la L1 i la L2 implicades. Però posteriorment, el mètode de l'Anàlisi d'Errors, amb investigadors com Corder (1967) va reduir el paper de la L1 en l'adquisició de la L2 a partir de l'observació que no es complien tots els errors previstos. A més, els errors no es consideraven negatius sinó que els consideraven una mostra del sistema de llengua que s'estava adquirint, un pas més en l'aprenentatge d'una llengua. Sobre aquestes etapes d'aprenentatge de la L2, lingüistes com Dulay i Burt (1974) o Wode (1978) han defensat que se segueixen unes mateixes seqüències, independentment de la L1. Més recentment, Ellis (1985), Cook (1993), Liceras (1996), Ruiz (2000) i Hawkins (2001), entre altres, també han mostrat evidències que existeixen uns universals en l'adquisició de la L2. Tot i això, Larsen-Freeman i Long (1991) o Odlin (2003), entre altres, reivindiquen la importància de la influència de la L1 en l'adquisició de la L2.

En resum, la immensa majoria d'estudis que centren la seva anàlisi en l'adquisició d'una L2 consideren que la L1 influeix en la seva adquisició. Les discrepàncies les trobem en la consideració que es fa d'aquesta influència, perquè segons alguns (per exemple els representants de l'Anàlisi Contrastiva) serà negativa, mentre que segons uns altres (per exemple els investigadors de l'Anàlisi d'Errors) fins i tot pot ser positiva.

L'estudi descriptiu de l'ordre sintàctic del català, del romanès i del panjabi, juntament amb l'anàlisi dels textos produïts per aprenents de català que tinguin el romanès i el panjabi com a L1, hauran de mostrar la validesa o no de les aproximacions i hipòtesis elaborades fins ara des de perspectives teòriques diferents.

L'elecció del romanès i del panjabi com a llengües estrangeres objecte d'aquest estudi es deu a dos motius. En primer lloc perquè, partint de la consideració tradicional que el català és una llengua amb un ordre no marcat SVO, el romanès li és una llengua tipològicament propera pel fet de tenir el mateix ordre no marcat, mentre que el panjabi

és una llengua tipològicament diferent, amb un ordre no marcat SOV. En segon lloc, hem escollit el romanès i el panjabi perquè són dues llengües que es parlen a alguns dels països que aporten més immigrants a Catalunya. Així, el romanès es parla principalment a Romania i Moldàvia, països dels quals tenim 24.618 i 1.860 immigrants, respectivament. El panjabi, per la seva banda, es parla principalment a la regió del Panjab, la part oest de la qual pertany al Pakistan (amb 11.568 immigrants a Catalunya) i la part est a l'Índia (amb 4.911 immigrants).

1.2. OBJECTIUS

Aquesta tesi tindrà cinc grans objectius:

1. El primer objectiu és descriure alguns aspectes de l'ordre sintàctic del català a partir de gramàtiques, de treballs específics sobre el tema, de l'anàlisi d'un corpus oral i del meu propi coneixement de la llengua com a parlant. Concretament estudiem les oracions principals i les subordinades completives dependents de verbs com *dir*, *suposar* o *pensar*. Només es codifiquen aquestes subordinades perquè depenen de verbs molt freqüents en català i perquè, excepte les interrogatives indirectes, tenen un ordre sintàctic sense res especial.

El treball de recerca se centra en aquest punt.

2. El segon objectiu és descriure l'ordre sintàctic del romanès i del panjabi. Aquestes descripcions es basaran en gramàtiques, manuals, guies de conversa, treballs específics, etc. que tractin sobre aquestes llengües. A més, també ens recolzarem en l'assessorament que ens donaran parlants de L1 romanès o panjabi.
3. El tercer objectiu és, a partir de l'anàlisi d'un corpus oral, descriure la interllengua dels aprenents de català que tenen el romanès i el panjabi com a L1. Aquesta descripció inclourà tant les produccions sintàctiques correctes com les incorrectes.

4. El quart objectiu és buscar les causes que provoquen els errors dels aprenents de català que tenen el panjabi o el romanès com a L1.
5. El darrer objectiu és validar o no les propostes fetes fins ara sobre la influència de la L1 en l'adquisició de la L2.

1.3. PARTS DE L'ESTUDI

L'estudi constarà de cinc parts, les dues primeres de les quals formen aquest treball de recerca. El conjunt de totes cinc parts formarà la tesi.

1. A la primera part de l'estudi, proposem els ordres no marcats que té el català i justifiquem els casos on trobem un ordre marcat.
2. A la segona part, analitzem el corpus d'entrevistes fetes a catalanoparlants i el relacionem amb els ordres no marcats i marcats de (1).
3. A la tercera part de l'estudi, ens aproximarem a l'ordre sintàctic del romanès i del panjabi. Estudiarem quin és l'ordre no marcat i quins són els ordres marcats en cadascuna d'aquestes llengües.
4. A la quarta part, analitzarem un corpus d'entrevistes fetes a aprenents de català que tinguin el romanès i el panjabi com a L1.
5. A l'última part explicarem la parla de la interllengua (correcta i errònia) dels aprenents de català, relacionant-la amb les teories ja existents.

2. METODOLOGIA

2.1. FONTS

Per a l'elaboració de la primera part d'aquest estudi hem consultat bibliografia que tracta l'ordre sintàctic del català. Per a l'exposició de l'ordre SVO, tradicionalment considerat com el no marcat del català, bàsicament hem utilitzat els articles que hi fan referència dins la *Gramàtica del català contemporani* (d'ara en endavant *GCC*) (J. Solà: 2002) i també, pel fet de tractar una llengua veïna que té molts aspectes en comú amb el català, la *Gramática descriptiva de la lengua española* (I. Bosque i V. Demonte: 1999). L'elecció d'aquestes dues obres s'ha degut al fet que són les gramàtiques de referència de les seves respectives llengües. A part d'aquests llibres, la lectura de Fabra (1954 i 1956), Bartra (1986), Rosselló (1987) i Solà (1990) també ens ha permès reforçar la proposta d'ordre presentada a l'apartat 3.1.1. per al català.

Per exposar els ordres no marcats diferents de SVO, ens ha ajudat la lectura de capítols o parts de capítols de la *GCC*, però també la consulta d'altres treballs que tracten de manera més detallada aspectes relacionats amb aquests altres ordres: Burzio (1986), Belletti (1988), Gràcia (1989) i Mendikoetxea (1999) per a les construccions amb verbs inacusatius; o Belletti i Rizzi (1987) per a les construccions amb verbs psicològics.

Per a una aproximació a d'altres propostes d'ordre sintàctic no marcat per al català, diferents a les que defensem en aquest estudi, hem consultat Rosselló (1987 i 2002), i Vallduví (2002). Aquests dos lingüistes, de la mateixa manera que els que hem citat més amunt, parteixen d'un model gramatical, la gramàtica generativa, que distingeix entre dos nivells de representació, i sostenen que en el primer nivell (l'estructura profunda o inicial) el subjecte neix sempre en posició postverbal.

Pel que fa a les construccions amb un ordre marcat, sobretot es produeixen per qüestions informatives de tema i rema. Per tal d'estudiar la influència que poden tenir el tema i el rema en l'ordre dels constituents oracionals, ha estat útil la consulta de Chafe (1976), Li i Thompson (1976), Contreras (1978), Lonzi (1985), Hernanz i Brucart

(1987), Solà (1990), De la Mota Górriz (1995), Zubizarreta (1998 i 2000), Sornicola (1999), Van Kuppevelt (1999) i dels capítols de Prieto (2002) i de Vallduví (2002).

Per a la tercera part de l'estudi, no inclosa en aquest treball de recerca, consultarem gramàtiques on s'expliqui l'ordre sintàctic del romanès i del panjabi. Concretament ens centrarem en els llibres i parts de llibres que tractin la posició dels constituents sintàctics majors (subjecte, verb i objecte) en aquestes llengües, com per exemple Coteanu (1982) o Avram (1997) per al romanès i Bhatia (1993) o Bhardwaj (1995) per al panjabi.

2.2. MOSTRA

Per al treball de recerca hem elaborat un corpus d'entrevistes fetes a informants que tenen el català com a L1. D'aquesta manera hem pogut completar la visió teòrica que ens havien donat les gramàtiques i els altres estudis consultats. En total el corpus està format per dotze entrevistes fetes a informants d'entre vint-i-sis i seixanta anys residents a les comarques gironines. Tot i que la variant de sexe (masculí o femení) no l'hem considerat en cap moment una variable rellevant pel que fa a l'ordre dels constituents, hem preferit tenir una proporció igual d'homes i de dones. Dintre del corpus hem establert dos subgrups, de sis informants cadascun, segons si tenien estudis primaris o secundaris, per tal d'observar possibles diferències d'ordre sintàctic en les seves construccions. A més de controlar el nom, l'edat i el nivell d'estudis, de cada informant s'ha omplert una fitxa (ANNEX 1) amb diferents dades que, o bé han servit directament per al treball de recerca, o bé poden servir per a possibles estudis posteriors: grau d'ús del català, del castellà i d'altres idiomes, localitat de naixement i localitat de residència.

Pel que fa a la tesi, es farà un estudi transversal d'una mostra composta per dotze aprenents de català adults i que tinguin el panjabi i el romanès, respectivament, com a L1: sis de nivell bàsic 3 i sis de nivell elemental 2/3. El nivell dels informants serà valorat a partir de les proves de nivell estàndards del Centre de Normalització Lingüística de Girona. Els informants seran alumnes de centres d'ensenyament de català per a adults (Escoles d'Adults de la Generalitat de Catalunya, centres del Consorci per a la Normalització Lingüística de Catalunya, Escola Oficial d'Idiomes, etc.).

De la mateixa manera que hem fet amb els informants autòctons, a cada informant immigrant se li farà omplir una fitxa (ANNEX 2) on se li demanaran dades que poden ser rellevants a l'hora d'analitzar l'ordre dels constituents sintàctics majors en la seva parla: edat d'arribada a Catalunya i/o Espanya, llocs de residència anteriors, nivell d'estudis, coneixement d'altres llengües o contextos en els quals usa el català i el castellà.

2.3. PROCEDIMENT

Per al treball de recerca hem partit dels dotze informants adults que tenen el català com a llengua materna. A tots ells se'ls ha fet una entrevista semi-estructurada d'entre vint i trenta minuts de durada de temps total, tot i que el temps real d'intervenció de l'entrevistat oscil·la entre els dotze i els vint-i-cinc minuts. En total hem obtingut més de quatre hores de parla dels informants (unes dues hores per a cada nivell d'estudis).

Tot i que la presència de l'entrevistador i de la gravadora impedié que a les entrevistes l'informant parlés de manera totalment espontània, s'ha intentat que la conversa fos el màxim de natural possible, a partir del tractament de temes en els quals l'entrevistat es podia sentir segur.

Les entrevistes es poden dividir en dues parts: una primera de familiarització entrevistat-entrevistador en què es pregunta sobre la família, la localitat de residència, la feina, etc., i una segona on, a partir d'interrogar principalment sobre les aficions de l'informant, es busca que aquest creï textos narratius i descriptius.

Per tant, cal tenir en compte que l'anàlisi que hem fet en aquest treball sobre l'ordre sintàctic del català ha partit d'un corpus determinat, format per unes entrevistes semi-estructurades, en les quals es buscava la màxima espontaneïtat possible per part dels informants. D'aquesta manera les dades que s'obtenen de l'anàlisi de les entrevistes del corpus cal relacionar-les amb aquest tipus concret de discurs, i no necessàriament s'han de poder estendre a altres tipus de discursos.

Per a la tesi també farem el mateix tipus d'entrevistes als aprenents de català que tinguin el romanès i el panjabi, respectivament, com a L1. En aquest cas, però, les preguntes podran anar més enfocades al seu país d'origen, a les seves tradicions, etc. En tot cas, a

les entrevistes també es pretindrà que els informants parlin de la manera més espontània possible.

2.3.1. TRANSCRIPCIÓ

Tant les entrevistes del corpus d'aquest treball de recerca com les de la tesi, es transcriuen amb el sistema de transcripció CHAT del projecte CHILDES (MacWhinney, 2000). Aquest sistema distingeix entre tres tipus diferents de línies: els encapçalaments, les línies principals i les línies dependents. A continuació expliquem en què consisteixen aquestes línies, i a l'ANNEX 3 es pot trobar un exemple d'un fragment d'entrevista transcrit amb la codificació corresponent.

Els encapçalaments permeten introduir informació que pot resultar d'interès per a l'estudi que es faci. En el cas concret d'aquest treball de recerca, els encapçalaments que hem utilitzat fan referència al codi dels participants (marcat amb tres lletres: les dues primeres del nom i la primera del cognom), a la data de naixement de l'informant, a la seva edat, a la seva llengua (en el cas del treball de recerca sempre serà el català), al seu nivell d'estudis, al lloc de l'entrevista, al lloc de naixement de l'entrevistat, a la seva localitat de residència, al temps total de l'entrevista, al temps real de parla de l'informant i a la data de l'entrevista.

En segon lloc, les línies principals es componen pròpiament del discurs dels participants de l'entrevista (l'entrevistat i l'entrevistador). S'han transcrit totes les intervencions dels participants, tot i que per a l'estudi que hem fet només interessaven les produccions dels entrevistats. Existeixen tota una sèrie de mecanismes per indicar els fragments inintel·ligibles, els encavalcaments entre l'entrevistat i l'entrevistador, els fragments inacabats, etc. Per a totes aquestes qüestions referents als símbols utilitzats per al manual de transcripció del projecte CHILDES ens remetem a l'ANNEX 4.

En darrer lloc, les línies dependents són els comentaris que s'afegeixen a l'entrevista i que permeten conservar informació que, d'altra manera, es perdria: gestos que fa algun dels participants, pauses llargues que pot fer l'entrevistat abans de contestar, causes que provoquen la interrupció momentània de la gravació, etc.

2.3.2. CODIFICACIÓ

Per poder analitzar les entrevistes i obtenir-ne dades sobre l'ordre sintàctic del català, era necessari elaborar un manual de codificació. Aquest manual havia de permetre'ns codificar no només l'ordre en si, sinó també tots aquells factors que hi poden influir: tipologia verbal, característiques dels arguments verbals, etc. A més, el manual tant ens havia de servir per al treball de recerca que presentem aquí com per a les anàlisis posteriors que farem a la tesi. Tot seguit apuntem les característiques bàsiques del manual, però per consultar-lo íntegrament ens remetem a l'ANNEX 5 d'aquest mateix treball.

La línia de codificació és la línia dependent de la línia de transcripció. Apareix just a gsotha de la línia de transcripció, i el seu encapçalament és un símbol de % seguit per tres lletres en minúscula que indiquen l'aspecte que es codifica. En el nostre cas, tindrem %ord per indicar que estem codificant qüestions d'ordre. Concretament, ens hem centrat en les oracions principals i en les subordinades dependents de verbs com *dir*, *suposar* o *pensar*. En totes aquestes oracions hem analitzat la posició que ocupen el verb i el seus arguments.

Agrupem la codificació de l'ordre en tres grans parts: codificació de l'ordre oracional, codificació dels constituents sintàctics i codificació dels errors d'ordre sintàctic. Cada grup de codificació va encapçalat pel símbol \$ i va seguit pels diferents nivells de codificació, separats per dos punts (:).

1. **Codificació de l'ordre oracional.** Marquem l'ordre dels constituents sintàctics majors (subjecte, verb, objecte directe, objecte indirecte, objecte regit, atribut, complement agent i complement predicatiu obligatori) a les oracions del corpus.

2. **Codificació dels constituents sintàctics:** El verb, d'una banda, i la resta de constituents oracionals, de l'altra, es codifiquen de manera diferent, segons la informació que es considera rellevant en cada cas en relació a l'ordre sintàctic.

En el cas dels verbs, es creen quatre nivells de codificació: nivell de tipologia verbal, nivell informatiu, nivell de perífrasi verbal i nivell de nom del verb.

En el cas de la resta de constituents oracionals (subjecte, objecte directe, objecte indirecte, objecte regit, atribut, complement agent i complement predicatiu obligatori), després d'indicar en primer lloc la funció sintàctica de l'element codificat, es creen els següents nivells: informatiu (tema-remà), determinant (amb determinant o sense determinant), continuïtat (continu-discontinu) i nombre (singular-plural).

3. Codificació dels errors d'ordre sintàctic: Aquest grup de codificació sobretot serà útil per a la tesi, ja que serà en els textos orals produïts per aprenents de català on podrem trobar errors d'aquest tipus. Concretament, es marcarà el tipus d'error que apareix i en què consisteix aquest error.

2.4. ANÀLISI DE LES DADES

Per tal d'analitzar les dades del nostre corpus hem utilitzat el programa estadístic SPSS i dos dels programes del CLAN (dins del projecte CHILDES): el **FREQ** i el **KWAL**. A l'ANNEX 6 d'aquest treball es pot consultar un exemple de l'anàlisi de les dades que s'ha fet a través d'aquests programes.

Per una banda, el **FREQ** és un programa que permet analitzar les freqüències dins d'un text. En el cas concret del nostre treball de recerca, ens ha servit per saber quantes construccions d'ordre hi havia a cada text i quantes vegades es repetia cada ordre, cada tipus de verb, cada funció sintàctica, etc. Per una altra banda, el **KWAL** permet localitzar determinats enunciats, i en el nostre cas concret ens ha permès saber exactament on apareixia cadascuna de les construccions que analitzàvem en aquest treball de recerca. A més, aquests programes també permeten fer cerques creuades; és a dir, permeten relacionar un tipus determinat d'ordre amb alguna causa que el pugui motivar (tipus de verb, nivell informatiu tema-remà, etc.). Per exemple, donant la instrucció correcta al programa, podíem saber quantes construccions amb l'ordre verb-subjecte tenien verbs del tipus 2ia (verbs inacusatius de dos arguments).

Cal destacar que només s'han transcrit i codificat les intervencions de l'entrevistat. La situació comunicativa concreta (l'entrevista) provocava que en les respostes de l'informant sovint hi hagués elisions, amb la qual cosa hem perdut dades per analitzar. Tot i això, aquest tret, les elisions, és característic del llenguatge col·loquial, i a més a

més la quantitat de construccions d'ordre codificades en el conjunt del corpus ha estat força elevat (unes 3000).

Una vegada obtingudes les dades que ens interessaven a partir dels diferents programes del CLAN, les hem introduït al programa estadístic SPSS. Aquest programa permet fer una anàlisi estadística descriptiva de les dades obtingudes amb el corpus i, a més, permet relacionar diferents variables que s'han considerat rellevants en la codificació.

Per a la tesi utilitzarem els mateixos programes per analitzar les dades i, a partir d'aquí, podran comparar-se les dades obtingudes en tots dos corpus.

3. L'ORDRE SINTÀCTIC DEL CATALÀ: HIPÒTESIS

L'ordre dels diferents constituents oracionals del català es pot analitzar atenent a dos tipus diferents de qüestions: sintàctiques (S-V-O) i informatives (tema-remà). Aquest capítol començarà tractant el primer dels dos sistemes, insistint en quins són els ordres no marcats en català. Seguidament es tractaran les qüestions informatives, analitzant l'ordre no marcat i els ordres marcats.

3.1 L'ORDRE DEL CATALÀ: QÜESTIONS SINTÀCTIQUES

3.1.1 HIPÒTESI INICIAL: EL CATALÀ ÉS UNA LLENGUA D'ORDRE NO MARCAT SVO

Si pensem en una oració com la de (1), observem com l'ordre SVO de (1a) és molt més acceptable que l'ordre VOS de (1b) o, sobretot, que els ordres VSO, SOV, OSV i OVS de (1c-f) en un context no marcat. Entenem com a ordre no marcat aquell que trobem en una frase aïllada en modalitat declarativa, sense context discursiu:

- (1) a. La Maria estudia periodisme
S V O
- b. *Estudia periodisme la Maria
V O S
- c. *Estudia la Maria periodisme
V S O
- d. *La Maria periodisme estudia
S O V
- e. *Periodisme la Maria estudia
O S V
- f. *Periodisme estudia la Maria
O V S

Els exemples de (2) també van en la direcció de considerar l'ordre SVO com el no marcat del català:

- (2) a. En Joan s'ha agenollat
b. El nen plora

- c. El nen és feliç
- d. El llibre és allà
- e. La nena es diu Maria
- f. En Pere menja patates
- g. El terratrèmol va provocar molts danys materials
- h. Els nens miren els dibuixos que fan a la televisió
- i. El jutge va declarar culpables els acusats
- j. La professora s'ha queixat de la teva educació
- k. La Carla es pentina
- l. Allà venen aigua
- m. Aquesta revista val 2 €
- n. En Joan dóna la llibreta a la Marta

Tot i això, no tots els exemples de (2) són iguals. Així, els exemples de (2a-d) són construccions en què el verb exigeix un sol argument, els de (2e-m) en seleccionen dos, mentre que l'exemple de (2n) en selecciona tres. Dintre d'aquests tres grups també es poden establir diferents subgrups segons la tipologia verbal. Així, trobem verbs pronominals purs a (2a), (2e) i (2j), un verb inergatiu a (2b), verbs copulatius a (2c-d), verbs transitius a (2f-i), una construcció reflexiva a (2k), una construcció impersonal a (2l), un verb inacusatiu de mesura a (2m) i de tres arguments a (2n).²

L'ordre SVO és el que tradicionalment s'ha defensat com a propi del català. Així, per exemple, Fabra (1954: 59) sosté que "l'únic membre que va davant el verb (...) és el

---

² Cal fer unes quantes consideracions respecte els exemples de (2) i la seva inclusió en un o altre grup. En primer lloc, diem que els exemples (2c-d) exigeixen un sol argument perquè els hem considerat com a oracions reduïdes, en les quals hi ha dos membres: un subjecte que acaba funcionant de subjecte a la construcció atributiva, i un predicat que funciona com a complement atributiu. De la mateixa manera, diem que l'exemple de (2i) exigeix dos arguments perquè també l'hem considerat com a oració reduïda.

En segon lloc, el verb *pentinar-se* de (2k) s'engloba dintre el grup dels verbs de dos arguments perquè el pronom *es* funciona com a objecte directe de l'oració.

En tercer lloc, a la construcció de (2l), a la qual aquí li donem una lectura impersonal, considerem que hi ha dos arguments perquè hi ha un subjecte elidit i un complement directe.

En contrast amb la classificació purament lingüística que aquí hem fet dels verbs, per a les codificacions els hem agrupat segons la seva aparició en estructures similars. El motiu ha estat simplificar el sistema i facilitar-ne l'anàlisi. Per a un estudi exhaustiu de la classificació verbal que hem utilitzat per a la codificació ens remetem a l'ANNEX 5 d'aquest treball.

subjecte; els complements del verb, el terme predicatiu i els circumstancials van darrere”.

Posteriorment, Bartra (1986: 217) també afirma que en un ordre no marcat el subjecte serà el primer element oracional: “deixant de banda constituents optatius de col·locació molt variable, com poden ser els adverbis, el subjecte és el primer constituent de la frase linealment considerada”.

Més recentment, Solà (1990) ha defensat la posició inicial del subjecte, seguit del sintagma verbal (SV), sense matisar l'ordre existent dintre aquest SV (Solà 1990: 95):

(3) Ahir en Pere va comprar un gerro a la seva dona a Can Vinyoles (...)
S SV

Dintre la GCC, Hernanz (2002: 1023-1024) també es posiciona a favor d'un ordre no marcat SVO quan afirma que “els subjectes agentius se situen davant del verb, mentre que els objectes (...) apareixen en posició postverbal”. Observem, però, que Hernanz només parla dels *subjectes agentius* i, per tant, pot haver-hi altres construccions on el subjecte no ocupi aquesta posició preverbal.

Però tot i que tradicionalment l'ordre SVO ha estat considerat el no marcat del català, a (4) ens trobem amb oracions on no hi ha aquest ordre tot i aparèixer en un context discursiu no marcat:

(4)	a.	Va explicar el conte el fill de la veïna que té una merceria	VOS
	b.	Faran el dinar estudiants russos	VOS
	c.	Que va comprar tres llibres en Joan?	VOS
	d.	S'ha obert una porta	VS
	e.	Han arribat trens	VS
	f.	Es venen pisos	VS
	g.	Al camp hi han els jugadors ³	VS
	h.	Què vol l'Arnau?	OVS
	i.	A en Pere li agrada el cinema	OVS

---

³ Aquesta és una expressió col·loquial. L'oració gramatical seria “Al camp hi ha els jugadors”.

j. A la Maria li calen 200 €

OVS

L'aparició del subjecte en posició preverbal, considerada la seva posició no marcada en català, no provoca uns resultats gramaticals o agramaticals de manera sistemàtica, tal com mostren les construccions de (5). En les oracions gramaticals, però, caldria un context discursiu marcat (vegeu l'anàlisi que es fa dels contextos marcats per qüestions de tema i rema a l'apartat 3.2. d'aquest treball):

- (5) a. ?El fill de la veïna que té una merceria va explicar el conte
b. *Estudiants russos avui faran el dinar
c. Una porta s'ha obert
d. *Trens han arribat
e. *Pisos es venen
f. *Els jugadors hi han al camp
g. *Què l'Arnau vol?
h. El cinema li agrada a en Pere
i. 200 € li calen a la Maria

La gramaticalitat de les construccions anteriors de (4), així com les de (6), demostra que el català no presenta la rigidesa en l'ordre sintàctic que sí que presenten llengües com l'anglès. A (6) i (7) exemplifiquem la major rigidesa en l'ordre sintàctic que té l'anglès en comparació amb el català:

- (6) a. ?El nen que portava texans i una samarreta vermella va guanyar el premi
  S V   O
b. Va guanyar el premi el nen que portava texans i una samarreta vermella
                                V   O S
- (7) a. The boy who wore blue jeans and a red T-shirt won the prize
  S V   O
b. *Won the prize the boy who wore blue jeans and a red T-shirt
                                V   O S

Aquesta enorme rigidesa que apreciem en l'ordre sintàctic de l'anglès, i que ja observava Fabra (1954: 58-61), fa que l'anglès sigui considerat una llengua configuracional, és a dir, una llengua en què totes les oracions presenten el mateix ordre

sintàctic (SVO en el cas de l'anglès). Però tot i que en anglès predomini l'ordre SVO, només cal mirar les seves oracions interrogatives per adonar-se que l'ordre no marcat no s'hi compleix:

- (8)   What   do   you want?
           O   Verb Auxiliar   S   V

Així, en les llengües configuracionals l'ordre sintàctic és molt estricte però pot haver-hi casos on no es compleixi l'ordre no marcat. A l'extrem oposat hi hauria llengües com el walpiri, una llengua no configuracional per la seva gran llibertat en l'ordre sintàctic. Així, en els exemples de (9), extrets de Hale a través de Whaley (1997: 97-98), l'única restricció en l'ordre dels constituents és que l'auxiliar aparegui en la segona posició de l'oració:

- (9)   (L'home està matant el cangur)
- a.   Ngarrka-ngku   ka   wawirri   panti-rni
           home.ERGATIU   AUXILIAR   cangur   matar.CONTINU
           SOV
- b.   Wawirri ka panti-rni ngarrka-ngku
           OVS
- c.   Panti-rni ka wawirri ngarrka-ngku
           VOS

A mig camí entre tots dos grups de llengües hi hauria les llengües semiconfiguracionals com el català, que presenten un ordre no marcat, però que també admeten altres ordres (Pérez Saldanya, Mestre i Sanmartín 1998: 202). A partir dels exemples de (2), de (4) i de (6) queda clar que el català és una llengua amb força llibertat sintàctica, però la manca de llibertat absoluta dels constituents oracionals que hem observat a (5) fa que no la puguem considerar com a llengua no configuracional.

En resum, a partir de tot el que hem vist en aquest apartat, queda clar que la hipòtesi inicial que hem plantejat (l'ordre no marcat SVO del català) no és certa o, com a mínim, és incompleta. L'ordre SVO és un dels no marcats del català, però a través dels exemples de (4) ha quedat prou clar que aquesta llengua té altres ordres igualment no marcats. A 3.1.2. exposarem quins són aquests altres ordres no marcats i tractarem els

motius que els justifiquen: la pesantor, la manca de determinant davant del subjecte o la presència de certs verbs.

3.1.2. ALTRES ORDRES NO MARCATS I FACTORS QUE ELS PROVOQUEN

3.1.2.1. La pesantor

En un context no marcat, en oracions amb un element caracteritzat per la seva pesantor o extensió, aquest element apareix en posició final. D'aquesta manera s'explica el contrast entre les oracions de (10), sense cap element pesant i amb un ordre SVO, i les de (11), amb un element pesant que apareix al final de l'oració:

- (10) a. En Joan va explicar la seva història
           S   V   O
- b. La Maria va dir la veritat a en Pere
           S   V   OD⁴   OI
- (11) a. [?]El fill de la veïna que té una merceria va explicar el conte
   S V   O
- b. Va explicar el conte el fill de la veïna que té una merceria⁵
           V   O S
- c. [?]La Maria (li) va dir que no volia anar al cinema a en Pere
           S   V   OD   OI
- d. La Maria (li) va dir a en Pere que no volia anar al cinema
           S   V   OI   OD

Lingüistes com Hernanz (2002: 1023, 1027-1028) o Vallduví (2002: 1231) han tractat el tema de la pesantor. En el cas d'Hernanz, exposa que “dels diferents factors que poden alterar l'esquema oracional bàsic SVO en català, cal esmentar (...) la pesantor dels constituents” (Hernanz 2002: 1023). De les seves paraules s'extreu la conclusió que el català té un ordre bàsic SVO, i que una de les situacions en què aquest ordre no marcat s'altera és en construccions amb elements pesants.

⁴ En els casos on convingui distingir entre les diferents funcions sintàctiques que englobem dins O, farem servir les següents etiquetes: OD per l'objecte directe, OI per l'objecte indirecte i OR per l'objecte regit.

⁵ La consideració com a tema o rema dels diferents constituents oracionals pot modificar la interpretació de l'oració. Més endavant tractarem aquests aspectes.

Vallduví, per la seva banda, proposa un ordre bàsic VOS, tal com exposem a 3.1.3.2., però també considera la pesantor com un dels elements que altera l'ordre bàsic, tal com es desprèn de les següents paraules: “La pesantor és un factor sintàctic que en moltes llengües, incloent-hi el català, altera l'ordre dels mots en general i l'ordre canònic dels complements en particular” (Vallduví 2002: 1231).

A partir d'exemples com els de (11), ha quedat clar que l'aparició del constituent pesant en posició postverbal no és una alteració de l'ordre no marcat SVO, sinó que aquestes construccions presenten un ordre no marcat diferent. Per tant, proposem l'ordre no marcat de (12) per a les construccions amb un element pesant:

- (12) **ORDRE NO MARCAT EN CONSTRUCCIONS AMB UN ELEMENT PESANT**
 Element no pesant – Element pesant

A les oracions en què el constituent pesant no apareix al final de l'oració sinó que apareix al principi, hem de parlar de context marcat. Així, als exemples de (13) l'element pesant apareix al principi de l'oració perquè és un cas de tematització. Per qüestions referents a les tematitzacions i rematitzacions vegeu l'apartat 3.2.:

- (13) (Què va fer el fill de la veïna que té una merceria?)
El fill de la veïna que té una merceria, va explicar el conte
 Tema – Element pesant   Rema

En conclusió, quan en una oració hi ha un constituent pesant, aquest apareixerà al final en un context no marcat. Quan aparegui en una altra posició, haurem de parlar d'un context marcat.

3.1.2.2. La manca de determinant en el subjecte

Si comparem les oracions de (14) amb les de (15) ens adonem que en aquestes últimes el subjecte ha d'aparèixer obligatòriament en posició postverbal:

- (14) a. Els estudiants russos faran el dinar
   S   V   O

- b. *Residus s'han trobat
- (21) a. Han estat robats vestits de Versace
- b. *Vestits de Versace han estat robats

A partir d'aquí podem establir una primera proposta d'ordre no marcat per a les construccions amb subjecte sense determinant:

(22) **ORDRE NO MARCAT QUAN HI HA UN SUBJECTE SENSE DETERMINANT (1)**

El subjecte ha d'aparèixer com a darrer element oracional.

Això es relaciona amb l'afirmació que fa Brucart (2002: 1453-1455) que els SN escarits⁶ no poden ocupar la posició de subjecte preverbal.

Només en contextos molt concrets com poden ser titulars de diari o notícies televisives o radiofòniques, hi ha la possibilitat que aparegui l'ordre SVO tot i que el subjecte no porti determinant. (23) n'és un exemple:

- (23) Professors de secundària exigeixen millores laborals davant d'Ensenyament
- S   V   O

Però tot i el que hem vist en el principi de (22), cal fer un parell de restriccions a partir de les oracions de (24) i de (25) que veurem a continuació. En primer lloc, els exemples de (24) mostren que a les construccions passives el subjecte ha d'aparèixer en posició postverbal, però no com a darrer argument oracional:

- (24) a. S'han ficat llibres nous a les capsas
- S
- b. ^{*/*}S'han ficat a les capsas llibres nous

---

⁶ Es consideren SN escarits aquells en què només apareix el nucli nominal sol, sense determinació ni quantificació. Sí que poden portar modificadors a la seva dreta:

- (i) La Maria porta gominoles/caramels tous
SN escarit

- c. Han estat ficats llibres nous a les capses
- d. ^{*/}Han estat ficats a les capses llibres nous

En segon lloc, també hem de restringir el valor del principi de (22) a partir d'oracions com les de (25), que no admeten l'aparició del subjecte sense determinant després dels altres arguments de l'oració:

- (25) a. *Tenen el poder polítics
- b. *Llencen bombes avions indiscriminadament

L'exemple de (25b) és extret de Bel (2002: 1091), i es pot destacar que aquesta lingüista, a partir de frases com la de (25b) i en contra del que hem defensat fins ara, postula que “els verbs transitius (...) rebutgen el SN subjecte sense determinació en qualsevol posició” (Bel 2002: 1091). Les oracions de (26) semblen anar en la línia de Bel:

- (26) a. *Polítics tenen el poder
- b. *Tenen polítics el poder
- c. *Avions llencen bombes indiscriminadament
- d. *Llencen avions bombes indiscriminadament

En canvi, segons Bel, sí que poden portar un subjecte sense determinant les construccions passives (27a) i les construccions amb verbs inacusatius (27b), tal com veiem als següents exemples de Bel (2002: 1091-1092):

- (27) a. S'han trobat residus tòxics a les canonades
- b. Arriben turistes alemanys de l'Est d'Europa

Però seguint les argumentacions de Bel, faltaria per justificar la gramaticalitat de (16a), en la qual el verb és transitiu. Comparant l'oració de (16a) amb les de (25), ens adonem que no n'hi ha prou amb la manca de determinant i la postposició del SN perquè l'oració sigui gramatical, sinó que cal alguna cosa més: la presència d'un modificador del nucli del subjecte. D'aquesta manera, les oracions de (28) només esdevenen gramaticals amb un subjecte postverbal sense determinant quan hi afegim un

modificador (*liberals* i *txecs*, respectivament). Vegi's que tots els verbs són transitius, mentre que Bel negava que aquest tipus de verbs poguessin portar un subjecte sense determinant:

- (28) a. Tenen el poder polítics liberals
           V   O   S
- b. Llencen bombes avions txecs
           V   O   S
- c. *Tenen el poder polítics
           V   O   S
- d. *Llencen bombes avions
           V   O   S

Hem vist com el subjecte sense determinant ha de portar un modificador a les construccions transitives. Els exemples anteriors de (18a), (19a), (20a) i (21a) mostren que aquest requisit del subjecte no s'aplica a la resta de verbs.

En resum, hem de reformular el principi (22):

- (29) **ORDRE NO MARCAT QUAN HI HA UN SUBJECTE SENSE DETERMINANT (2)**
1. El subjecte ha d'aparèixer com a darrer element oracional.
  2. A les construccions amb verb transitiu, aquest subjecte ha de portar un modificador.
  3. A les construccions passives (pronominals i perifràstiques) el subjecte ocuparà una posició postverbal però no serà el darrer argument oracional.

3.1.2.3. Construccions amb verbs intransitius d'un argument

Dintre dels verbs intransitius que regeixen un sol argument i que és el subjecte de l'oració, hi ha tres grans grups: els inergatius o intransitius purs (*riure*, *roncar*, *dormir*, *xisclar*, etc.) (30), els ergatius (*trencar-se*, *obrir-se*, etc.) (31) i els inacusatius⁷ (*arribar*, *succeir*, *florir*, etc.) (32):

---

⁷ Burzio (1986), Belletti (1988), Gràcia (1989), Mendikoetxea (1999) o Rosselló (2002) són alguns dels autors que tracten les característiques d'aquests verbs inacusatius i d'algunes proves per distingir-los d'altres verbs que regeixen un únic argument. En aquest treball ens basem en ells.

- (30) a. En Joan ronca cada nit
S V
- b. Després de dinar en Pau ha dormit mitja hora
S V
- (31) a. S'ha obert una/la porta
V S
- b. S'ha trencat un/el vidre
V S
- (32) a. Han arribat els/cent turistes alemanys
V S
- b. Han succeït uns/Ø fets molt desagradables
V S

Començarem caracteritzant aquests verbs, veient les semblances i diferències existents entre ells per, posteriorment, concloure quin és l'ordre sintàctic no marcat de les construccions on apareixen. Seguidament posarem en contrast les construccions amb verb ergatiu amb les construccions passives pronominals per les moltes semblances que presenten.

3.1.2.3.1. Els verbs ergatius, els inacusatius i els inergatius

En els verbs inergatius, en els ergatius i en els inacusatius d'un argument, aquest argument fa de subjecte, tal com mostra la seva concordança amb el verb en els exemples de (33-34), respectivament. La manca de concordança converteix les oracions en agramaticals:

- (33) a. La nena va esternudar
S V
- b. Les nenes van esternudar
- c. *La nena van esternudar
- d. *Les nenes va esternudar
- (34) a. S'ha pansit la planta
V S
- b. S'han pansit les plantes
- c. *S'han pansit la planta

- d. *S'ha pansit les plantes
- (35) a. Ha arribat el tren
           V   S
- b. Han arribat els trens
- c. *Han arribat el tren
- d. *Ha arribat els trens

Els verbs ergatius i els inacusatius tenen moltes semblances entre si i amb els verbs transitius. Així, l'únic argument (subjecte) dels verbs ergatius i dels inacusatius comparteix amb l'objecte dels verbs transitius la possibilitat d'aparèixer en construccions de participi absolut.⁸ Això diferencia aquests dos tipus de verbs dels inergatius:

- (36) a. *Una vegada pansides les plantes*, el jardí es veia molt trist → construcció ergativa
- b. *Una vegada arribat el tren*, en Pere va baixar les escales → construcció inacusativa
- c. *Una vegada pintada la porta*, en Pere va començar a pintar les finestres → construcció transitiva
- d. **Una vegada esternudada la nena*, en Pere li va donar un mocador → construcció inergativa

La pronominalització amb el clíctic partitiu *en* del subjecte quantificat dels verbs ergatius (37) i inacusatius (38) també l'acosta als objectes directes quantificats dels verbs transitius (39):

- (37) a. S'han pansit dues plantes
   S
- b. De plantes, se n'han pansit dues

---

⁸ Extret de Gràcia (1989) a partir de l'estudi de l'italià de Burzio (1986). Bartra (1986: 247-251) és una altra de les lingüistes que també utilitza aquesta prova per identificar els verbs ergatius. Existeixen altres proves per relacionar el subjecte de les construccions ergatives i inacusatives amb l'objecte de les transitives (relatives reduïdes, etc.) però per al cas concret del català la més clara és la del participi absolut.

- (38) a. Han aparegut moltes restes arqueològiques
S
b. De restes arqueològiques, *n'*han aparegut moltes
- (39) a. La Maria menja dues taronges
O
b. De taronges, la Maria *en* menja dues

En aquest cas, aquesta característica és compartida amb els verbs inergatius que tenen un subjecte quantificat (37) i també amb altres construccions, com per exemple les que tenen verbs existencials (38) o altres verbs pseudoimpersonals com *faltar* (39):

- (37) a. Han plorat dos nens
S
b. De nens, *n'*han plorat dos
- (38) a. Hi ha quatre ampolles d'aigua a la nevera
S
b. D'ampolles d'aigua, *n'*hi ha quatre a la nevera
- (39) a. Falten tres llibres
S
b. De llibres, *en* falten tres

Per contra, el subjecte dels verbs transitius no admet la pronominalització amb el clíctic partitiu *en*:

- (40) a. Han visitat l'església deu persones
S
b. *De persones, *n'*han visitat l'església deu

Tampoc no és possible la pronominalització del subjecte dels verbs inergatius quan no és quantificat, tal com mostra l'exemple de (41), en contrast amb (42) i (43), on sí que és perfectament gramatical la pronominalització del subjecte no quantificat dels verbs inacusatius i ergatius, respectivament:

- (41) a. Han plorat nens alemanys
S
b. *De nens alemanys, *n'*han plorat
- (42) a. Floreixen flors
b. De flors, *en* floreixen
- (43) a. S'han trencat vidres
b. De vidres, se *n'*han trencat

En resum, els subjectes dels verbs ergatius i dels verbs inacusatius comparteixen amb l'objecte directe dels verbs transitius la possibilitat d'aparèixer en construccions de participi absolut, a diferència del subjecte dels verbs inergatius. A partir dels exemples anteriors també hem exposat que els subjectes de les construccions amb verbs ergatius i inacusatius també admeten la pronominalització amb el clític partitiu *en*, de la mateixa manera que succeeix amb l'objecte directe quantificat de les construccions amb verb transitiu i amb el subjecte quantificat de les construccions amb verbs inergatius.

Pel que fa als aspectes d'ordre sintàctic, els verbs ergatius (44), els inacusatius (45) i els inergatius (46) admeten l'aparició de subjectes postverbals sense determinant (ordre VS):⁹

- (44) S'han enfonsat vaixells alemanys
S
- (45) Han arribat trens alemanys
S
- (46) En aquesta habitació hi dormen nens alemanys
S

De fet, l'aparició del subjecte en posició preverbal (ordre SV) convertiria les oracions de (47), de (48) i de (49) en agramaticals en un context no marcat:

---

⁹ Respecte a la possibilitat o no del subjecte d'aquests verbs d'aparèixer en posició postverbal sense determinant, em baso en Hernanz (2002:1024).

- (47) *Vaixells alemanys s'han enfonsat
- (48) *Trens alemanys han arribat
- (49) *En aquesta habitació nens alemanys hi dormen

Això concorda amb el principi de (29), segons el qual el subjecte ha d'aparèixer en posició final quan no porta determinant. Per contra, si el subjecte porta determinant, les construccions amb verbs ergatius (50), amb verbs inacusatius (51) i amb verbs inergatius (52), tant admeten la posició preverbal com la postverbal:

- (50) a. S'han enfonsat els/dos vaixells
 b. Els/Dos vaixells s'han enfonsat
- (51) a. Han arribat els/dos trens
 b. Els/Dos trens han arribat
- (52) a. En aquesta habitació dormen els/dos nens
 b. Els/dos nens dormen en aquesta habitació¹⁰

A partir dels exemples anteriors podem establir el següent ordre no marcat, segons el qual les característiques del subjecte (amb o sense determinant) són les que condicionen l'ordre sintàctic, per damunt de la tipologia verbal:

- (53) **ORDRE NO MARCAT EN CONSTRUCCIONS AMB VERBS ERGATIUS, INACUSATIUS I INERGATIUS**
1. V-S quan el subjecte no porta determinant.
  2. S-V o V-S quan el subjecte porta determinant.

Però si fins ara només hem vist semblances entre les construccions amb verbs ergatius, les construccions amb verbs transitius i les construccions amb verbs inacusatius, també

---

¹⁰ L'aparició del complement circumstancial a l'esquerra o a la dreta del verb es justifica per les paraules de Vallduví que tractem a 3.1.3.2., segons les quals el català tendeix a evitar que els complements s'acumulin tots a una banda de l'oració.

existeixen diferències. Per exemple, només els ergatius tenen un correlat transitiu i, per tant, poden aparèixer en construccions transitives i intransitives (54), en contrast amb els verbs inacusatius (55), transitius (56) i inergatius (57):

(54) En Joan ha obert la porta / S'ha obert la porta
Construcció transitiva   Construcció intransitiva (ergativa)

(55) *En Joan ha arribat un parent meu / Ha arribat un parent meu

(56) En Joan ha pintat la porta / *S'ha pintat la porta¹¹

(57) *En Joan plora la nena / En Joan plora

El correlat transitiu de les construccions ergatives té un valor causatiu; és a dir, el subjecte és la causa que desencadena el procés expressat pel predicat verbal. A (58) veiem aquestes versions transitives, amb la paràfrasi amb el verb *causar* al seu costat:

(58) a. En Joan obre la porta = En Joan causa que la porta s'obri
b. El vent va trencar el vidre de la finestra = El vent va causar que el vidre de la finestra es trenqués

Els objectes directes de les construccions transitives amb verb ergatiu de (58) corresponen als subjectes de les construccions intransitives de (59), en les quals el subjecte pot aparèixer en posició preverbal (59a-b) o en posició postverbal (70c-d):

(59) a. S'ha obert una/la porta
b. S'ha trencat un/el vidre
c. Una/La porta s'ha obert
d. Un/El vidre s'ha trencat

També, de la mateixa manera que succeeix amb l'objecte directe de la versió transitiva, l'únic argument (subjecte) de la versió intransitiva rep el paper temàtic de tema (60):

---

¹¹ Oració agramatical si no se'n fa una interpretació impersonal. Aquesta interpretació no és rellevant per a aquest estudi.

- (60) a. En Joan ha trencat el vidre
O-TEMA
- b. S'ha trencat el vidre
S-TEMA

El paper temàtic de tema del subjecte de la versió intransitiva de les construccions ergatives contrasta amb el paper temàtic d'agent o experimentador del subjecte de construccions amb verb inergatiu com les de (61):

- (61) a. A l'aula riuen els nens més simpàtics
S-AGENT
- b. Aquí dormen nens
S-EXPERIMENTADOR

En aquest apartat hem vist algunes característiques de les construccions ergatives i les inacusatives en comparació amb les construccions inergatives i les transitives. Entre les ergatives i les inacusatives existeixen moltes semblances (aparició en construccions de participi absolut, la pronominalització amb *en* del subjecte quantificat, etc.) però també alguna diferència (per exemple, només els ergatius poden aparèixer en construccions transitives). En general hem constatat que el subjecte de les construccions ergatives i inacusatives té molts trets en comú amb els arguments interns de les oracions transitives. En comparació amb les construccions amb verbs inergatius, s'ha exposat la impossibilitat d'aquestes d'aparèixer en construccions de participi absolut i en versions transitives. En canvi, sí que admeten la pronominalització amb *en* del subjecte quantificat.

Hem observat que tots tres tipus de construccions (les ergatives, les inacusatives i les inergatives) exigeixen, en un ordre sintàctic no marcat, l'aparició del subjecte en posició postverbal quan no porta determinant. Per contra, quan porta determinant, tant s'admetrà la seva posició preverbal com postverbal en funció de les qüestions informatives de tema i rema que tractarem a l'apartat 3.2. Per tant, les característiques del subjecte són les que condicionen l'ordre sintàctic.

3.1.2.3.2. *Les passives pronominals i les construccions ergatives*

Les construccions passives pronominals tenen moltes semblances amb les construccions ergatives: presència d'un clíctic del paradigma dels reflexius (de 3a persona a les passives pronominals), paper temàtic tema del subjecte, pronominalització del subjecte amb un pronom àton o ordre sintàctic dependent de les característiques del subjecte i de qüestions informatives. Per contra, l'obligatorietat de les passives pronominals de tenir un agent implícit que realitzi l'acció verbal les distingeix de les ergatives, així com també la no concordança entre el verb i el sintagma nominal de les passives pronominals en alguns parlars catalans. Tot seguit es desglossaran totes aquestes semblances i diferències entre tots dos tipus de construccions. Per a la caracterització de les construccions passives pronominals ens basem en Mendikoetxea (1999) i en Bartra (2002).

La primera de les semblances que destaquem és que el paper temàtic de tema que rep el constituent subjecte és una característica que comparteixen les construccions passives pronominals (62) amb les construccions ergatives (63), així com amb l'argument intern de les oracions amb verb transitiu (64) i les distingeixen de les construccions inergatives (vegeu 61):

(62) Es fan plats per emportar
V   S-TEMA

(63) S'ha enfonsat un vaixell (a causa de la tempesta)
V   S-TEMA

(64) En Joan va colpejar una pilota amb força
S-AGENT   V   O-TEMA

Un altre tret comú entre els subjectes de les construccions passives pronominals (65) i els subjectes de les ergatives (66) i l'argument intern de les construccions transitives (67) és que tots tres admeten la pronominalització amb un pronom àton, mentre que això no és possible amb els subjectes de les oracions transitives (68):

- (65) De plats per emportar, se'n fan
- (66) De vaixell, se n'ha enfonsat un
- (67) De pilotes, *en* va colpejar en Joan amb força
- (68) *En Joan, *el* va colpejar la pilota amb força

Dels exemples de (62) i (63) podria deduir-se que a les construccions passives pronominals i a les construccions ergatives és obligatòria la posició postverbal del subjecte, però això queda descartat en els exemples de (69) (construccions passives pronominals) i de (70) (construccions ergatives), extrets de Bartra (2002: 2152-2153):

- (69) Els presoners es maltractaven / Es maltractaven els presoners
- (70) ¡Auxili! ¡S'enfonsa el vaixell! / ¡Auxili! ¡El vaixell s'enfonsa!

A (53) ja s'ha defensat que les construccions ergatives poden tenir un subjecte preverbal o postverbal. Pel que fa a les passives pronominals, Mendikoetxea (1999), a partir de l'anàlisi del castellà, considera que en aquestes construccions el subjecte sol ser postverbal ("su posición normal como sujeto pospuesto", Mendikoetxea 1999: 1674), i que això també es relaciona amb el caràcter habitualment remàtic d'aquests subjectes (vegeu 3.2.). Els exemples de (71), extrets de Mendikoetxea (1999: 1675) reflecteixen la posició postverbal del subjecte que predomina a les passives pronominals:

- (71) a. Se necesitan (unos, varios, ciertos, muchos...) ayudantes
- b. Se buscan camareros

Per contra, l'ordre S-V de (72), extret de Mendikoetxea (1999: 1674), es justifica pel fet que el subjecte és el tema discursiu de l'oració:

- (72) Pusieron a la venta unos pisos sin construir en la carretera de Madrid a muy bajo precio; los pisos se vendieron rápidamente (...)
- S-Tema

Però la possibilitat de tenir un ordre S–V o V–S depenent de qüestions de tema i rema només seran possibles quan el subjecte porti determinant o, d'altra manera, en un ordre no marcat només serà possible l'ordre V–S:

- (73) a. Es maltractaven els presoners
b. Els presoners es maltractaven
c. Es maltractaven presoners
d. *Presoners es maltractaven

En resum, a partir de l'existència d'oracions com les de (69), les de (70) o les de (73), podem concloure que l'ordre de les oracions passives pronominals no es distingeix del de les construccions amb verbs ergatius, inacusatius i inergatius. Per tant, podem reformular el principi de (53), ampliant el seu abast també a les construccions passives pronominals:

- (74) **ORDRE NO MARCAT EN CONSTRUCCIONS AMB VERBS ERGATIUS, INACUSATIUS, INERGATIUS I A LES PASSIVES PRONOMINALS**
1. Quan el subjecte apareix sense determinant es compleix el principi 29.
  2. Quan el subjecte porta determinant, l'ordre pot ser SV o VS per qüestions informatives de tema i rema

Fins ara només hem vist semblances entre les construccions passives pronominals i les construccions ergatives, però també hi ha diferències entre aquestes construccions, i concretament ens referirem a dues d'aquestes diferències: la presència o absència d'un argument extern i la concordança entre el verb i el SN subjecte.

En primer lloc, les construccions passives pronominals “es caracteritzen pel fet que la presència del pronom reflexiu de tercera persona *es* bloqueja o impedeix la presència de l'argument que en una oració activa seria el subjecte agent o experimentador” (Bartra 2002: 2151):

- (75) a. S'han destruït les proves
b. S'han esmenat els errors

Tot i això, als exemples de (75) és necessària la interpretació en què un argument implícit realitzi les accions de destruir les proves i d'esmenar els errors, tot i que aquest argument no pugui realitzar-se fonèticament. La necessitat d'aquest argument que faci l'acció s'exemplifica als exemples de (76) i de (77), extrets de Bartra (2002: 2153). Així, aquestes construccions no admeten que s'hi afegixi un sintagma reflexiu (*per elles soles, tot sols*, etc. exs. (76a) i (77a)), però sí que poden afegir un adverbí orientat a l'agent extern (*intencionadament, acuradament*, etc. exs. (76b) i (77b) o una oració final que també mostra la necessitat d'un argument extern (*per enganyar els inspectors, per donar elegància al treball*, etc. exs. (76c) i (77c)):

- (76) a. *S'han destruït totes les proves *per elles soles*
 b. S'han destruït totes les proves *intencionadament*
 c. S'han destruït totes les proves *per enganyar els inspectors*¹²
- (77) a. *S'han esmenat els errors *tots sols*
 b. S'han esmenat els errors *acuradament*
 c. S'han esmenat els errors *per donar elegància al treball*

En canvi, en les construccions ergatives com (78) no cal la intervenció d'un argument extern sinó que l'acció verbal es pot portar a terme pel propi subjecte (*la Maria i el paper*):

- (78) a. La Maria s'ha adormit
 b. El paper s'ha esgrogueït

La no necessitat d'un argument extern permet que l'oració sigui gramatical amb l'addició d'un sintagma reflexiu (exs. (79a) i (80a)) i que, en canvi, sigui agramatical quan se li afegix un adverbí orientat a un argument extern (exemples 79b i 80b) o quan se li afegix una oració final (exs. (79c) i (80c)):

- (79) a. La Maria s'ha adormit *tota sola*
 b. *La Maria s'ha adormit *intencionadament*

---

¹² Els exemples de (75), (76), (77) i (78b) són extrets de Bartra (2002: 2153).

- c. *La Maria s'ha adormit *per no veure el seu home*
- (80) a. El paper s'ha esgrogueït *per ell mateix*
 b. *El paper s'ha esgrogueït *acuradament*
 c. *El paper s'ha esgrogueït *per ser bonic*

Una segona diferència entre les construccions passives pronominals i les construccions ergatives es refereix a la concordança entre el verb i el SN subjecte. Tal com mostren Solà (1987: 98-100) i Bartra (2002: 2161-2162), en els parlars nord-occidentals i en alguna parla valenciana el verb i el sintagma nominal no concorden en nombre a les passives pronominals. Per tant, en aquestes parles no podem parlar de subjecte sinó que el SN funciona com a objecte directe, de la mateixa manera que succeeix normativament a les construccions amb el verb existencial *haver-hi* (vegeu 3.1.2.6.):

- (81) a. D'ençà que (...), en aquell poble s'ha construït més de 50 granges
 O
 (Solà 1987:100)
- b. Ara ja no es necessita tantes cadires
 O
 (Bartra 2002:2161)

Per contra, a les construccions ergatives, la concordança serà obligatòria en tots els dialectes catalans i, per tant, aquest sintagma sempre funcionarà com a subjecte:

- (82) Amb aquelles nevades es van (*va) enfonsar més de 20 coberts
 S
 (Solà 1987:100)

En resum, s'ha constatat que les construccions passives pronominals i les construccions ergatives comparteixen una sèrie de característiques com per exemple la possibilitat de tenir el subjecte en posició preverbal o postverbal. La preferència per una o altra posició es relaciona amb les característiques del subjecte (amb o sense determinant) i amb qüestions de tema i rema (vegeu l'apartat 3.2. d'aquest estudi). Aquest aspecte, l'ordre sintàctic, és el que més ens interessa en aquest estudi. Un altre aspecte que podria influir en la posició postverbal del subjecte d'aquests dos tipus de construccions és el paral·lelisme que presenta el seu subjecte amb l'argument intern de les oracions

transitives. Així, el subjecte de les construccions passives pronominals i de les ergatives, de la mateixa manera que l'argument intern de les transitives, reben el paper temàtic de tema i pronominalitzen, tret característic dels arguments interns i que el distingeix dels subjectes dels verbs transitius en català.

També s'han exposat algunes diferències entre les construccions passives pronominals i les ergatives: la necessària interpretació d'un argument extern en el cas de les passives pronominals en contraposició a les ergatives; la concordança entre el verb i un argument (que per tant funciona com a subjecte) és obligatòria a les ergatives, mentre que en el cas de les construccions passives pronominals no hi haurà aquesta concordança en alguns parlars catalans, amb la qual cosa en aquests casos no funcionarà com a subjecte.

3.1.2.4. Construccions amb un ordre no marcat OVS

3.1.2.4.1. L'ordre no marcat en les construccions amb verbs psicològics

Els verbs psicològics són aquells que fan referència a estats mentals: *envejar, respectar, ofendre, témer, odiar, espantar, emprenyar, preocupar, repugnar, importar, doldre*, etc. Segons Belletti i Rizzi (1987: 60-61), aquests verbs tenen una xarxa temàtica amb un experimentador i un tema, però a nivell sintàctic aquests papers temàtics es poden projectar de diferents maneres. Així, podem parlar de dos grups dintre dels verbs psicològics a partir de frases catalanes com les de (83)-(84):

(83) En Pere tem la guerra
S-EXP V O-TEM

(84) La guerra preocupa en Pere
S-TEM V O-EXP¹³

(85) A en Pere li agrada el cinema
O-EXP V S-TEM

En primer lloc, a (83) apareix *témer*, que és un dels verbs que s'inclou dins el grup dels psicològics del tipus 1, juntament amb altres verbs com *envejar, respectar* o *lamentar*.

---

¹³ Tot i que normativament verbs com *preocupar* regeixen un objecte directe, col·loquialment en alguns verbs d'aquest grup acaba convertint-se en un objecte indirecte: *La guerra li preocupa / Li molesta el soroll*.

En aquests verbs, el subjecte rep el paper temàtic d'experimentador, mentre que l'objecte directe rep el de tema. L'ordre sintàctic no marcat és SVO, tal com mostren els exemples de (86)¹⁴:

- (86) a. En Pere tem la guerra
 b. *La guerra tem en Pere
 c. *En Pere la guerra tem
 d. *La guerra en Pere tem
 e. *Tem la guerra en Pere
 f. *Tem en Pere la guerra

En segon lloc, a (84) i (85) ens trobem amb oracions que contenen verbs psicològics del tipus 2, en els qual el subjecte té el paper temàtic de tema, mentre que l'objecte té el d'experimentador. En aquests verbs del tipus 2 hi ha dos subgrups: el dels verbs psicològics transitius (amb OD) (*espantar, ofendre, preocupar, etc.*), i el dels intransitius (sense OD i amb OI) (*agradar, importar, convenir, etc.*).¹⁵ A nivell sintàctic, els verbs psicològics transitius del tipus 2 presenten un ordre no marcat SVO (87), mentre que els verbs intransitius del tipus 2 tenen un ordre no marcat OVS (88):

- (87) a. La foscor espanta la Maria
           S   V   O
 b. *La Maria espanta la foscor
 c. *La foscor la Maria espanta
 d. *La Maria la foscor espanta
 e. *Espanta la Maria la foscor
 f. *Espanta la foscor la Maria
- (88) a. A l'Eva li dol la teva decisió
           O   V   S
 b. *La teva decisió dol a l'Eva¹⁶
 c. *La teva decisió a l'Eva (li) dol
 d. *A l'Eva la teva decisió (li) dol

¹⁴ Els judicis de gramaticalitat de les sèries següents d'exemples es refereixen a construccions sense dislocació ni exclamació/rematització.

¹⁵ Per a una caracterització dels verbs psicològics intransitius també podeu consultar Rigau (1990).

¹⁶ Aquesta oració seria bona amb la presència del clíctic *li*, tal com veurem a (103c),

- e. *Dol la teva decisió a l'Eva
- f. *Dol a l'Eva la teva decisió

Les construccions amb verbs psicològics transitius del tipus 2 tenen valor causatiu i admeten una paràfrasi amb el verb *causar* o *fer*, tal com veiem a (89), amb el verb en versió ergativa *espantar*. En canvi, les construccions amb verbs psicològics intransitius del tipus 2 i les construccions amb verbs psicològics transitius del tipus 1 no admeten la paràfrasi causativa, tal com veiem a (90) i (91), respectivament:

- (89) La foscor causa/fa que la Maria s'espanti
- (90) *La teva decisió causa/fa que l'Eva es dolgui
- (91) *La guerra causa/fa que en Joan temi

En els verbs psicològics intransitius del tipus 2 és obligatòria la *duplicació de l'objecte indirecte*, és a dir, que l'objecte indirecte aparegui duplicat amb un clític, sigui quina sigui la seva posició:

- (92) a. $\frac{\text{A l'Eva li dol la teva decisió}}{\text{O} \quad \text{V} \quad \text{S}}$
- b. *A l'Eva dol la teva decisió
- c. $\frac{\text{La teva decisió li dol a l'Eva}}{\text{S} \quad \text{V} \quad \text{O}}$
- d. *La teva decisió dol a l'Eva

En resum, els verbs psicològics presenten dos ordres no marcats: SVO i OVS. El primer ja l'hem recollit a 3.1.1, mentre que el segon encara no l'havíem trobat fins ara:

- (93) **ORDRE NO MARCAT EN LES ORACIONS AMB VERB PSICOLÒGIC (1)**
  - 1. En els verbs psicològics del tipus 1 i en els verbs psicològics transitius del tipus 2: SVO.
  - 2. En els verbs psicològics intransitius del tipus 2: OVS.

Per acabar, cal destacar que en els verbs psicològics no es poden produir les variacions del principi (74) perquè exigeixen sempre que el SN subjecte estigui determinat:

- (94) a. A la Maria li agraden els esports
 b. *A la Maria li agraden esports

3.1.2.4.2. Construccions amb un ordre no marcat OVS

A l'apartat anterior hem vist que verbs com *agradar* o *importar* apareixen en construccions amb un ordre no marcat OVS:

- (95) a. A en Jordi li agrada el futbol
           O   V   S
 b. A la teva mare li importa la teva felicitat
           O   V   S

Però l'ordre no marcat OVS no es limita als verbs psicològics intransitius del tipus 2, tal com veiem als exemples de (96):

- (96) a. A la Maria no li convé aquest noi
           O   V   S
 b. A la Maria no li convé la dimissió del president
           O   V   S
 c. A la Maria li calen aquests diners
           O   V   S
 d. A la Maria li calen aquests ajudants
           O   V   S

L'ordre SVO, tradicionalment considerat com a no marcat en català, només seria totalment acceptable a (97a) i (97d), amb el subjecte com a tema, mentre que a (107b) i (97c) aquest mateix ordre seria com a mínim estrany:

- (97) a. Aquest noi no li convé a la Maria
           S   V   O
 b. La dimissió del president no li convé a la Maria
           S   V   O
 c. Aquests diners li calen a la Maria
           S   V   O
 d. Aquests ajudants li calen a la Maria
           S   V   O

L'estranyesa de les construccions (97b) i (97c) en comparació amb la gramaticalitat i acceptabilitat de les oracions de (96) i de (97a) i (9d) pot relacionar-se amb la Jerarquia d'Animacitat (vegeu Moreno (1990: 145-147) i Whaley (1997)). Segons aquest principi, els sintagmes nominals animats tendeixen a precedir la resta¹⁷. Això es justificaria pel fet que els éssers animats solen considerar-se com agents i, per tant, han de precedir les accions en què participen.

A part del seu ordre sintàctic idèntic, les construccions de (96) presenten unes característiques molt similars a les dels verbs psicològics intransitius del tipus 2, com per exemple la possibilitat que el subjecte postverbal sigui animat o inanimat. Per tot això, Alcina i Blecua (1975: 895) situen aquests verbs psicològics intransitius del tipus 2 i verbs com *caldre* o *convenir* en un mateix grup: el dels verbs *pseudoimpersonals*. Però considerem que no és el més adequat situar en un mateix grup verbs com *agradar* i *convenir* perquè, tot i les seves innegables semblances, també tenen algunes diferències. Per citar-ne tan sols una, verbs psicològics com *agradar* exigeixen que el subjecte porti determinant, (98), mentre que el subjecte postverbal de verbs com *convenir* o *caldre* (99) pot ser determinat o no determinat:

- (98) a. A en Carles li agraden les maduixes / *maduixes
 b. A la Carla li importen els diners / *diners

- (99) a. Et convenen tres banys diaris d'aigua freda / banys d'aigua freda
 b. A l'Aleix li calen aquests diners / diners

En aquest sentit, *convenir* o *caldre* s'assemblen als verbs ergatius (100) i als verbs inacusatius (101):

- (100) S'han enfonsat els vaixells / vaixells

- (101) Han vingut cent turistes / turistes

---

¹⁷ Aquesta observació també pot aplicar-se a les construccions amb els verbs psicològics intransitius del tipus 2:

- (i) Aquest noi no li agrada a la Maria
 (ii) [?]La xocolata no li agrada a la Maria

(106) *Els/Uns jugadors hi han al camp
S V

Si l'argument està quantificat pot pronominalitzar amb *en*:

- (107) a. Al vestidor hi ha quatre taquilles
b. De taquilles, al vestidor n'hi ha quatre

El català també té altres verbs existencials com *existir* o *quedar*. Aquests verbs tenen un ordre no marcat amb el subjecte en posició postverbal (108) quan aquest subjecte és indefinit, mentre que quan és definit pot aparèixer en posició preverbal o postverbal (109):

(108) a. Existeixen dos milions de clubs
S

- b. *Dos milions de clubs existeixen
c. Queden dues bosses de patates
d. *Dues bosses de patates queden

- (109) a. Déu no existeix
b. No existeix Déu
c. Els fantasmes no existeixen
d. No existeixen els fantasmes
e. Ens hem menjat tota la carn però el peix ha quedat
f. Ens hem menjat tota la carn però ha quedat el peix

De la mateixa manera que hem vist amb *haver-hi*, l'únic argument d'aquest tipus de construccions admet la seva pronominalització amb *en* quan apareix quantificat (110):

- (110) a. De clubs, n'existeixen dos milions
b. De bosses de patates, *en* queden dues

En les construccions amb aquests tipus de verbs, exceptuant *haver-hi*, serà impossible la presència d'un argument amb la funció sintàctica d'objecte directe:

- (111) a. *Existeix dos milions de clubs
O
b. *Queda dues bosses de patates
O

Podem concloure que l'ordre no marcat en aquest tipus de construccions és el de (112):

(112) **ORDRE NO MARCAT EN LES ORACIONS AMB VERBS EXISTENCIALS**

1. Amb el verb *haver-hi* serà V-S o V-O en funció de si hi ha concordança o no entre el verb i l'argument.
2. Amb la resta de verbs existencials, l'ordre serà V-S quan el subjecte sigui indefinit. En canvi, quan el subjecte sigui definit l'ordre podrà ser V-S o S-V.

3.1.2.6. Oracions interrogatives totals¹⁸

Un tipus especial de construccions són les interrogatives totals. Aquestes oracions no es poden englobar dintre la definició d'ordre no marcat que hem fet a la pàgina 12 (“entenem com a ordre no marcat aquell que trobem en una frase aïllada en modalitat declarativa, sense context discursiu”), però considerem que cal tractar-les per les peculiaritats que presenten i per la seva important freqüència a la llengua.

Tal com s'observa a (113), a les interrogatives totals es pregunta sobre la totalitat de l'oració, i la resposta que s'obtindrà serà *sí* o *no*:

- (113) a. Va comprar els llibres en Joan?
Sí/No
b. Que va comprar els llibres en Joan?
Sí/No

A (113) distingim entre oracions interrogatives totals sense *que* inicial i amb *que* inicial perquè són dos tipus de construccions que, tot i tenir un mateix tipus de respostes (*sí/no*), poden presentar ordres sintàctics diferents.

---

¹⁸ Per a una aproximació als diferents tipus de construccions interrogatives, vegeu Contreras (1999:1934-1951) i Vallduví (2002:1266-1267).

En el primer cas, (interrogatives totals sense *que* inicial), podem tenir oracions perfectament gramaticals amb un ordre SVO o VOS, tal com mostren els exemples de Payrató (2002: 1204)¹⁹:

- (114) a. El jutge va dictar tres sentències?
           S   V   O
- b. Va dictar tres sentències el jutge?
           V   O   S

Segons Payrató, l'elecció d'un ordre o d'un altre és lliure, sense que en cap dels casos l'actitud del parlant quedi especialment marcada. Amb això Payrató vol dir que la preferència per un o altre ordre no té a veure amb les qüestions de tema i rema que hem tractat anteriorment.

Però tot i que l'opinió de Payrató segons la qual l'ordre dels constituents en aquest tipus de construccions és lliure, també existeixen veus discrepants. En aquesta línia divergent hi trobem Escandell (1999: 3951-3955), que opina que l'ordre no marcat de les oracions interrogatives totals és V-S. L'aparició del subjecte en posició postverbal es justificaria pel fet que tota l'oració és remàtica, tal com és esperable en un tipus de construccions que interroguen sobre la totalitat de l'enunciat:

- (115) Vol el llibre la Maria?
           Rema

Però Escandell reconeix que ens podem trobar amb interrogatives totals com la de (31a) o la de (116), perfectament gramaticals tot i l'aparició del subjecte en posició preverbal:

- (116) ¿El ministro ha dimitido?
           S   V

(Escandell 1999: 3952)

Segons Escandell, l'elecció per l'ordre S-V de (116) o per l'ordre V-S (*¿Ha dimitido el ministro?*) no és lliure, sinó que l'opció no marcada és aquesta última, i l'ordre S-V només s'admetria en determinats contextos: "Las interrogativas sin inversión, al estar

¹⁹ Payrató no planteja l'opció d'un ordre VSO que seria, com a mínim, estranya:

- (i) ?*Va dictar el jutge tres sentències?
           V   S   O

formadas sobre proposiciones declarativas previas, presentan un contenido presupuesto, un enunciado cerrado que se atribuye a otro, mientras que las interrogativas con inversión son neutras” (Escandell 1999: 3953). De les paraules d’Escandell es desprèn que només trobarem oracions interrogatives amb un ordre S-V (*interrogativas sin inversión*) quan hi hagi un context previ que faci que es pressuposi la resposta. Així, als exemples de (117) es pressuposa que la resposta serà *sí*, en contrast amb els de (118), on la manca de context previ provoca que l’ordre sigui el no marcat V-S (*interrogativas con inversión*):

- (117) a. Juan me ha dicho que el ministro ha dimitido
¿El ministro ha dimitido?
- b. Avui era el primer dia d’escola i en Joan ha plorat
En Joan ha plorat?
- (118) a. ¿Ha dimitido el ministro?
- b. Ha plorat en Joan?

Sigui com sigui, tant si defensem que a les interrogatives totals sense *que* l’ordre és lliure com si defensem que hi ha més restriccions com exposa Escandell, amb totes dues propostes podem tenir oracions amb un ordre S-V o amb un ordre V-S: en el cas de la proposta amb més seguidors (entre ells Payrató), per la llibertat que hi ha en l’ordre d’aquestes oracions, mentre que a l’anàlisi d’Escandell per l’explicació que acabem de veure.

En el cas de les oracions interrogatives amb *que* inicial el subjecte ha d’aparèixer obligatòriament en posició postverbal. A més, tot i que els ordres VOS i VSO són gramaticals, sembla millor el primer d’aquests dos ordres:

- (119) a. *Que en Joan va comprar els llibres?
          S   V   O
- b. Que va comprar els llibres en Joan?
          V   O   S
- c. Que va comprar en Joan els llibres?
          V   S   O

Els aspectes d'ordre que hem anat comentant per a les oracions interrogatives es resumeixen al principi (120):

(120) **Ordre no marcat a les oracions interrogatives totals**

1. Quan no porten *que* inicial el subjecte pot aparèixer en posició preverbal o postverbal.
2. Quan porten *que* inicial el subjecte haurà d'aparèixer en posició postverbal obligatòriament.

3.1.2.7. Conclusions

Al llarg d'aquests apartats hem analitzat els diferents ordres no marcats existents en català. Hem començat parlant de l'ordre SVO, que tradicionalment ha estat considerat com el no marcat en català, però hem vist com la pesantor, la manca de determinant en el SN subjecte o la presència de certs tipus de verbs donen lloc a oracions amb altres ordres, igualment no marcats. Concloem, per tant, que el català presenta diferents ordres no marcats. A continuació resumim quins són aquests ordres no marcats i els factors que hem vist que hi intervenen:

(121) **ORDRES NO MARCATS DEL CATALÀ**

Els ordres no marcats en català:

1. *Ordre SV o VS* a les construccions amb verbs inacusatius, ergatius, inergatius quan el subjecte porti determinant, així com també a les construccions passives pronominals. La possibilitat de tenir un o altre ordre (SV o VS) també hi serà amb els verbs existencials (excepte *haver-hi*) quan el subjecte sigui definit.
2. *Ordre OVS* a les construccions amb verbs psicològics intransitius del tipus 2 i amb verbs com *caldre* o *convenir*.
3. *Ordre VS* a les construccions inacusatives, ergatives, passives pronominals, existencials i inergatives quan el subjecte no porti determinant. L'ordre també serà V-S a les construccions amb verb

existencial *haver-hi* (tot i que a vegades l'ordre serà V-O) i amb la resta de verbs existencials quan el subjecte sigui indefinit.

4. *Ordre VOS* a les construccions transitives quan el subjecte no porta determinant.
5. *Ordre SVO* a la resta de construccions (verbs transitius, verbs psicològics del tipus 1, verbs psicològics transitius del tipus 2, etc.).

Factors que hi intervenen:

1. *La pesantor*: Independentment de la funció sintàctica i del tipus de verb que aparegui a la construcció, els elements pesants han d'aparèixer després dels no pesants.
2. *Els determinants*: Els subjectes sense determinant han d'aparèixer com a darrer argument oracional.
3. *La Jerarquia d'Animacitat*: Els sintagmes nominals animats tendeixen a precedir la resta.
4. *Tipologia de les construccions i dels verbs*: a les oracions amb un verb psicològic intransitiu del tipus 2 o amb un verb com *convenir* o *caldre* l'ordre és OVS; les construccions passives pronominals, les construccions amb verbs ergatius, inacusatius o inergatius admeten un ordre VS o SV; les construccions amb el verb existencial *haver-hi* només admeten l'ordre VS.

3.1.3. L'ORDRE DEL CATALÀ: ALTRES PROPOSTES

Tot i la varietat d'ordres no marcats que hem exposat als apartats anteriors, tradicionalment s'ha considerat que l'ordre SVO era el canònic del català (vegeu l'apartat 3.1.1). Tot i això, algunes propostes discrepen d'aquest ordre, com per exemple la de Rosselló (1987 i 2002) i la de Vallduví (2002). A continuació descriurem aquestes dues propostes, que presenten una diferència en el tipus d'anàlisi que fan respecte al nostre. Així, mentre nosaltres partim de l'observació dels ordres lineals superficials trobats a les dades que analitzem, Rosselló i Vallduví parteixen d'un model gramatical

que distingeix entre dos nivells de representació (estructura profunda i estructura superficial). A partir d'aquesta anàlisi defensaran que el subjecte neix en posició postverbal a l'estructura profunda.

3.1.3.1. El subjecte postverbal segons Rosselló (1987 i 2002)

Rosselló, partint del model de recció i lligam de la gramàtica generativa, que distingeix entre dos nivells de representació, defensa que el subjecte és postverbal en el primer nivell de representació: “l'única posició intraoracional de subjecte a les llengües romàniques irrestrictivament pro-drop (...) és la posverbal” (Rosselló 1987: 22). En el pas al segon nivell de representació, si el subjecte no es trasllada a una posició preverbal, tindrem oracions com les de (122)²⁰:

- (122) a. Ha vingut la directora
b. Han aparegut esquerdes
c. Avui dorm en Joan
d. Avui corre en Joan
e. Ha passat la primera prova en Jordi
f. Al cònsol no li agraden les mandonguilles

(Rosselló 2002: 1861-1864)

Segons Rosselló aquesta posició postverbal del subjecte seria la més habitual: “en català, el subjecte sovint es presenta en posició postverbal no dislocada” (Roselló 2002: 1865). Però Rosselló també reconeix que existeixen oracions amb un ordre SVO en el segon nivell de representació, tal com veiem als exemples de (123):

- (123) a. En Martí ha perdut les claus
b. En Jordi enyorava l'estiu

(Rosselló 2002: 1858-1865)

---

²⁰ Podem observar que les oracions de (122) també les hem considerat com a no marcades a 3.1.2, i en aquest apartat s'han comentat característiques que també cita Rosselló: presència de verbs inacusatius a (122a) i (122b), de verbs intransitius purs a (122c) i (122d), de verbs transitius en forma activa a (122e) i de verbs psicològics com *agradar* a (122f).

Però, com demostra Rosselló que el subjecte, podent aparèixer en posició preverbal o postverbal en el segon nivell de representació, neixi en posició postverbal al primer nivell? Això, segons ella, es demostra amb l'aplicació del test amb *només*. Aquest test (Rosselló 2002: 1858-1859) consisteix que l'adverbi *només* pot afectar el constituent intraoracional que li és adjacent i també un subconstituent d'aquest constituent. Segons Rosselló, com que a (124a) aquest adverbi afecta el subjecte *en Jordi*, el sintagma nominal subjecte és un subconstituent del sintagma verbal i, per tant, es demostra que el subjecte neix en posició postverbal en el primer nivell de representació. Per contra, a (124b) el subjecte, naixent també en posició postverbal, s'ha traslladat en posició preverbal en el segon nivell de representació:

- (124) a. *Només* ha passat la primera prova *en Jordi*
 b. *En Jordi* *només* ha passat la primera prova

En resum, tant Rosselló com nosaltres a 3.1.1 i 3.1.2 defensem que en català existeixen oracions amb subjecte preverbal i oracions amb subjecte postverbal, però en el seu cas, a partir d'un estudi basat en dos nivells de representació, es conclou que el subjecte neix sempre en posició postverbal en el primer d'aquests dos nivells.

3.1.3.2. L'ordre VOS segons Vallduví (2002)

Vallduví (2002: 1223-1282) defensa que l'ordre SVO d'oracions com les de (125) és el més freqüent en català:

- (125) a. Ahir en Pere va parar la taula
           S   V   O
 b. Enguany el Barça guanyarà la lliga
               S   V   O

(Vallduví 2002: 1240)

Tot i això, segons Vallduví l'ordre SVO no és l'únic que existeix, sinó que també podem trobar-nos amb un ordre VOS com a (126), mentre que l'ordre VSO de (127) provoca que les oracions siguin agramaticals²¹:

- (126) a.   Ahir va parar la taula el Pere
                  V   O   S
- b.   Enguany guanyarà la lliga el Barça
                          V   O   S
- (127) a.   *Ahir va parar el Pere la taula
                  V   S   O
- b.   *Enguany guanyarà el Barça la lliga
                          V   S   O

(Vallduví 2002: 1240)

Nosaltres coincidim amb Vallduví amb la idea que el català presenta diferents ordres sintàctics (SVO i VOS a partir dels exemples anteriors). La diferència de Vallduví respecte als apartats 3.1.1. i 3.1.2. d'aquest estudi és l'ordre que Vallduví considera que hi ha al primer nivell de representació: VOS. Ell reconeix que l'ordre SVO és el més freqüent en català, i que "l'ordre SV és més neutre des del punt de vista funcional que l'ordre VS" (Vallduví 2002: 1247), però això no vol dir que SVO sigui l'ordre bàsic inicial. Així, es pot considerar que en els casos d'ordre SVO hi ha hagut un desplaçament del subjecte davant del verb. La manca d'un pronom de represa per als subjectes dislocats (excepte per als partitius) és un dels motius que el porta a afirmar que no és tan senzill saber si el subjecte neix en aquella posició o si, tot i néixer en una posició postverbal, aquest subjecte es trasllada davant del verb. Així a les oracions de (128) no hi ha cap marca que ens indiqui quina és la posició inicial del subjecte: la preverbal de (128a) o la postverbal de (128b):

- (128) a.   En Joan menja les croquetes
                  S   V
- b.   Menja les croquetes en Joan
                  V   S

---

²¹ Vallduví considera que el català és una llengua VO i, per tant, descarta qualsevol opció d'ordre no marcat que impliqui la posició preverbal dels arguments interns (ordres OVS, SOV i OSV).

Per contra, les dues possibilitats que Vallduví observa respecte a la posició canònica del subjecte en català, no existirà en llengües com el francès, on el subjecte sí que té pronom de represa. Per tant, no hi haurà cap dubte sobre la posició canònica del subjecte: la manca de pronom de represa a (129a) indicarà, inequívocament, que el subjecte és preverbal; en canvi, a (129b) i (129c) l'aparició del pronom de represa *il* demostra que s'ha tematitzat el subjecte:

- (129) a. Jean mange des pommes
S
- b. Jean_i, il_i mange des pommes
- c. Il_i mange des pommes, Jean_i
S

Tornant al cas del català, davant la impossibilitat teòrica de saber si l'ordre bàsic és SVO o VOS, precisament per la manca d'un pronom de represa per al subjecte, Vallduví, s'inclina per l'opció VOS perquè comporta, segons ell, tota una sèrie d'avantatges. En primer lloc, explica per què és possible (130a) però no (130b). És a dir, l'ordre V(O)S dona compte d'oracions que, com hem vist en els apartats anteriors amb els verbs psicològics intransitius del tipus 2, amb els verbs ergatius, inacusatius, etc., tenen un ordre no marcat diferent a SVO:

- (130) a. Vénen trens
- b. *Trens vénen

En segon lloc, s'explica que a les oracions interrogatives parcials o totals amb *que* de (131-133) el subjecte sigui postverbal:

- (131) a. Què va dir el teu germà?
- b. *Què el teu germà va dir?
- (132) a. No sé què va dir el teu germà
- b. *No sé què el teu germà va dir
- (133) a. Que plora la Maria?
- b. *Que la Maria plora?

Amb la proposta VOS de Vallduví encara queden per justificar oracions perfectament catalanes com les de (134), on el subjecte apareix al principi de tot:

- (134) a. El nen és feliç
b. En Pere menja patates
c. La professora s’ha queixat de la teva educació

Vallduví afirma que aquests subjectes no naixerien en aquesta posició inicial de l’oració sinó que, tenint originàriament una posició postverbal en l’estructura profunda, patirien un procés de dislocació a l’esquerra (= sinislocació), de la mateixa manera que també proposa Rosselló. Això queda representat a (135-137) en el pas dels exemples de (a) als de (b):

- (135) a. És feliç el nen
b. El nen és feliç

- (136) a. Menja patates en Pere
b. En Pere menja patates

- (137) a. S’ha queixat de la teva educació la professora
b. La professora s’ha queixat de la teva educació

En oracions com (138), Vallduví justifica el desplaçament del subjecte en posició preverbal per un principi més general segons el qual el català “no afavoreix que les oracions acumulin arguments i adjunts en el si de la matriu oracional, a menys que hi hagi algun element sinislocat que faci de contrapès” (Vallduví 2002: 1247). Això vol dir que el català tendeix a evitar les oracions amb molts arguments a la dreta del verb sempre i quan no en tingui a l’esquerra.

- (138) a. ?Va ficar les galetes al calaix ma mare
V O S
b. Ma mare va ficar les galetes al calaix
S V O

(Vallduví 2002: 1247)

Però en oracions com (139) seguim preferint l'ordre SVO encara que afegim un contrapès (*ahir al matí*) al principi de l'oració:

- (139) a.   ?Ahir al matí va ficar les galetes al calaix ma mare
      b.   Ahir al matí ma mare va ficar les galetes al calaix

En resum Vallduví, tot i que reconeix que l'ordre superficial més freqüent és SVO, defensa que el català té un ordre bàsic VOS.

3.1.3.3 Recapitulació

Les propostes de Rosselló (1987 i 2002) i la de Vallduví (2002) basen la seva anàlisi en l'existència de dos nivells de representació sintàctica de l'oració (l'estructura profunda i l'estructura superficial), i a partir d'aquí defensen l'origen del subjecte en posició postverbal i descriuen els casos de construccions amb subjecte preverbal com a casos de dislocació a l'esquerra.

3.1.4. REFLEXIONS FINALS

A l'apartat 3.1 d'aquest estudi hem exposat que l'ordre SVO ha estat tradicionalment considerat com a no marcat en català. Però hem observat com, contràriament al que s'havia defensat tradicionalment, aquest ordre no és l'únic en català, sinó que existeixen altres tipus d'ordres no marcats que es justifiquen per diferents motius: la pesantor, la manca de determinant o la tipologia del verb (verbs ergatius, verbs inacusatius, verbs existencials, etc.). També hem vist com d'altres lingüistes, com per exemple Rosselló (1987 i 2002) i Vallduví (2002), a partir de l'anàlisi de dos nivells de representació sintàctica de l'oració, han defensat la posició postverbal inicial del subjecte, i s'han exposat alguns dels seus arguments. Tot i això, ells també són conscients que a la llengua hi ha oracions amb subjecte preverbal.

3.2 L'ORDRE DEL CATALÀ: QÜESTIONS DISCURSIVES

En el nivell informatiu de l'oració podem trobar dos tipus d'elements: el tema i el rema.²² El **tema** és tota aquella part de l'enunciat que ja és coneguda pel receptor i que no aporta cap informació nova. En d'altres paraules, és allò sobre el que es parla. El **rema**, per la seva banda, és la informació nova que ajuda a avançar tota conversa i que, per aquest motiu, esdevé essencial en tot discurs. És el que es diu sobre el tema. Pel fet que en principi en tota comunicació lingüística allò essencial sigui informar d'alguna novetat al nostre interlocutor o, com diria Veltman (1990, citat a Vallduví 2002: 1248), actualitzar els coneixements del receptor (= tema) amb el contingut de *p* (= rema), l'oració es construeix al voltant de la informació focal o rema. Així, la presència del rema en una oració serà essencial, mentre que l'aparició del tema no serà obligatòria. Tot i això, encara que no aparegui realitzat fonèticament, el tema ha de ser sobreentès pels interlocutors, en tant que informació coneguda:

- (140) A: Què ha fet la Maria?
B: (La Maria) ha trencat el vidre²³
Tema Rema

Exemplificant tot allò dit als paràgrafs anteriors, a (140) A i B coneixen la Maria (= tema), però només B sap quina activitat ha portat a terme (*ha trencat el vidre* = rema). El desconeixement d'això per part d'A és el que justifica les paraules de B, i és aquest rema la part essencial del discurs, mentre que el tema no faria res més que introduir el rema.

Per contra, una conversa com la de (141) on B no aportés cap informació nova, on tot el que digués formés part del tema i no hi hagués cap part de rema, no tindria cap més

---

²² Els conceptes de tema i rema van ser creats dins l'Escola de Praga, concretament l'any 1939, per Mathesius, i posteriorment aquests conceptes van ser desenvolupats per altres membres de la mateixa escola com Vachek, Firbas o Danes. Per a aquest estudi ens basem en els estudis de Chafe (1976), Li i Thompson (1976), Contreras (1978), Lonzi (1985), De la Mota Górriz (1995), Hernanz i Brucart (1987), Solà (1990), Lambrecht (1994), Zubizarreta (1998 i 2000), Sornicola (1999), Van Kuppevelt (1999), Prieto (2002) i Vallduví (2002).

²³ A partir d'aquí d'aquest apartat ens basem quasi exclusivament en construccions amb un ordre marcat SVO. El motiu d'això és que ens interessa analitzar construccions on apareguin aquests tres constituents sintàctics per així observar la seva distribució oracional.

sentit que reafirmar el que ja saben A i B. Cal destacar que és el context de la conversa el que determina que tot sigui tema:

(141) A: Avui la Berta ha anat a Vic

B: La Berta ha anat a Vic
Tema

El paper d'introduïdor que té el tema fa que l'ordre informatiu no marcat sigui tema-remà. S'ha defensat que aquest és l'ordre informatiu no marcat en la majoria de llengües, tal com exposa Lambrecht (1994: 199): "It has often been claimed that there is a universal principle, or at least a strong crosslinguistic tendency, for topic expressions to be the first constituents in a sentence". També Solà (1990: 98) afirma que si apareix el tema, l'ordre serà tema-remà, però diu que en enunciats neutres només hi ha remà. Vallduví (2002: 1249), a partir de diferents exemples, també afirma que a la majoria d'oracions només hi ha remà i que això confirmaria el caràcter neutre de la rematicitat i el caràcter marcat de la tematicitat.

La nostra opinió va en la mateixa línia de Vallduví i de Solà a partir de l'observació d'oracions com les de (142), en què les respostes tendeixen a simplificar-se amb l'aparició únicament del remà:

(142) a. (Què fa la Maria?)

(La Maria) menja l'escudella de la seva àvia
Tema Rema

b. (Què menja la Maria?)

(La Maria menja) l'escudella de la seva àvia
Tema Rema

c. (Si vols, aquesta tarda quedem)

(Aquesta tarda) aniré al cine
Tema Rema

d. (Abans m'ha trucat la Maria però no he sentit què deia)

(Diu) que li fa mal el queixal
Tema Rema

e. (Qui ha comprat els diaris?)

(Ha comprat els diaris) l'Enric
Tema Rema

Si comparem l'ordre tema-remà amb l'ordre sintàctic no marcat SVO, observem com en els exemples de (142a-d) hi ha un ordre informatiu tema-remà i un ordre no marcat (S)VO. En canvi, a (142e) es respecta l'ordre tema-remà però a nivell sintàctic tenim un ordre VOS. En aquest cas es prioritza l'ordre informatiu tema-remà a l'ordre sintàctic SVO. Això dóna una resposta a la qüestió dels subjectes postverbals i lliga amb l'afirmació de Bartra (1986: 227) en el sentit que els "subjectes postverbals són normalment remàtics".

Pel que fa a l'aparició del tema i del remà a l'oració, el català compta amb dos processos sintàctics: la tematització i la rematització. Veurem com aquests dos processos tenen repercussions a nivell sintàctic, provocant ordres marcats en les oracions dels catalanoparlants.

3.2.1. LA TEMATITZACIÓ

La tematització consisteix a situar a l'esquerra (sinislocació) o a la dreta (dextralocació) el tema d'una oració. Aquesta aparició en un o altre extrem de l'oració provoca canvis en l'ordre sintàctic, tal com veurem als apartats posteriors.²⁴

Cal destacar que es pot tematitzar, tant a la dreta com a l'esquerra, un sol element (143) o més d'un element (144). La negreta indica que l'element està dislocat:

- (143) (Què va fer en Joan?)
- a. **En Joan**, va pintar la paret de color salmó
Tema
  - b. Va pintar la paret de color salmó, **en Joan**
Tema
- (144) (Qui va donar el llibre a la Mireia?)
- a. **El llibre, a la Mireia**, l'hi va donar en Joan
Tema
  - b. (Qui va donar el llibre a la Mireia?)

---

²⁴ Sobre l'aparició del tema en un o altre extrem de l'oració hi ha dos tipus de propostes. Segons algunes anàlisis teòriques el tema pateix un desplaçament, mentre que segons lingüistes com Hernanz i Brucart (1987: 85-88) el tema no pateix cap desplaçament sinó que ja neix a l'esquerra o a la dreta de la frase. En aquest treball no entrarem a discutir quina de les dues propostes és millor.

L'hi va donar en Joan, el llibre, a la Mireia
Tema

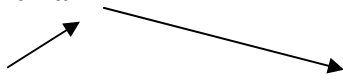
També es pot tematitzar un element a cada banda de l'oració:

(145) (Qui va donar el llibre a la Mireia?)

A la Mireia, l'hi va donar en Joan, el llibre
Tema Tema

Els casos de tematització, siguin a la dreta o a l'esquerra, impliquen un canvi entonatiu respecte la resta de l'oració, indicat als exemples següents a través de la coma i de les fletxes. Concretament, a (146) observem com l'element tematitzat (*el llibre*) constitueix una unitat tonal independent, amb un moviment ascendent que contrasta amb la resta de l'oració:

(146) a. El llibre, el va llegir en Joan
Tema

b. El va llegir en Joan, el llibre
Tema

Tot seguit descriurem les característiques que tenen els casos de sinislocació i de dextralocació, respectivament, posant èmfasi en les alteracions d'ordre sintàctic que provoquen.

3.2.1.1. La sinislocació

El tema, la informació coneguda, pot fer moltes funcions sintàctiques: subjecte, objecte directe, objecte indirecte, etc. Aquest element conegut apareixerà al principi de l'oració, per tal de respectar l'ordre informatiu no marcat tema-remà, i deixarà un clíctic quan sigui un argument verbal. Aquest clíctic servirà per identificar la funció sintàctica de l'element tematitzat. Els exemples de (147) i de (148) exemplifiquen això, amb la sinislocació, respectivament, d'un complement directe i d'un complement indirecte,

amb la conseqüent aparició d'un clíctic. L'absència d'aquest clíctic convertiria les oracions en agramaticals. A (149), en canvi, la sinislocació del subjecte no implica l'aparició de cap clíctic:

(147) (M'agradaria saber què se n'ha fet d'aquell llibre)

- a. Aquell llibre_i, la Mireia se'l_i va emportar
Tema Rema
- b. Aquell llibre, se'l va emportar la Mireia
- c. *Aquell llibre, la Mireia es va emportar

(148) No sé què li ha passat a en Pere

- a. A en Pere_i, en Joan li_i ha donat un cop de puny
Tema Rema
- b. A en Pere, li ha donat un cop de puny en Joan
- c. *A en Pere, en Joan ha donat un cop de puny

(149) No sé què va fer en Jordi aquella tarda

En Jordi, va comprar les patates
Tema

Observi's que als exemples de (148) i de (149) la sinislocació provoca que hi hagi un ordre marcat OSV o OVS, per tant amb l'objecte en posició inicial i amb el subjecte preverbal o postverbal, en contrast amb l'ordre SVO de (150) i de (151), que serien els no marcats:

(150) La Mireia es va emportar el llibre

(151) En Joan ha donat un cop de puny a en Pere

Una altra característica de l'aparició del tema a l'esquerra és que en cap cas l'element tematitzat, sigui quina sigui la seva funció sintàctica, pot ser contrastat al final de l'oració amb cap altre element, tal com mostren els casos de (152):

- (152) a. *El llibre, el va llegir la Maria *i no la revista*
- b. *A en Pere, en Joan li ha donat un cop de puny *i no a en Roger*
- c. *Va donar el llibre a la Mireia, en Pau *i no va portar un regal a la Laia*

Aquesta impossibilitat es justifica per la pròpia idiosincràsia dels elements temàtics: com que formen part de la informació coneguda no té cap sentit que se l'emfasitzi contrastant-lo amb cap altre element.

3.2.1.2. La dextralocació

La dextralocació és un procés sintàctic que consisteix en l'aparició de la informació temàtica al final de l'oració. Aquest procés té implicacions en l'ordre sintàctic i origina ordres marcats. Tot i no ser dos processos idèntics, la dextralocació té unes característiques comunes amb la sinislocació. A continuació tractarem tots aquests aspectes.

En primer lloc, en la dextralocació ha d'aparèixer un clíctic quan l'element tematitzat és un argument intern al SV (objecte directe, objecte indirecte, etc.):

(153) a. El_i va llegir la Mireia, el llibre_i
Tema

b. *Va llegir la Mireia, el llibre
Tema

(154) a. Li_i va donar les claus, a la Maria_i
Tema

b. *Va donar les claus, a la Maria
Tema

Per contra, quan l'element tematitzat és el subjecte, no portarà cap clíctic:

(155) Va comprar les patates, en Jordi
Tema

En segon lloc, la dextralocació, com la sinislocació, admet la posició preverbal i postverbal del subjecte. L'elecció d'una o altra forma no serà aleatòria sinó que, entre els elements no dislocats, es respectarà l'ordre discursiu bàsic tema-remà:

- (156) (Qui el va llegir, el llibre?)
- a. El va llegir la Mireia, el llibre
V-Tema S-Rema **Tema**
- b. *La Mireia el va llegir, el llibre
S-Rema V-Tema **Tema**
- (157) (Què va fer la Mireia amb el llibre?)
- a. La Mireia el va llegir, el llibre
S-Tema V-Rema **Tema**
- b. *El va llegir la Mireia, el llibre
V-Rema S-Tema **Tema**

Finalment, si seguim comparant la dextralocació amb les característiques que hem vist anteriorment per a la sinislocació, de nou, el contrast entre l'element tematitzat i algun altre element serà inadmissible, tal com mostra (158):

- (158) a. *El va llegir la Maria, **el llibre** *i no la revista*
- b. *En Joan li ha donat un cop de puny, **a en Pere** *i no a en Roger*

3.2.1.3. Recapitulació

La tematització implica l'aparició a l'esquerra o a la dreta de la informació oracional coneguda, que pot correspondre a qualsevol funció sintàctica. Aquest procés desencadena un seguit de mecanismes per tal que l'oració esdevingui gramatical, com per exemple l'aparició del clític corresponent.

Pel que fa a aquest treball de recerca, ens interessa observar que l'aparició del tema a l'esquerra o a la dreta de l'oració origina oracions amb un ordre marcat.

3.2.2. LA REMATITZACIÓ

Tal com hem vist abans, en un context informatiu no marcat trobem un ordre tema-remà. L'element remàtic és el que es percep com el més prominent de l'oració a través de l'entonació. Per tant, la corba entonativa de l'oració és ascendent:

(159) (Què fa en Joan?)

En Joan neteja la cuina
Tema   Rema
↙   ↘

Però existeix un procés sintàctic que pot invertir l'ordre tema-remà. És aleshores, quan el rema apareix a l'esquerra de l'oració, que parlarem de rematització. En els exemples de (160), les majúscules indiquen el valor emfàtic del constituent rema, característic dels casos de rematització:

(160) a. (Tinc curiositat per saber què mira en Joan)

LA PEL·LÍCULA mira en Joan
Rema   Tema

b. (On va anar en Joan?)

A GIRONA va anar en Joan
Rema   Tema

La manca d'emfasi és el que provoca que als exemples de (161) el sintagma inicial (*la pel·lícula* i *a Girona*) no s'interpretin com elements remàtics sinó temàtics. Aleshores, tindríem casos de tematització a l'esquerra i, tal com hem vist a l'apartat anterior, la manca de clític converteix l'oració en agramatical:

(161) a. ***La pel·lícula** mira en Joan
Tema

b. ***A Girona** va anar en Joan
Tema

Però l'emfasi no és un tret que impliqui necessàriament que un element remàtic estigui rematitzat. Així, als exemples de (162) no podem parlar de rematització en funció de si l'element de la dreta està emfasitzat o no. Als dos exemples de (162) el sintagma preposicional és rema, però per parlar de rematització cal que hi hagi una alteració de l'ordre informatiu tema-remà, tal com succeeix a (163):

(162) a. En Joan va anar a Girona
Rema (- èmfasi)

- b. En Joan va arribar A GIRONA
Rema (+ èmfasi)

- (163) a. A GIRONA va arribar en Joan
Rema (+ èmfasi)

El caràcter emfàtic no implica per si sol un canvi d'ordre sintàctic, tal com mostra (164), amb èmfasi però sense rematització:

- (164) (Què va donar en Joan a la Maria?)
En Joan li va donar EL LLIBRE, a la Maria
Tema   Rema   Tema

Una vegada hem deixat clar en quins casos es pot parlar de rematització, els exemples de (165) permeten observar alguns dels principals trets que trobem en la rematització: es poden rematitzar arguments amb qualsevol funció sintàctica (subjecte, objecte directe, objecte regit, objecte indirecte) i fins i tot el predicat:

- (165) a. (Dius que llegeix el llibre en Joan?)
No, EN PERE llegeix el llibre
Rema - S
- b. (Què llegeix en Joan?)
EL LLIBRE llegeix en Joan
Rema - OD
- c. (No vaig esbrinar de què reia en Joan)
DE LA MARIA reia en Joan
Rema - OR
- d. (En Pere va donar el llibre a no sé qui)
A LA MIREIA va donar el llibre en Pere
Rema - OI
- e. (Què dius que ha fet en Joan?)
HA COMPRAT EL DINAR en Joan
Rema – SV / Predicat

Per la seva naturalesa d'informació nova, l'element remàtic pot ser contrastat amb algun altre constituent i, d'aquesta manera es diferencia de la tematització:

- (166) a. No, **EN PERE** llegeix el llibre, *i no l'Eva*
Rema
- b. **EL LLIBRE** llegeix en Joan, *i no la revista*
Rema
- c. **DE LA MARIA** reia en Joan, *i no del teu germà*
Rema
- d. **A LA MIREIA**, va donar el llibre en Pere, *i no a l'Eva*
Rema
- e. **HA COMPRAT EL DINAR** en Joan, *i no ha rentat la roba*
Rema

Com exposa Zubizarreta (1999: 4228), el contrast del rema (= focus) serveix per diferents coses. En primer lloc nega la pressuposició de veritat de l'interlocutor A. En segon lloc, aporta, a través de B, una informació alternativa que es pressuposa certa.

En la rematització, exceptuant els casos en què es rematitza un objecte indirecte, no pot aparèixer un pronom de represa, tal com mostren els exemples de (167):

- (167) a. ***EL LLIBRE** *el* llegeix en Joan
Rema
- b. ***AL RIU** *hi* va tirar la pedra en Joan
Rema
- c. **A LA MARIA** *li* ha donat un llibre
Rema

Per tal que les oracions de (167a-b) poguessin ser gramaticals, el sintagma marcat com a rema hauria de ser tema com a (168), perquè la tematització, tal com hem vist, sí que permet, i de fet exigeix, l'aparició d'un pronom de represa sempre que sigui possible:

- (168) a. **El llibre**, *el* llegeix en Joan
Tema
- b. **Al riu**, *hi* va tirar la pedra en Joan
Tema

Per a l'anàlisi de l'ordre no marcat del català que fem en aquest treball, cal destacar que la rematització comporta l'aparició del subjecte en posició postverbal, amb la qual cosa s'altera l'ordre no marcat S-V. Això es constata en els exemples de (169) i de (170). Així, a (169) tenim l'oració amb l'ordre neutre tema-remà, sense rematització, en la

qual es respecta l'ordre no marcat SVO; a (170), d'altra banda, tenim el resultat de la rematització, amb el subjecte postverbal com a única opció gramatical:

(169) (Què menja en Joan?)

<u>En Joan menja</u>	<u>PATATES</u>	→	Ordre SVO
Tema	Rema		

(170) a. **PATATES** menja en Joan → Ordre OVS

b. ^{*/*}**PATATES** en Joan menja → *Ordre OSV

Zubizarreta (1999: 4240) justifica aquesta aparició postverbal del subjecte per la necessitat que té l'element rematitzat d'aparèixer just a l'esquerra del verb:

(171) a. **NOVEL·LES** llegia la Marta

b. ^{*/*}**NOVEL·LES** la Marta llegia

En els verbs que seleccionen tres arguments i que es rematitza un dels arguments interns (l'objecte directe o l'objecte indirecte), de nou el subjecte ha d'aparèixer en posició postverbal. A partir d'aquí pot aparèixer al final de tot com a (172a) i (172b) o immediatament darrere del verb com a (172c) i (172d):

(172) a. **A LA MARIA** va donar les claus en Lluís

b. **LES CLAUS** va donar a la Maria en Lluís

c. **A LA MARIA** va donar en Lluís les claus

d. **LES CLAUS** va donar en Lluís a la Maria

Respecte a la possibilitat d'incorporar un element adjunt com *ahir* al principi de l'oració, darrere de l'element rematitzat i del verb, o entre l'element rematitzat i el verb, als exemples de (173) s'observa que és possible. Tot i això, l'oració de (173c) és tan estranya que sembla que un element adjunt com *ahir* no pot aparèixer entre l'element rematitzat i el verb:

(174) a. Ahir **NOVEL·LES** llegia la Marta

b. **NOVEL·LES** llegia ahir la Marta (i no poesies)

c. ^{*/*}**NOVEL·LES** ahir llegia la Marta

En canvi, el que és menys acceptable és que el subjecte precedeixi el verb:

- (174) a. *Ahir **NOVEL·LES** la Marta llegia
b. ***NOVEL·LES** la Marta llegia ahir (i no poesies)
c. ***NOVEL·LES** ahir la Marta llegia

Per tant, en la rematització només podran aparèixer entre l'element rematitzat i el verb sintagmes que no siguin arguments, tot i que no amb gaire facilitat, tal com mostrava (175c).

Per últim, i a diferència del que succeïa amb la tematització, només pot aparèixer un element emfasitzat a l'esquerra de l'oració:

- (175) a. ***A LA BERTA, ELS REGALS** va donar en Pau
b. **A LA BERTA** va donar els regals en Pau
c. **ELS REGALS** va donar a la Berta en Pau

3.2.2.1. Un cas especial de rematització: les oracions interrogatives parcials

Les oracions interrogatives parcials contenen un element interrogatiu (pronomen, adverbi, etc.) i pregunten sobre un sol dels constituents oracionals. En aquestes oracions es disloca l'element interrogat (element Q) i, tal com hem vist a l'apartat anterior, es pot rematitzar qualsevol constituent. Als exemples de (176) es rematitzen l'objecte directe, objecte indirecte i l'objecte regit, respectivament:

- (176) a. Què vol l'Arnau?
OD-Q V S
b. A qui va donar el llibre la Maria?
OI-Q V OD S
c. De què va oblidar-se en Pere?
OR-Q V S

L'aparició del subjecte entre l'element interrogatiu i el verb converteix l'oració en agramatical:

- (177) a. ***Què** l'Arnau vol?
 b. ***A qui** la Maria va donar el llibre?
 c. ***De què** en Pere va oblidar-se?

De la mateixa manera, l'aparició d'algun altre element entre el sintagma Q i el verb també farà que la frase esdevingui agramatical:

- (178) a. ***A qui** el llibre va donar la Maria?
 b. ***A qui** ahir va donar la Maria el llibre?

Dintre de les interrogatives parcials també cal destacar l'existència d'oracions com les de (179), on l'element interrogat no apareix a l'inici de l'oració sinó que el trobem en el lloc que li correspondria en l'ordre no marcat. Per tant, no hi ha rematització:

- (179) L'Arnau vol què?
           S   V O-Q

Oracions com les de (179) es coneixen com a *interrogatives eco*. Aquestes es caracteritzen perquè pregunten sobre un constituent que acaba d'aparèixer en el discurs. Així, per exemple, la pregunta de (179) només podria aparèixer en un context previ com el de (180):

- (180) A: L'Arnau vol un gelat
        B: L'Arnau vol què?
               S   V O-Q

Però amb els exemples de (181), on apareixen al mateix temps un objecte directe i un objecte indirecte, ens adonem que en realitat a les *interrogatives eco* l'element interrogatiu no conserva el seu lloc com a argument verbal sinó que es trasllada al final de l'oració:

- (181) a. ^{*/*}La Maria va donar què a en Pere?
               S   V   OD OI
        b. La Maria va donar a en Pere què?
               S   V   OI OD

En resum, a les interrogatives parcials, a excepció de les *eco*, l'element interrogatiu apareix rematitzat al principi de l'oració seguit del verb. A més, s'inverteix l'ordre S-V. A les *interrogatives eco*, en canvi, l'element interrogatiu es trasllada al final de l'oració.

3.2.2.2. Recapitulació

La rematització consisteix en el desplaçament a l'esquerra de l'oració de la informació nova, remàtica. Com a conseqüència d'aquest desplaçament s'altera l'ordre sintàctic no marcat de l'oració. Hem vist que l'èmfasi és una de les principals característiques que presenta l'element rematitzat, però l'èmfasi per si sol no significa que el rema oracional estigui desplaçat. També hem observat que es pot rematitzar qualsevol constituent, i que el desplaçament a l'esquerra del rema obliga que el subjecte aparegui en posició postverbal per tal que l'oració sigui gramatical.

3.2.3. LES CONSTRUCCIONS AMB TEMATITZACIÓ + REMATITZACIÓ

Fins ara hem analitzat per separat construccions en què hi havia tematització o rematització i n'hem vist les característiques principals. Però pot haver-hi també oracions en què hi hagi un constituent tematitzat i un altre de rematitzat. A continuació comentarem els trets més rellevants d'aquestes oracions. En futurs estudis s'hauran d'analitzar amb més detall les característiques d'aquestes construccions.

En primer lloc, a (182) observem com es rematitza l'objecte directe i es tematitza a la dreta l'objecte indirecte. L'aparició d'un pronom de represa, característica de les tematitzacions, serà obligatòria per tal que l'oració sigui gramatical:

(182) (Què va donar la Maria a en Pere?)

- a. **PATATES** *li* va donar la Maria, **a en Pere**
- b. ***PATATES** va donar la Maria, **a en Pere**

En segon lloc, la tematització havíem vist com permetia que hi hagués un ordre V-S o S-V, mentre que la rematització exigia que el verb precedís el subjecte. A (183) observem que quan en una oració es tematitza un constituent i se'n rematitza un altre, l'ordre ha de ser V-S:

- (183) a.   **PATATES** li va donar la Maria, **a en Pere**
  V S
- b.   ***PATATES** la Maria li va donar, **a en Pere**
  S V

L'últim tret que destacarem en aquest treball és la possibilitat o no de contrastar l'element dislocat, sigui remàtic o temàtic. En aquest cas es mantenen les característiques que ja havíem observat anteriorment per a cada tipus de dislocació per separat: els constituents tematitzats no poden ser contrastats amb cap altre constituent, tal com exemplifica (184), mentre que els elements rematitzats sí que poden ser contrastats (185). Recordem que això es justifica per la naturalesa d'informació vella i d'informació nova que tenen, respectivament:

- (184) ***PATATES**, li va donar la Maria, **a en Pere** *i no a en Carles*
- (185) **PATATES I NO MONGETES**, li va donar la Maria, **a en Pere**

En resum, quan en una construcció coexisteixen una tematització i una rematització es mantenen les característiques de cadascun d'aquests dos tipus de dislocacions. En l'únic cas que la tematització i la rematització presentaven característiques oposades (posició del subjecte) hem observat que s'imposaven les característiques de la rematització (posició postverbal del subjecte).

3.2.4. L'ORDRE DISCURSIU DEL CATALÀ: RECAPITULACIÓ

Al llarg d'aquest apartat hem tractat alguns dels aspectes de la informació vella (tema) i de la informació nova (rema) de l'oració. S'ha exposat que el seu ordre no marcat és tema-remà, però també s'ha destacat que aquest ordre pot alterar-se pels processos de tematització i rematització. Tant en un cas com en l'altre s'han apreciat semblances, com per exemple que es pot tematitzar o rematitzar qualsevol constituent sintàctic, alterant-se així l'ordre sintàctic no marcat SVO, que és en el que ens hem centrat en aquest capítol.

3.3. RECAPITULACIÓ

L'ordre sintàctic del català es pot analitzar seguint dos criteris: atenent a qüestions sintàctiques o atenent al nivell informatiu. A nivell informatiu, l'ordre no marcat és tema-remà i, per tant, el català presenta habitualment en primer lloc la informació coneguda i en segon lloc la informació nova, que és la que permet avançar en una conversa. A nivell sintàctic hem vist que, tot i que tradicionalment s'ha considerat que l'ordre bàsic del català era SVO, existeixen altres ordres no marcats segons l'extensió dels sintagmes, la presència o absència de determinants o la tipologia dels verbs o de les construccions. Tenint en compte aquests factors, hem vist que el català té els següents ordres sintàctics no marcats:

1. *Ordre SV o VS* a les construccions amb verbs inacusatius, ergatius, inergatius quan el subjecte porti determinant, així com també a les construccions passives pronominals. La possibilitat de tenir un o altre ordre (SV o VS) també hi serà amb els verbs existencials (excepte *haver-hi*) quan el subjecte sigui definit.
2. *Ordre OVS* a les construccions amb verbs psicològics intransitius del tipus 2 i amb verbs com *caldre* o *convenir*.
3. *Ordre VS* a les construccions inacusatives, ergatives, passives pronominals, existencials i inergatives quan el subjecte no porti determinant. L'ordre també serà V-S a les construccions amb verb existencial *haver-hi* (tot i que a vegades l'ordre serà V-O) i amb la resta de verbs existencials quan el subjecte sigui indefinit.
5. *Ordre VOS* a les construccions transitives quan el subjecte no porta determinant.
4. *Ordre SVO* a la resta de construccions (verbs transitius, verbs psicològics del tipus 1, verbs psicològics transitius del tipus 2, etc.).

També hem descrit les tematitzacions i les rematitzacions, que són els dos processos que originen ordres sintàctics marcats en català. Aquests processos consisteixen en la dislocació d'un constituent sintàctic. En el cas de les tematitzacions aquest desplaçament consisteix a col·locar el tema a l'esquerra o a la dreta de l'oració, mentre

que en les rematitzacions el desplaçament només pot ser cap a l'esquerra i exigeix que l'ordre sintàctic sigui V-S.

4. ANÀLISI DE LES DADES DEL CORPUS

4.1 INTRODUCCIÓ

Tal com hem exposat al capítol 2, per a la descripció de l'ordre sintàctic del català que fem en aquest treball de recerca hem partit de la lectura de gramàtiques i de treballs específics, però també hem creat un corpus d'entrevistes fetes a informants que tenen el català com a L1. En aquest apartat analitzem les dades obtingudes d'aquest corpus, format per dotze entrevistes i que ens han proporcionat més de quatre hores de produccions orals. L'objectiu de l'anàlisi és doble: d'una banda pretenem observar la freqüència d'ús dels diferents ordres no marcats i marcats del català que s'han presentat al capítol 3; d'altra banda volem analitzar l'ús de les construccions amb ordre marcat per tal de comprovar si els factors que les condicionen coincideixen amb els que hem exposat al capítol 3. A continuació presentem les característiques dels informants que formen part del corpus. Per a dades més concretes sobre la mostra d'informants, consulteu l'apartat 2.2:

Taula 1. Dades generals dels informants

	DAP	NAT	LIG	JOG	JOB	MAB	JOP	JOL	MAV	JOR	MAT	ANF
Edat	60	30	60	57	58	53	50	37	40	26	36	29
Nivell d'estudis	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
Localitat de residència	1	1	1	2	2	3	3	3	3	3	3	3
Temps de parla	21	12	19	21	23	21	21	20	21	24	21	25

En l'apartat de nivell d'estudis, 1 indica que l'informant té estudis primaris i 2 indica que té estudis secundaris. En l'apartat de localitat de residència, 1 fa referència a Girona, 2 a Maçanet de la Selva i 3 a Vilablareix. El temps de parla s'expressa en minuts.

4.2. ELS ORDRES NO MARCATS I MARCATS A LA LLENGUA ORAL

Al capítol 3 d'aquest treball s'han distingit dos tipus d'ordre sintàctic i discursiu en català: els ordres no marcats i els ordres marcats. En aquest apartat pretenem analitzar la

presència d'aquests dos tipus d'ordres a la llengua oral, a partir de les consideracions que s'han fet al capítol anterior sobre què considerem ordre no marcat i què considerem ordre marcat. Ens limitem a analitzar les oracions simples i les oracions principals, prescindint de la gran majoria de subordinades. De fet, únicament s'han codificat les oracions subordinades que depenien d'un verb principal com *creure*, *dir*, *suposar* o *pensar*, els quals solen exigir una oració d'aquest tipus com a argument. En aquestes subordinades l'ordre sintàctic no presenta res especial, excepte les interrogatives indirectes. La seva no codificació hauria reduït considerablement la mostra per la seva gran freqüència d'ús. De la resta d'oracions subordinades només s'ha marcat la funció sintàctica dintre l'oració principal i també se n'ha codificat el nivell informatiu de tema-remà. També cal destacar que les construccions on només apareix el verb s'han codificat però no s'han tingut en compte per a l'anàlisi, ja que ens haurien donat una visió esbiaixada dels resultats. Tenint en compte tots aquests factors, hem obtingut les dades generals que recollim a la taula 2:

Taula 2. Nombre total de produccions

Total de produccions codificades	3071
Total de produccions amb ordre no marcat	2807
<i>Percentatge de produccions amb ordre no marcat</i>	<i>91,4</i>
Total de produccions amb ordre marcat	264
<i>Percentatge de produccions amb ordre marcat</i>	<i>8,6</i>

Al capítol 3 d'aquest treball hem exposat que les oracions acostumen a construir-se al voltant del tema, i que aquest ordre informatiu tema-remà pot alterar l'ordre sintàctic no marcat. A partir d'això podria sorprendre'ns el percentatge tan baix que tenim de construccions amb ordre marcat. Però cal tenir en compte que, tot i que a les entrevistes es pretenia que l'entrevistat parlés amb la màxima espontaneïtat possible, i que per aquest motiu es va buscar gent coneguda (amics, família, etc.), la presència de la

gravadora i el coneixement que aquella entrevista havia de servir per estudiar aspectes lingüístics podien provocar que l'entrevistat no parlés amb tota la naturalitat que hauria estat desitjable.

A la taula 3 presentem el nombre i percentatge d'ordres no marcats i marcats produïts per cada informant:

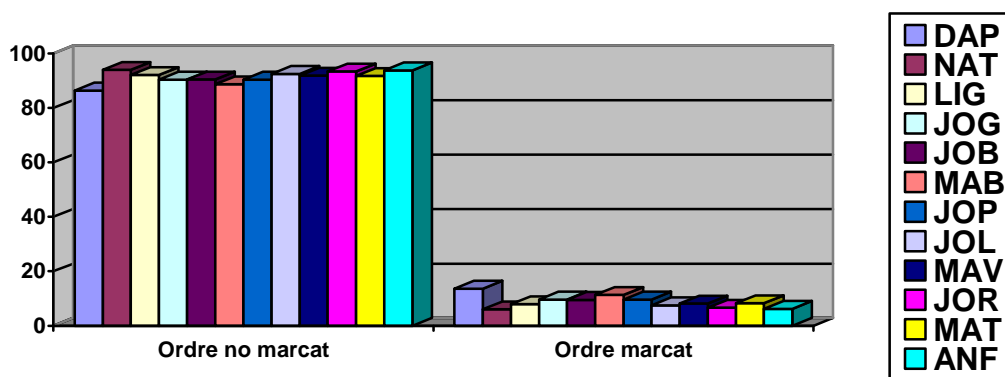
Taula 3. Descripció general dels ordres sintàctics no marcats i marcats

	DAP	NAT	LIG	JOG	JOB	MAB	JOP	JOL	MAV	JOR	MAT	ANF	TOTAL
Total oracions codificades	198	151	202	292	252	247	272	307	283	242	242	384	3071
Total ordre no marcat	171	142	186	264	228	219	246	284	260	226	221	360	2805
<i>% d'oracions amb ordre no marcat</i>	86,4	94	92,1	90,4	90,5	88,7	90,4	92,5	91,9	93,4	91,7	93,8	91,3
Total ordre marcat	27	9	16	28	24	28	26	23	23	16	20	24	266
<i>% d'oracions amb ordre marcat</i>	13,6	6	7,9	9,6	9,5	11,3	9,6	7,5	8,1	6,6	8,3	6,2	8,7

Els percentatges de construccions amb un ordre no marcat i amb un ordre marcat s'han calculat sobre el nombre total de construccions codificades.

A partir de les dades de les taules 2 i 3, i amb totes les observacions que hem fet més amunt, queda clar que els diferents ordres sintàctics no marcats que hem exposat al capítol 3 per al català són els més freqüents a la llengua oral, com a mínim a partir de la mostra d'aquest estudi. Així, el percentatge de construccions amb ordre no marcat es mou entre el 86,4 i el 94 %, amb una mitjana del 91,4 %. Per tant, a totes les entrevistes existeix una tendència comuna: el predomini dels ordres no marcats. La figura 1 exemplifica de manera molt gràfica el predomini de les construccions amb ordre no marcat a través dels seus percentatges d'ús a les diferents entrevistes:

Figura 1

L'observació de la figura 1 també deixa intuir que el nivell d'estudis dels entrevistats, que a l'apartat 4 s'havia plantejat com una possible variant rellevant, no provoca diferències en l'ordre sintàctic oracional. Si concretem més, a la taula 4 es veu que en els sis informants amb estudis primaris la mitjana de construccions amb un ordre sintàctic marcat és del 9,6 %, mentre que aquesta mitjana és del 7,7 % en el cas dels entrevistats que tenen estudis secundaris:

Taula 4. Descripció general dels ordres sintàctics no marcats i marcats segons el nivell d'estudis

	Estudis primaris	Estudis secundaris	Mitjana total
<i>% de construccions amb un ordre no marcat</i>	90,4	92,3	91,4
<i>% de construccions amb un ordre marcat</i>	9,6	7,7	8,6

Els percentatges s'han calculat sobre el total de construccions codificades.

En els següents apartats tractarem per separat les construccions amb ordre no marcat i les construccions amb ordre marcat.

4.3. LES CONSTRUCCIONS AMB ORDRE NO MARCAT

Les més de 3.000 construccions obtingudes a partir de les entrevistes fetes per a aquest estudi permeten observar el predomini de construccions amb els diferents ordres no

marcats que al capítol 3 hem defensat per al català. A continuació recordem de forma breu quins són aquests ordres no marcats i presentem algunes d'aquestes construccions com a exemples, tot i que cal tenir en compte que en alguns casos pot haver-hi més d'un factor que en condicioni l'ordre. Per a una caracterització més detallada d'aquests factors ens remetem a 3.1.2.

a. Frases amb un element pesant darrere dels elements no pesants

A l'ordre no marcat d'aquestes construccions l'element pesant apareix darrere dels elements no pesants, tal com succeeix a les oracions següents:

- (186) a. *NAT: ara mentres no estiguis bé tu, <tampoc> [//] e: no val la pena **que estiguin bé els altres.**
- b. *MAB: i me ve a veure **una nena que²⁵ és marroquí, que ens hem fet molt amigues, i parla el català igual que jo,, eh.**
- c. *ANF: ho porta **el pare, els fills i la mare i la tieta i la iaia +...**

b. Manca de determinant en el subjecte

A les oracions en què el subjecte no porta determinant, aquest subjecte ha d'aparèixer com a darrer element oracional. A les entrevistes no trobem cap exemple d'aquest tipus.

c. Frases interrogatives totals

En aquestes oracions l'elecció per l'ordre S-V o V-S és lliure. La codificació de les intervencions de l'entrevistador hagués permès analitzar moltes construccions d'aquest tipus però, com hem dit abans, en aquest estudi només analitzem les intervencions de l'entrevistat, en les quals no tenim interrogatives totals.

d. Construccions amb verbs ergatius

El subjecte d'aquest tipus de construccions, caracteritzat per la possibilitat d'aparèixer en construccions de participi absolut i per la seva pronominalització amb *en*, apareix en posició postverbal quan no porta determinant, com de fet passa amb tots els verbs. A les dades obtingudes a les entrevistes no apareixen subjectes així amb aquests tipus de

---

²⁵ Totes les qüestions fonètiques (elisions, errors en la pronúncia, etc.) no s'han tingut en compte en aquest anàlisi perquè no afecten a les qüestions sintàctiques que centren aquest estudi.

La resta de casos en què apareix realitzat fonèticament, aquest subjecte és pronominal i ocupa una posició preverbal. A les dades de les entrevistes només apareix en posició postverbal en el cas d'una oració imperativa, la qual constitueix un cas d'ordre marcat²⁶:

- (190) a. *JOL: el Trivial, tan sols amb la xurrada que has dit tothom riu.
- b. *JOR: però quan ells han menjat l'entrecot tu encara estàs dormint.
- c. *JOL: +" camina tu, collons!

La majoria d'oracions amb aquest tipus de verbs apareixen amb el verb sol, sense que el subjecte aparegui realitzat fonèticament. Això es deu a la naturalesa pronominal d'aquest subjecte; és a dir, el subjecte és sempre un pronom de primera o de segona persona:

- (191) a. *JOP: i vius amb intensitat.
- b. *MAB: no he viatjat molt.
- c. *JOL: allà dinem.

g. Construccions passives pronominals

A les oracions passives pronominals succeeix el mateix que a les oracions amb els verbs anteriors: subjecte postverbal quan no porta determinant, i preverbal o postverbal quan sí que en porta. A les dades del corpus només trobem exemples d'aquestes construccions de subjecte amb determinant en posició postverbal:

- (192) a. *JOP: s'han d'anar creuant els vímets (...)
- b. *LIG: es fregeix la carn <amb un> [//] amb una paella.

²⁶ Les oracions imperatives no les hem analitzat en els apartats anteriors però són oracions amb una modalitat marcada. Exigeixen que l'ordre sigui V-S, tal com mostren els exemples de (i). Al darrer exemple l'ordre S-V només és aparent, ja que el pronom és un vocatiu:

- (i) a. Fes-ho tu
 b. *Tu fes-ho exigeixen que l'ordre entre subjecte i verb sigui
 c. Tu, fes-ho

Cal destacar que el subjecte d'aquestes construccions s'interpreta clarament amb el paper temàtic de TEMA. Aquest paper temàtic és el mateix de l'objecte directe, i potser això afavoreix que es facin servir més darrera del verb, com és habitual en els objectes directes.

h. Construccions amb un ordre no marcat OVS

Els verbs psicològics intransitius del tipus 2 com *agradar* o *importar* tenen un ordre no marcat OVS, de la mateixa manera que succeeix amb construccions amb els verbs *convenir* o *caldre*. A les entrevistes analitzades trobem només un exemple en què l'objecte és un SN (193a), mentre que són més abundants els casos en què és un pronom feble (193b) i (193c). En totes les construccions del corpus que tenen un ordre OVS el verb és del grup dels psicològics 2:

- (193) a. *JOG: a en Josep Maria encara li agradava la pizza.
O V S
- b. *JOR: és la política d'empresa i no em va interessar continuar-hi.
O V S
- c. *JOP: jo m'agradaria molt estar a Àustria.²⁷
O V S

i. Construccions existencials

El més utilitzat dels verbs existencials és *haver-hi*, i l'únic argument que selecciona apareix en posició postverbal:

- (194) a. *LIG: (...) hi ha inundacions i l'aigua els nega.
V O
- b. *JOL: després hi havia l'encarregat (...).
V O

A les entrevistes trobem molt poques construccions amb altres verbs existencials, i en totes elles trobem un ordre sintàctic dels constituents V-S. De la mateixa manera que hem vist amb les construccions passives pronominals, el subjecte d'aquestes oracions

---

²⁷ És interessant observar l'ús del pronom fort *jo* en lloc del sintagma preposicional *a mi*, característica freqüent en la llengua col·loquial. S'ha codificat el *jo* com la resta de pronoms, marcant-ne la funció sintàctica (O en el cas de les construccions amb un verb psicològic intransitiu del tipus 2) i el nivell informatiu de tema o rema.

4.4. LES CONSTRUCCIONS AMB ORDRE MARCAT

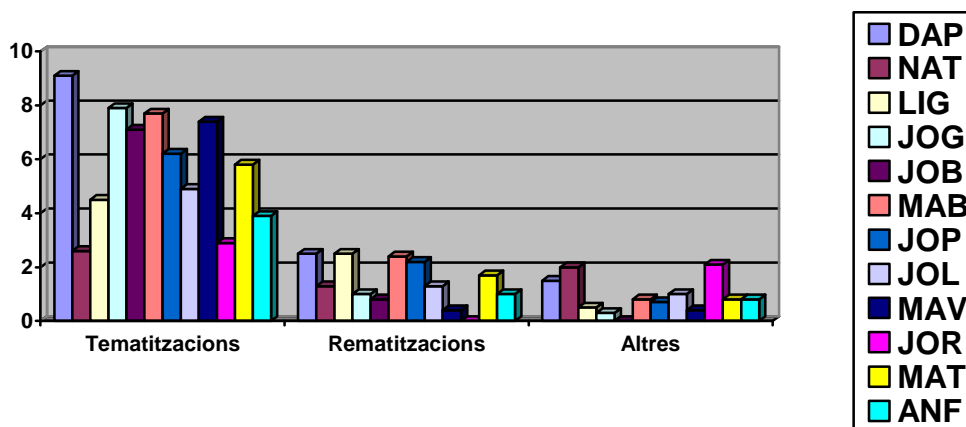
A la taula 3 i a la figura 1 ha quedat clar que a les entrevistes que formen aquest corpus hi ha un percentatge molt baix d'oracions amb un ordre marcat. S'han considerat com a construccions amb un ordre marcat les tematitzacions (a la dreta i a l'esquerra) i les rematitzacions, en les quals s'altera l'ordre sintàctic no marcat. A la taula 5 i a la figura 2 presentem el nombre de tematitzacions i de rematitzacions. A més, també indiquem el nombre de casos d'aquelles oracions en què, tot i no trobar-hi una explicació clara, també patien una alteració en el seu ordre sintàctic no marcat:

Taula 5. Descripció general de les construccions amb ordre marcat

	DAP	NAT	LIG	JOG	JOB	MAB	JOP	JOL	MAV	JOR	MAT	ANF	TOTAL
Total Tematitzacions	19	4	10	22	22	20	20	16	21	11	14	18	197
% Tematitzacions	9,6	2,6	5	7,5	8,7	8,1	7,4	5,2	7,4	4,5	5,8	4,7	6,4
Total Rematitzacions	5	2	5	3	2	6	4	4	1	0	4	4	41
% Rematitzacions	2,5	1,3	2,5	1	0,8	2,4	1,5	1,3	0,4	0	1,7	1	1,3
Total Altres	3	3	1	1	0	2	2	3	1	5	2	3	28
% Altres	1,5	2	0,5	0,3	0	0,8	0,7	1	0,4	2,1	0,8	0,8	0,9

Els percentatges s'han calculat sobre el total de construccions codificades de cada informant.

Figura 2

Les dades de la taula 5 i la figura 2 mostren que, tot i la poca freqüència de construccions amb un ordre marcat, en totes les entrevistes fetes per a aquest treball predominen les tematitzacions per damunt de les rematitzacions. Això en molts casos és degut a la pròpia naturalesa de les entrevistes, amb una estructura pregunta-resposta que afavoreix que l'entrevistat recuperi part del que diu l'entrevistador. En els apartats següents tractarem per separat els casos on trobem tematitzacions i els casos on trobem rematitzacions, així com les altres construccions amb un ordre marcat.

4.4.1. LES TEMATITZACIONS

Tal com hem exposat a l'apartat 3.2 d'aquest treball, l'aparició del tema al principi de l'oració és el més habitual, com a conseqüència que el discurs es construeix al voltant d'aquesta informació compartida per l'entrevistat i l'entrevistador, tot i que també és cert que moltes vegades s'ha de sobreentendre perquè no apareix realitzat fonèticament. La col·locació de la informació coneguda al principi com a punt de partida per introduir la informació nova, pot provocar alteracions en l'ordre sintàctic, i és aleshores quan parlarem de tematització a l'esquerra o sinislocació. En el cas del subjecte, la tematització s'identifica per l'entonació especial que se li dóna (vegeu apartat 3.2.1 d'aquest estudi). Però el tema també pot aparèixer a la dreta de l'oració, i quan això provoca canvis en l'ordre sintàctic parlem de tematització a la dreta o dextralocació.

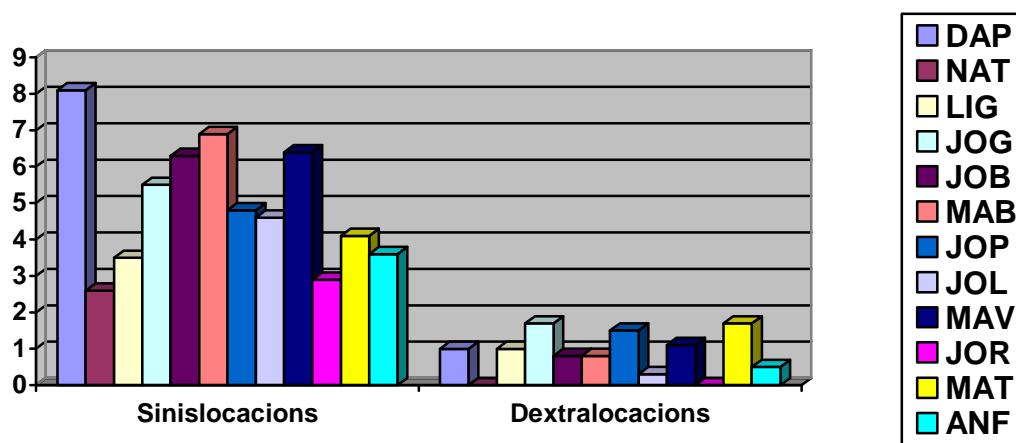
La taula 6 i la figura 3 mostren la major freqüència dels casos de sinislocació a les entrevistes analitzades, com de fet és esperable a partir de l'ordre informatiu no marcat tema-remà. El nombre de sinislocacions és bastant reduït, amb una mitjana de tan sols un 5,5 %, mentre que les construccions amb un constituent tematitzat a la dreta no arriben ni a un 1 %:

Taula 6. Descripció general dels casos de tematització

	DAP	NAT	LIG	JOG	JOB	MAB	JOP	JOL	MAV	JOR	MAT	ANF	TOTAL
Total Tematitzacions	19	4	10	22	22	20	20	16	21	11	14	18	197
% Tematitzacions	9,6	2,6	5	7,5	8,7	8,1	7,4	5,2	7,4	4,5	5,8	4,7	6,4
Total Sinislocacions	17	4	8	17	18	20	16	15	18	11	9	16	169
% Sinislocacions	8,6	2,6	4	5,8	7,9	7,3	5,9	4,9	6,4	4,5	3,7	4,2	5,5
Total Dextralocacions	2	0	2	5	2	2	4	1	3	0	5	2	28
% Dextralocacions	1	0	1	1,7	0,8	0,8	1,5	0,3	1,1	0	2,1	0,5	0,9

Els percentatges s'han calculat sobre el total de construccions codificades per a cada informant.

Figura 3

Tot seguit tractem per separat els casos de sinislació i de dextralocació que apareixen a les entrevistes. Per veure'n els trets més rellevants, ens remetem a la caracterització que n'hem fet al capítol 3 d'aquest treball.

4.4.1.1. Les sinislocacions

La figura 2 mostrava clarament que les tematitzacions predominen per damunt de les rematitzacions, i la figura 3 mostra, a més, que abunden molt més les sinislocacions que no les dextralocacions. La preferència per les sinislocacions es pot entendre perquè, tal com hem dit més amunt, el tema tendeix a aparèixer en posició inicial en un context informatiu no marcat, encara que això provoqui alteracions en l'ordre sintàctic, tal com succeeix a (198). Així, als exemples següents els ordres SV, DV i RV que trobem respectivament, alteren els ordres sintàctics no marcats VS, VD i VR:

- (198) a. *ANF: ah, no m'agraden plats d'aquests callos, pota i tripa +...
*ANF: **aquestes històries**, no m'agraden.
- b. *JOG: +" ai, jo no me'n mataré pas mai de la meva vida.
*JOG: +" no, no, **això** sí que no ho faré pas.
- c. *LIG: i vaig estar vuit anys al Portús (...) de dependent a una botiga.
*LIG: **al Portús**, cada dia hi pujava i baixava amb el cotxe de línia.

A la taula 7 observem com es pot tematitzar qualsevol funció sintàctica, però les més sinislocades en proporció al seu nombre d'usos totals són el subjecte i l'objecte regit, seguits de l'objecte directe. Cal destacar que el nombre total d'usos de cada funció sintàctica que tenim en compte per calcular les proporcions són: subjecte 987, verb 3071, objecte directe 1342, objecte regit 430, atribut 859, complement predicatiu 30 i complement indirecte 22:

Taula 7. Descripció general de les sinislocacions dels constituents sintàctics

	S	V	D	R	B	T	I
Total de dislocacions de cada funció sintàctica	68	9	54	28	5	1	4
% sobre usos de la funció sintàctica	6,9	0,3	4	6,5	0,6	3,3	18,2

El percentatge s'ha calculat a partir del nombre d'usos totals de cada funció sintàctica.

Noti's que el percentatge de tematitzacions a l'esquerra de l'objecte indirecte és el més alt, però el baix nombre d'usos totals d'aquesta funció sintàctica (22) fa que no puguem generalitzar els resultats. També cal destacar que als casos marcats com a tematització del verb hi incloc tant la tematització només del verb, com la del verb i un o diversos arguments:

(199) *DAP: i: ell va plegar i **vam (ha)ver de plegar** tots
Tema = V S

4.4.1.2. Les dextralocacions

A la taula 6 s'ha observat l'ús tan reduït de les tematitzacions a la dreta o dextralocacions a les entrevistes que formen el corpus d'aquest treball. Així, el percentatge d'oracions analitzades que pertanyen a aquest grup només supera el 2 % en una de les entrevistes del corpus (2,1 %). El motiu principal d'aquest percentatge tan reduït d'ús cal buscar-lo en el que ja s'ha comentat més amunt: preferència per l'ordre informatiu no marcat tema-remà. A (200) recollim alguns exemples de dextralocacions que apareixen a les entrevistes:

- (200) a. *ANF: que no els hi ha agradat gaire mai e: als meus cosins estudiar i molts <no> [/] no han acabat res.
 *ANF: i dic +"/.
 *ANF: +" però és que sou tontos.
 *ANF: +" però si és que és la millor vida, **la d'estudiant**.
- b. *MAT:es feia eterna, **aquesta carretera** .
- c. *DAP:hi vam anar a perdre el temps, **allà**.

De la mateixa manera que succeïa amb les sinislocacions, amb les dextralocacions es pot desplaçar qualsevol constituent sintàctic, tot i que el més habitual és la tematització a la dreta del subjecte, seguit de l'objecte directe, de l'atribut i de l'objecte regit, però amb uns percentatges d'ús mínims:

Taula 8. Descripció general de les dextralocacions dels constituents sintàctics

	S	V	D	R	B	T	I
Total de dextralocacions de cada funció sintàctica	20	1	4	1	1	0	0
<i>% sobre usos de la funció sintàctica</i>	2	0	0,3	0,1	0,2	0,0	0,0

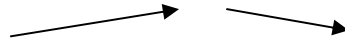
El percentatge s'ha calculat a partir del nombre d'usos totals de cada funció sintàctica

4.4.2. LES REMATITZACIONS

La taula 5 i la figura 2 han il·lustrat l'ús reduït que tenen les rematitzacions a les dades del corpus d'entrevistes d'aquest treball. Així, en cap cas se supera el 2,5 % d'aquest tipus de construccions. Això no ens ha de sorprendre si recordem que l'ordre informatiu no marcat és tema-rema. A (201) tenim alguns exemples de rematitzacions, en els quals l'element rematitzat rep una entonació especial que permet identificar l'alteració de l'ordre no marcat. Així, l'accent més prominent de l'oració recau sobre el sintagma rema:

(201) a. *DAB: i després, canviant de tema, quin tipus de menjar t'agrada?

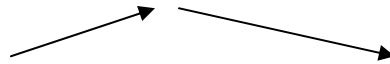
*DAP: **LA PAELLA** m'agrada molt.

b. *DAB: i seguint, a part <de> [/] de La Jonquera i així, <quins> [/] quins llocs has visitat o has anat de viatge o així?

*LIG: al viatge de nuvis vam anar a Montserrat, <a: Tarra-0gona> [//] a les quatre províncies.

*LIG: **A NÚRIA** també hem estat.

Els constituents rematitzats, a més, poden tenir qualsevol funció sintàctica (subjecte, i complement locatiu als exemples de (201), respectivament). Tot i això, la taula 9 mostra que, de la mateixa manera que succeïa amb les sinislocacions i les dextralocacions, se sol rematitzar el subjecte. Les següents funcions sintàctiques més rematitzades, tot i aparèixer només en un 1,2 i 0,6 % dels casos, són l'objecte regit i l'objecte directe, respectivament:

Taula 9. Descripció general de les rematitzacions de cada constituent sintàctic

	S	V	D	R	B	T	I
Total de dextralocacions de cada funció sintàctica	22	3	8	5	1	0	0
% d'usos de la funció sintàctica	2,2	0,1	0,6	1,2	0,1	0,0	0,0

El percentatge s'ha calculat a partir del nombre d'usos totals de cada funció sintàctica

4.4.3. EL DESPLAÇAMENT DELS CONSTITUENTS SINTÀCTICS

En els apartats precedents s'han tractat les tematitzacions i les rematitzacions, i s'ha exposat que es podien desplaçar el subjecte i els complements amb qualsevol funció

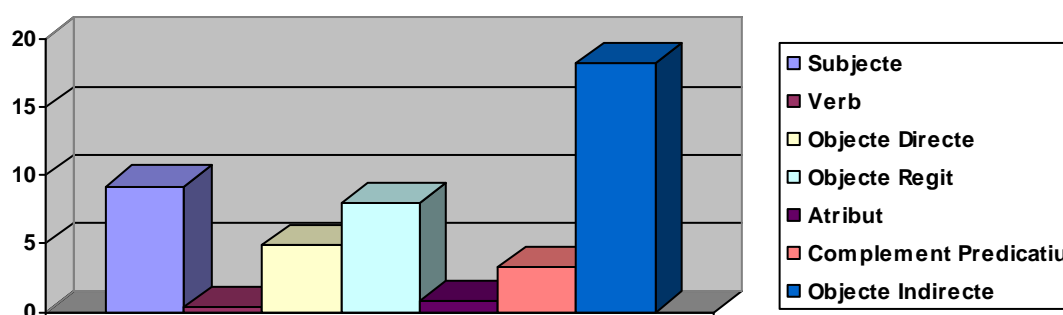
sintàctica. L'objecte indirecte és l'argument que es disloca en un percentatge més elevat, però ja hem comentat que aquests resultats caldria confirmar-los amb una mostra més àmplia perquè al corpus de les dades utilitzades només han aparegut en 22 vegades. D'aquesta manera un sol cas de dislocació d'un argument amb aquesta funció sintàctica augmentava considerablement la mitjana. Pel que fa als arguments que apareixen en un nombre prou important de casos, d'una banda tenim el subjecte com la funció sintàctica més dislocada, amb un 9,2%, seguit de l'objecte regit i de l'objecte directe, amb un 7,9 i un 4,9, respectivament. L'atribut, el verb i els sintagmes verbals, per la seva banda, pràcticament no es disloquen mai:

Taula 10. Dades totals sobre les dislocacions de les funcions sintàctiques

	S	V	D	R	B	T	I
Total de dislocacions de cada funció sintàctica	91	13	66	34	7	3	4
% de dislocacions de la funció sintàctica	9,2	0,4	4,9	7,9	0,8	3,3	18,2

El percentatge s'ha calculat a partir del nombre d'usos totals de cada funció sintàctica

Figura 4. Dades totals del desplaçament dels constituents sintàctics (%)

4.4.4. ALTRES CASOS D'ORDRE MARCAT

A la taula 5 han aparegut un total de 28 construccions en què, tot i haver-hi un ordre marcat, no podien justificar-se per ser casos de tematitzacions o de rematitzacions. A (202) tenim algunes d'aquestes construccions tal com apareixen a les entrevistes, mentre que a (203) tenim l'ordre que seria el no marcat. Cal destacar que a les oracions de (202), a diferència de les de (203), els entrevistats canvien l'estructura oracional amb l'elisió del complementitzador *que*:

- (202) a. *JOL: <vaig estar-hi> [<] onze mesos, em sembla.
          S   O   V
- b. *ANF: és massa familiar i van massa de cara a la pela, jo crec (...).
  O   S   V
- (203) a. *JOL: Em sembla que vaig estar-hi onze mesos.
          O   V   S
- b. *ANF: Jo crec que és massa familiar i que van massa (...).
          S   V   O

A les construccions anteriors, l'entrevistat fa una afirmació (*vaig estar-hi onze mesos; és massa familiar i van massa de cara a la pela*), però tot seguit vol matisar les seves paraules, introduint un verb que expressa la seva opinió o dubte (*crec* o *em sembla*). Per tant, el verb seria com una espècie de reformulació que fa el propi parlant i per això els ordres sintàctics oracionals no marcats SVO es veuen alterats.

A part d'aquestes construccions a les quals s'ha trobat una explicació, n'hi ha d'altres en què hi ha un ordre marcat per al qual no hem pogut trobar cap explicació. Així, a les entrevistes trobem l'ordre marcat de (204), amb el verb en posició inicial, i no els corresponents ordres no marcats de (205):

- (204) a. *DAB: i a l'hora de consultar-ho i això, hi ha algun problema que no
  estigui informatitzat o no <estigui> [>] xxx com lo altre? (...)
*JOP: ara és tot pràcticament mecanitzat.
          V   S   B
- b. *JOL: I diu el meu fill que me queden de collons.
          V   S   O

- (205) a. *JOP: Ara tot és pràcticament mecanitzat.
          S V   B
- b. *JOL: I el meu fill diu que me queden de collons.
          S V   O

4.5. CONCLUSIONS

En aquest apartat hem vist que en català, com a mínim a la petita mostra que ha servit de referència per a aquest treball i en el tipus de discurs analitzat, existeix un clar predomini dels ordres no marcats (91,4 %) per damunt dels marcats (8,6 %), i que el diferent nivell d'estudis no provoca diferències en la preferència per un o altre tipus d'ordre. Dintre d'aquests ordres marcats s'hi han inclòs les tematitzacions, les rematitzacions i uns altres casos que tenen també un ordre marcat però que es justifiquen per altres motius. Hem vist com les més freqüents d'aquestes construccions amb ordre marcat són les tematitzacions, amb un 6,4 %. També hem analitzat les funcions sintàctiques que tenen els elements tematitzats o rematitzats, i dintre de les que apareixen amb regularitat a les entrevistes (objecte directe, subjecte, atribut i complement de règim verbal), les dades mostren el predomini de la dislocació del subjecte (9,2 %) per davant de la dislocació del complement de règim verbal (7,9 %) i del complement directe (4,9 %).

És cert que per a aquest treball hem utilitzat una mostra petita de dotze informants, però també és cert que en totes les entrevistes s'han obtingut unes dades bastant homogènies que haurien de ser confirmades en estudis futurs.

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ALCINA, J. I J. M. BLECUA (1975): *Gramática española*. Barcelona: Ariel.
- AVRAM, M. (1997): *Gramatica pentru toti*. Bucarest: Humanitas.
- BARTRA I KAUFMANN, A. (1986): *Qüestions de la sintaxi de l'ordre en català*. Bellaterra: Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- BARTRA I KAUFMANN, A. (2002): “La passiva i les construccions que s’hi relacionen”, a J. Solà (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries (p. 2111-2179).
- BEL, A. (2002): “Les funcions sintàctiques”, a J. Solà (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries (p. 1075-1147).
- BHARDWAJ, M. R. (1995): *Colloquial panjabi*. Londres: Routledge.
- BHATIA, T. (1993): *Punjabi*. Londres: Routledge.
- BELLETTI, A. I L. RIZZI (1987): “Los verbos psicológicos y la teoría temática”, a V. Demonte, M. Fernández Lagunilla (eds.): *Sintaxis de las lenguas románicas*. Madrid: El Arquero (p. 60-124).
- BELLETTI, A. (1988): “The Case of Unaccusatives”, *Linguistic Inquiry* (p. 1-34).
- BRUCART, J. M. (2002): “Els determinants”, a J. Solà (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries (p. 1435-1516).
- BURZIO, L. (1986): *Italian Syntax: a government-binding approach*. Dordrecht: Reidel.

- CHAFE, W. L. (1976): "Givenness, contrastiveness, definiteness, subjects, topics and point of view" a Ch. N. Li (ed.): *Subject and Topic*. New York: Academic Press (p. 25-56).
- CONTRERAS, H. (1978): *El orden de palabras en español*. Madrid: Cátedra.
- CONTRERAS, H. (1999): "Relaciones entre las construcciones interrogativas, exclamativas y relativas", a I. Bosque i V. Demonte (eds.): *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa (p. 1931-1963).
- COOK, V. (1993): *Linguistics and second language acquisition*. Hampshire i Londres: MacMillan Press.
- CORDER, S. P. (1967): "The Significance of Learners Errors", *International Review of Applied Linguistics*, 5 (p. 161-170).
- COTEANU, I. (1982): *Gramatica de baza a limbii române*. Bucarest: Editura Albatros.
- DE LA MOTA GÓRRIZ, C. (1995): *La representación gramatical de la información nueva en el discurso*. Bellaterra: Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- DULAY, H. I M. BURT (1974): "Natural Sequences in Child Second Language Acquisition", *Language Learning*, 23 (p. 245-257).
- ELLIS, R. (1985): *Understanding Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- ESCANDELL, M. V. (1999): "Los enunciados interrogativos. Aspectos semánticos y pragmáticos", a I. Bosque i V. Demonte (eds.): *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa (p. 3929-3991).
- FABRA, P. (1954): *Converses filològiques*. Barcelona: Barcino.

- FABRA, P. (1956): *Gramàtica catalana*. Barcelona: Teide.
- FRIES, C. (1945): *Teaching and Learning English as a Foreign Language*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- GRÀCIA, L. (1989): *La teoria temàtica*. Bellaterra: Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.
- HAWKINS, R. (2001): *Second language syntax: a generative introduction*. Oxford: Blackwell.
- HERNANZ, M. L. I J. M. BRUCART (1987): *La sintaxis 1. Principios teóricos. La oración simple*. Barcelona: Crítica.
- HERNANZ, M. L. (2002): “L’oració”, a J. Solà (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries (p. 993-1073).
- LADO, R. (1957): *Linguistics across Cultures: Applied Linguistics for Language Teachers*. Ann Arbor: University of Michigan.
- LAMBRECHT, K. (1994): *Information structure and semantic form: Topic, focus and the mental representations of discourse referents*. Cambridge: Cambridge University Press.
- LARSEN-FREEMAN, D. I M. LONG (1991): *An Introduction to Second Language Acquisition*. Londres: Longman.
- LI, C. N. I S. A. THOMPSON (1976): “Subject and topic: a new typology of language”, a Ch. N. Li: *Subject and Topic*. Nova York, San Francisco i Londres: Academic Press Inc (p. 457-489).
- LICERAS, J. M (1996): *La adquisición de las lenguas segundas y la gramática universal*. Madrid: Síntesis.

- LONZI, L. (1985): “Partinzenza della struttura Tema-Rema per l'analisi sintattica”, a H. Stammerjohann (ed.): *Tema-Rema in Italiano*. Tübingen: Gunter Narr Verlag (p. 99-117).
- MACWHINNEY, B. (2000): *The Childes Project*. Mahwah, Nova jersey i Londres: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- MENDIKOETXEA, A. (1999): “Construcciones inacusativas y pasivas”, a I. Bosque i V. Demonte (eds.): *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa (p. 1575-1629).
- MORENO, J. C. (1990): “Hacia una explicación funcional de la tipología del orden de palabras”, *Actas dels I Jornadas de Lengua Inglesa y norteamericana*. Logroño: Publicaciones del Colegio Universitario de la Rioja (p. 139-149).
- ODLIN, T. (2003): “Cross-linguistic Influence”, a C. J. Doughty i M. H. Long (eds.): *The Handbook of Second Language Acquisition*. Oxford: Blackwell (p. 436-481).
- PAYRATÓ, L. (2002): “L’entonació i la modalitat oracional ”, a J. Solà (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries (p. 1149-1220).
- PÉREZ SALDAÑA, M., R. MESTRE I O. SANMARTÍN (1998): *Diccionari de lingüística*. Oliva: Colomar Editors (p. 202).
- PRIETO, P. (2002): “Entonació”, a J. Solà (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries (p. 393-462).
- RIGAU, G. (1990): “Les propietats d' "agradar": estructura temàtica i comportament sintàctic”, *Caplletra*, 8 (p. 7-19).
- ROSSELLÓ, J. (1987): *Gramàtica, configuracions i referència. Per una teoria alternativa del Pro-drop romànic*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

- ROSSELLÓ, J. (2002): “El SV, I: verb i arguments verbals”, a J. Solà (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries (p. 1857-1951).
- RUIZ, U. (2000): “La adquisición de la segunda lengua”, a U. Ruiz (ed.): *Introducción al estudio de la adquisición de segundas lenguas*. Madrid: Síntesis (p. 67-100).
- SOLÀ, J. (1987): *Qüestions controvertides de sintaxi catalana*. Barcelona: Edicions 62.
- SOLÀ, J. (1990): *Lingüística i normativa*. Barcelona: Empúries.
- SORNICOLA, R. (1999): “Topic, Focus and Word order”, a K. Brown i J. Miller: *Concise encyclopedia of grammatical categories*. Amsterdam, Lausanne, Nova York, Oxford, Shannon, Singapur, Tòquio: Elsevier (p. 375-383).
- VALLDUVÍ, E. (2002): “L’oració com a unitat informativa”, a J. Solà (ed.): *Gramàtica del català contemporani*. Barcelona: Empúries (p. 1221-1279).
- VAN KUPPEVELT, J. (1999), “Topic and comment”, a K. Brown i J. Miller: *Concise encyclopedia of grammatical categories*. Amsterdam, Lausanne, Nova York, Oxford, Shannon, Singapur, Tòquio: Elsevier (p. 369-375).
- WHALEY, L. J. (1997), *Introduction to typology: the unity and diversity of language*. Londres: Sage Publications (p. 97-98 i 172-179).
- WEINREICH, U. (1953): *Languages in Contact*. La Haya: Mouton.
- WODE, H. (1978): “Developmental Sequences in Naturalistic L2 Acquisition”, a E. Hatch (ed.): *Second Language Acquisition*. Rowley: Newbury House (p. 101-117).
- ZUBIZARRETA, M. L. (1998): *Prosody, Focus, and Word Order*. Cambridge: MIT Press.

ZUBIZARRETA, M. L. (1999): “Las funciones informativas: tema y foco”, a I. Bosque i V. Demonte (eds.): *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa (p. 4215-4244).

<http://www.ub.es/criteris-cub/criteri.php?id=552> [perífrasis verbals catalanes]

ANNEXOS

ANNEX 1. FITXA DE L'INFORMANT (L1 CATALÀ)

DADES DE L'INFORMANT

Nom:

Cognoms:

Data de naixement:

Lloc de naixement:

Lloc de l'entrevista:

Estudis:

Professió:

Lloc de residència:

Localitat de naixement:

Ús del català

sempre   sovint   de vegades   mai

Ús del castellà

sempre   sovint   de vegades   mai

Ús d'altres llengües

sempre   sovint   de vegades   mai

anglès

francès

altres

Data de l'entrevista:

ANNEX 2. FITXA DE L'INFORMANT (L1 ROMANÈS O PANJABI)

DADES DE L'INFORMANT

Nom:

Sexe: Home   Dona

País d'origen:

Llengua/-es materna/-es

Edat actual:

Edat d'arribada: a Catalunya   a Espanya

Lloc de residència actual:

Llocs de residència anteriors: dates

dates

dates

dates

Nivell d'estudis:

Ha cursat estudis aquí?   Sí   No

On?

Quins?

Professió: aquí

al país d'origen

Coneixement d'altres llengües

	<i>llengua</i>	<i>parla</i>	<i>entén</i>	<i>llegeix</i>	<i>escriu</i>
català	B R M	B R M	B R M	B R M	B R M
castellà	B R M	B R M	B R M	B R M	B R M
francès	B R M	B R M	B R M	B R M	B R M
anglès	B R M	B R M	B R M	B R M	B R M
	B R M	B R M	B R M	B R M	B R M
	B R M	B R M	B R M	B R M	B R M

Com ha après el català / castellà?   formal   no formal
    centre
    temps

Ús del català / castellà

a casa	sempre	sovint	de vegades	mai
amb els amics	sempre	sovint	de vegades	mai
a la feina	sempre	sovint	de vegades	mai
al carrer	sempre	sovint	de vegades	mai

Identificació de l'entrevista

Codi de l'entrevistat:

Nivell de català: B3   E2   E3   Altres

Data d'inici del curs:

Data de l'entrevista:

Lloc de l'entrevista:

Entrevistador:

Observacions:

ANNEX 3. EXEMPLE D'UN FRAGMENT DE TRANSCRIPCIÓ I CODIFICACIÓ

@Begin

@Participants: DAB observer, MAB target_adult

@Age of MAB: 53;

@Birth of DAP: 21-AGO-1951

@language of DAP: català

@Level: estudis primaris

@lloc de l'entrevista: Salt

@lloc de naixement: Vilablareix

@localitat de residència: Vilablareix

@temps entrevista: 26'48"

@temps parla entrevistat: 20'59"

@paraules: 4023

@Date: 22-SEP-2004

@Comment: la gravació es fa a la botiga de l'entrevistada

*DAB: com te dius?

*MAB: NOM.

*DAB: NOM què més?

*MAB: NOM COGNOM COGNOM.

*DAB: val.

*DAB: i quina edat tens?

*MAB: e: cinquanta tres anys.

*DAB: i el teu aniversari # quan és?

*MAB: és el vint i u d'agost.

%ord: \$ORD:VB \$V:2lt:tem:npv:ser \$B:rem:d:di:s

*DAB: val.

*DAB: i a quina ciutat o poble vas néixer?

*MAB: a Vilablareix i visc a Vilablareix.

%ord: \$ORD:VR \$V:2tr:rem:npv:viure \$R:rem:i:np:s \$P:a

*DAB: val.

*DAB: i Vilablareix, per la gent que no ho coneguéis, on diries qu(e) està situat?

*MAB:està en el Gironès, a dos quilòmetres de Girona.

%ord: \$ORD:VB \$V:2lt:tem:npv:estar \$B:rem:d:np:s \$P:en

*DAB:val.

*DAB:i més o menys també, <quin> [/] quin tipus de poble és?

*DAB:o sigui e: quines característiques té?

*MAB:sí, és un poble doncs petit <que la gent doncs> [/], de
segones residències.

%ord: \$ORD:VB \$V:2at:rem:npv:ser \$B:rem:d:di:s

*MAB:ara hi han fet una <zona> [= sona] [*] industrial qu(e) abans no hi era.

%ord: \$ORD:VD \$V:2tr:rem:npv:fer \$D:rem:d:di:s

*MAB:p(e)rò és un poble tranquil.

%ord: \$ORD:VB \$V:2at:rem:npv:ser \$B:rem:d:di:s

*DAB:val.

*DAB:i amb qui vius?

*DAB:sola, vius amb la família?

*MAB:visc amb el meu home, amb el meu fill, tinc la meu mare i els
germans al costat de casa.

%ord: \$ORD:V \$V:2tr:tem:npv:viure \$ORD:VD
\$V:2tr:rem:npv:tenir \$D:rem:d:di:p

*MAB:vivim en una casa.

%ord: \$ORD:VR \$V:2tr:tem:npv:viure \$R:rem:d:di:s \$P:en

*DAB:hi viu molta gent a Vilablareix?

*MAB:Vilablareix?

*MAB:no sé ara quanta gent hi deu viure.

%ord: \$ORD:VD \$V:2tr:rem:npv:saber \$D:rem

*MAB:<potser> [= puDe] uns dos mil habitants devem ser ara?

%ord: \$ORD:BV \$B:rem:d:di:p \$V:2at:rem:spv:ser

*MAB:no ho sé, exactament no ho sé.

%ord: \$ORD:V \$V:2tr:tem:npv:saber \$ORD:V \$V:2tr:tem:saber

*DAB:val.

*DAB:i sempre has viscut a Vilablareix?

*MAB:sempre.

*MAB:hi he nascut, m'hi he casat, hi visc i tota la vida he
viscut a Vilablareix.

%ord: \$ORD:V \$V:1ia:rem:npv:néixer \$ORD:V \$V:1ie:rem:npv:casar-se \$ORD:V
\$V:2tr:tem:npv:viure \$ORD:VR \$V:2tr:rem:npv:viure \$R:rem:i:np:s \$P:a

*DAB:val.

*DAB:i de moment hi ha perspectiva de seguir a Vilablareix?

*MAB:sí, sí, de moment <no> [/] no canviarem pas.

%ord: \$ORD:V \$V:2tr:rem:npv:canviar

*MAB:de moment eh.

*DAB:val.

*DAB:i la resta de la família la tens tota a Girona, o <a d'a(l)tres> [>]
indrets?

*MAB:<bueno> [<] no.

*MAB:hi ha a Girona, a Bordils i la resta també està a Vilablareix.

%ord: \$ORD:V \$V:1ex:tem:npv:haver-hi \$ORD:VB \$V:2lt:rem:npv:estar
\$B:rem:i:np:s \$P:a

*MAB:no està gaire escampada.

%ord: \$ORD:VB \$V:2at:rem:npv:estar \$B:rem

*MAB:tinc cosins i oncles que viuen a # Sant Feliu algun cosí
p(e)rò tots estan a la mateixa província de Girona.

%ord: \$ORD:VD \$V:2tr:rem:npv:tenir \$D:rem:i:di:p \$ORD:SVB \$S:tem
\$V:2lt:rem:npv:estar \$B:rem:d:di:s \$P:a

*DAB:val.

*DAB:i en total quants germans tens?

*MAB:cinc germans.

*MAB:lo que sí tinc molts de cosins.

*MAB:som vuit i sis, catorze cosins.

%ord: \$ORD:VB \$V:2at:rem:npv:ser \$B:rem:d:di:p

*MAB:<i:> [/] # i j(a) està.

@Comment: l'entrevistada diu unes paraules que no s'entenen

*MAB:família ja <no en tinc més> [?].

%ord: \$ORD:DV \$D:tem:i:co:s \$V:2tr:rem:npv:tenir

*MAB:i nebots.

*DAB:i de què treballes?

*MAB:<treballo> [= tr@BaLut] amb una botiga.

%ord: \$ORD:V \$V:1ie:tem:npv:treballar

*MAB: bueno havia treballat amb una botiga, ara tinc una botiga a la meva propietat.

%ord: \$ORD:V \$V:1ie:tem:npv:treballar \$ORD:VD \$V:2tr:rem:npv:tenir \$D:rem:d:di:s

*MAB: de molt joveneta, havia treballat al principi de treballar amb una fàbrica # qu(e) era de ceràmica.

%ord: \$ORD:V \$V:1ie:rem:npv:treballar

*MAB: després ja vaig entrar amb una botiga i he continuat sempre amb botigues fins que m'he posat per mi amb una botiga.

%ord: \$ORD:VR \$V:2ia:rem:npv:entrar \$R:rem:d:di:s \$P:amb \$ORD:VR \$V:2tr:rem:npv:continuar \$R:rem:i:di:p \$P:amb

*DAB: val.

*DAB: i la feina aquesta que deies, la primera que vas fer en una empresa de ceràmica +/.

*MAB: en un puesto de ceràmica que fèiem tot de coses manuals, de testos, jardineres, figu-0res +...

*MAB: tot amb fang.

*MAB: hi vaig treballar-hi poc.

%ord: \$ORD:V \$V:1ie:tem:npv:treballar

*MAB: vaig començar als: catorz(e) anys perquè després començàvem molt aviat a treballar.

*MAB: als quinz(e) anys ja vaig plegar i va ser ja quan vaig anar a Girona a treballar amb una botiga.

%ord: \$ORD:V \$V:2tr:rem:npv:plegar \$ORD:VB \$V:2lt:rem:npv:ser \$B:rem

*MAB: i he anat treballant en dos puestos diferents.

%ord: \$ORD:V \$V:1ie:rem:spv:treballar

*MAB: i al final vaig posar aquesta botiga per mi qu(e) és la qu(e)estic ara actualment.

%ord: \$ORD:VD \$V:2tr:rem:npv:posar \$D:rem:d:di:s

*DAB: val.

*DAB: i d'aquesta primera feina per què vas canviar?

*DAB: per què no t'agradava +/.

*MAB: perquè no m'agradava.

*MAB: tenia ganes de canviar l'ambient perquè l'ambient de fàbrica

a mi no m'agradava.

%ord: \$ORD:VD \$V:2tr:rem:npv:tenir \$D:rem:i:co:p

*MAB:era molt jove i era al costat de casa, per (ai)xò hi vaig anar-hi.

%ord: \$ORD:VB \$V:2at:rem:npv:ser \$B:rem \$ORD:VB \$V:2lt:rem:npv:ser

\$B:rem:d:di:s \$P:a \$ORD:V \$V:2ia:rem:npv:anar

*MAB:p(e)rò a la que vaig tenir una mica d'experiència amb la

feina i vaig veure que, doncs me'n sortia més, doncs ja vaig procurar

d'anar cap a Girona per viure un a(l)tre tipu(s) de vida, diferent

d'una fàbrica.

%ord: \$ORD:VD \$V:2tr:rem:npv:procurar \$D:rem \$P:de

*MAB:<la fàbrica> [/]/ l'ambient de fàbrica a mi personalment no

m'agradava, m'agrada més el tracte amb la gent.

%ord: \$ORD:SIV \$S:tem:d:di:s \$I:rem \$P:a \$V:2ia:rem:npv:agradar \$ORD:VS

\$V:2ia:rem:npv:agradar \$S:rem:d:di:s

*DAB:i després de què vas començar a treballar?

*MAB:amb una botiga qu(e) era de perfumeria i: drogueria.

*MAB:qu(e) hi vaig estar-hi set anys.

*MAB:després vaig estar a la botiga que veníem coses de roba de

casa, cortinatges fins +...

%ord: \$ORD:VB \$V:2lt:rem:npv:estar \$B:rem:d:di:s \$P:a

*MAB:hi vaig estar-hi vint i cinc anys em sembla qu(e) era, fins

que me vaig posar a la meva botiga.

%ord: \$ORD:V \$V:2lt:rem:npv:estar \$ORD:VS \$V:1ia:rem:npv:semblar \$S:rem

*MAB:qu(e) ara és la meva botiga.

*MAB:estic aquí al carrer Major de Salt amb coses de cistelleria,

objectes de regal, i és de la meva propietat.

%ord: \$ORD:VB \$V:2lt:rem:npv:estar \$B:rem \$ORD:V \$V:2at:tem:npv:ser

\$B:rem:d:di:s \$P:de

...

ANNEX 4. SÍMBOLS DE TRANSCRIPCIÓ

El format de transcripció CHAT proposa una sèrie de símbols de transcripció que es fan servir per marcar certs aspectes que no queden reflectits amb la simple reproducció ortogràfica de la gravació.

1. SÍMBOLS ENTONATIUS I DE PRODUCCIÓ DISCURSIVA

Amb aquests símbols es marquen trets discursius i entonatius presents a la línia de transcripció.

+... Abandonament voluntari del torn de paraula per part del parlant.

Equival al que, en el discurs escrit, es representa amb els punts suspensius:

(1) *ANF: te porten ja moltes feines fetes i és el muntatge de revistes, de llibres, # a vegades cartells de festes majors, programes de festes majors +...

+/. Interrupció d'enunciat. Es fa servir quan un interlocutor interromp l'altre.

(2) *DAB: el poble +/.
*MAV: linda amb Santa Pau.

+”/. Introducció d'un enunciat en estil directe (a final de línia).

+” Inici d'enunciat en estil directe.

Aquests dos símbols es fan servir quan un parlant reproduceix les paraules d'algú altre:

(3) *JOG: (...) una vegada el meu home diu +”/.

*JOG: +” tants de pinyons que tenim a casa i no fas mai cap coca.

[>] [<] Solapament. Indica que els interlocutors han parlat simultàniament. Entre parèntesis angulars es marquen els fragments que se solapen:

(4) *JOP: no he viscut mai <xxx> [>].

*DAB: <val> [<].

„ Indica que l’element que segueix és interrogatiu. Es fa servir quan, tot i no tenir un enunciat interrogatiu, hi apareix un element que sí que ho és del tipus *no, oi, val*:

(5) *MAB: coses una mica manuals que és lo que de fet ho toquem de ple,, no.

[/] Repetició sense cap funció discursiva. L’element repetit va entre parèntesis angulars:

(6) *JOR: jo en el meu futur vull muntar <un> [/] un negoci propi.

No marquem com a repeticions aquelles que sí que tinguin una funció discursiva (*m'agrada molt, molt, molt llegir novel·les*).

[//] Reformulació. Aquest símbol s'utilitza per marcar que un parlant diu d'una altra manera allò que havia començat a dir. El segment reformulat va entre parèntesis angulars:

(7) *DAP: <entre que> [//] quan em vaig casar vaig venir a viure a Girona.

Pausa. Es fa servir quan es produeix una pausa en el discurs. Dos símbols seguits (# #) indiquen pauses molt llargues en el discurs:

(8) *JOP: hi ha molta més gent # diguéssim de caire immigrant.

1.2. SÍMBOLS DE CODIFICACIÓ DE PARAULES

[*] Error fonètic. Entre parèntesis angulars s'escriu la forma correcta. Després, entre claudàtors i precedida pel símbol = i un espai, la transcripció fonètica. Al final s'hi posa el símbol d'error:

(9) *LIG: feien una pel·lícula Nodo i <dues> [= duG@s] [*] pel·lícules.

La representació dels sons es fa amb uns símbols especials diferents dels de l'AFI. Al final d'aquest annex recullo en un quadre aquests símbols i les correspondències amb els de l'AFI.

[?] Suposició. Aquest símbol s'utilitza quan hi ha un segment que no s'entén prou clarament i es proposa una probable transcripció. Entre parèntesis angulars es marca l'element que se suposa que es diu a la gravació:

(10) *JOP: p(e)rò <no se pot> [?] endevinar això.

xxx Amb aquest símbol es marca tot allò que no s'entén de la gravació, ja siguin paraules o fragments:

(11) *JOB: perquè <supos-0ant> [/] suposant xxx les patates.

: Allargament de so. Aquest símbol segueix immediatament el so allargat:

(12) *DAB: i: sempre has viscut a Girona o ets <d'algun> [>] altre lloc?

@**cast** Paraula castellana en un context discursiu en català.

@**eng** Paraula anglesa en un context discursiu en català o castellà.

@**fra** Paraula francesa en un context discursiu en català o castellà.

Aquests símbols van enganxats al darrere de la paraula en qüestió:

(13) *NAT: <no> [<], diguéssim a mi la **telebasura@cast** +...

( ) Elisió fonètica d'un o més segments. Aquestes elisions no són mai errors fonètics:

(14) *JOB: com que econòmicament tothom (**a**)nava malament (...), aquella gent no tenien ni un duro.

xxx-0yyy Serveix per indicar que es diu un fragment de paraula. Les xxx equivalen al fragment de paraula que diu el parlant i les yyy al fragment que falta per acabar la paraula, si es pot deduir pel context:

(15) *DAB: què **vo-0ls** +/.

1.3. TRANSCRIPCIÓ FONÈTICA

En les línies de transcripció o línies principals de les transcripcions nosaltres només codifiquem els errors fonètics. Considerem com a errors fonètics aquells errors que no podria cometre un parlant de català com a llengua primera. És a dir, marquem errors que afecten directament el sistema fonològic.

Com ja hem comentat anteriorment, el CLAN fa servir un alfabet fonètic propi. En el següent quadre hi ha representats els sons pertinents per al català:

AFI	SAMPA	PARAULA	TRANSCRIPCIÓ
a	a	ball	baL
↔	@	casa	kaz@
e	e	té	te
E	E	café	K@fE
i	i	nit	nit
j	j	aire	ajr@
o	o	camió	K@mjo
	O	però	P@rO
u	u	tu	tu
w	w	deute	dEwt@
p	p	pa	pa
b	b	vi, boca	bi
t	t	tu	tu
d	d	dia	di@
k	k	casa	kaz@
g	g	gat	gat
Z	Z	ja	Za
tʂ	tʂ	despatx	d@spatʂ
f	f	fil	fil
B	B	avi, roba	aBi
Δ	D	odi	oDi
Φ	G	figa	fiG@
T	T	cinco	Tinko
s	s	sal	sal
z	z	casa	kaz@
x	x	mujer	muxer
m	m	mar	mar
n	n	nas	nas

J	J	any	aJ
l	l	la	l@
	L	ella	EL@
P	r	cara	kar@
r	rr	carro	karru
j	jj	hielo	jjelo
J	S	xai	Saj
h	h	“hello” (ang.)	hElow

ANNEX 5. MANUAL DE CODIFICACIÓ

0. CONSIDERACIONS PRÈVIES

Hem creat la línia de codificació **%ord** per analitzar l'ordre sintàctic de la llengua oral dels entrevistats. Analitzem l'ordre de les oracions principals, i dintre d'aquestes ens centrem en la posició del verb i en la dels arguments que exigeix el verb. Dintre de les oracions subordinades només codifiquem les dependents de verbs com *dir*, *pensar* o *suposar*, que acostumen a exigir aquest tipus d'oracions com arguments. El nostre sistema de codificació marca tots aquells aspectes (tipologia del verb, tema-remà, etc.) que poden condicionar l'ús d'un o un altre ordre sintàctic en cada oració.

1. FORMAT DE LA LÍNIA DE CODIFICACIÓ

%ord: \$ORD:S/V/D/I/R/B/T/G (\$S/D/I/R/B/T/G: tem/rem:d/i:co/di/np:s/p)
\$V:sar/1ie/1ia/1ex/2at/2lt/2pr/2tr/2ia/3ar/3pr:tem/rem:spv/npv:nom del verb
(\$P:preposició) (\$E:error:forma correcta)

L'encapçalament de la línia és **%ord:** (tab.). Seguidament hi trobem la línia de codificació, que es divideix en tres parts: una per a la codificació de l'ordre oracional, una per a la codificació dels diferents constituents de l'oració (verb i arguments obligatoris)²⁸ i una per als possibles errors que hi pugui haver. Cadascuna d'aquestes parts va encapçalada pel símbol \$:

(1) (Què llegeix el nen?)

El nen llegeix un llibre.

%ord: \$ORD:SVD \$S:tem:d:di:s \$V:2tr:tem:npv:llegir \$D:rem:d:di:s

---

²⁸ Tot i ser conscient que els atributs i els complements predicatius no poden considerar-se arguments verbals, en aquest estudi m'hi referiré com a tals. Això és degut a la gran quantitat de vegades que, per qüestions d'ordre sintàctic, ens hi haurem de referir de manera conjunta al subjecte, l'objecte directe, l'objecte indirecte i l'objecte regit, elements que sí que són arguments.

Cal tenir en compte que aquest manual, a partir de l'objectiu d'analitzar la posició dels constituents sintàctics oracionals, classifica els diferents sintagmes oracionals des del punt de vista de les seves estructures més que no pas des d'un punt de vista lingüístic.

1.1. CODIFICACIÓ DE L'ORDRE

La codificació de l'ordre (ORD) indica la posició de cadascun dels següents constituents de l'oració: el subjecte (S), el verb (V), l'objecte directe (D), l'objecte indirecte (I), l'objecte regit (R), l'atribut (B), el complement agent (G) i el complement predicatiu obligatori (T). Només analitzem el verb i els arguments, és a dir, aquells complements que exigeix de forma obligatòria més el subjecte, l'atribut i el complement predicatiu obligatori.

No analitzem els complements adjunts (complements circumstancials i adjunts oracionals), marcats en cursiva als exemples de (2):

(2) *DUP: En Joan llegia el llibre *amb moltes ganes*.

%ord:\$ORD:SVD

*DUP: *Dilluns passat* la Maria va donar les cartes a la seva germana.

%ord:\$ORD:SVDI

*DUP: *Francament*, aquests macarrons són boníssims.

%ord:\$ORD:SVB

Les abreviatures que fem servir són:

B	atribut
D	objecte directe
G	complement agent
I	objecte indirecte
R	objecte regit
S	subjecte
T	complement predicatiu
V	verb

1.2. CODIFICACIÓ DELS CONSTITUENTS SINTÀCTICS

1.2.1 CODIFICACIÓ DEL VERB

La codificació dels verbs (V) es divideix en cinc nivells que van separats per **:**. Aquests nivells són el nivell de codificació del verb, el nivell de tipologia verbal, el nivell informatiu, el nivell de perífrasi verbal i el nivell de nom del verb:

%ord: \$V:tipologia del verb:nivell informatiu:nivell de perífrasi verbal: nom del verb

(3) (Què fa el nen?)

El nen llegeix el llibre

%ord: \$ORD:SVD \$S:tem:d:di:s \$V:2tr:rem:npv:llegir \$D:rem:d:di:s

1.2.1.1 Nivell de codificació del verb

Aquest primer nivell serveix per indicar que allò que es codifica és el verb:

(4) (Quin problema hi ha?)

En Joan plora

%ord: \$ORD:SV \$S:rem:d:np:s \$V:1ie:rem:npv:plorar

1.2.1.2 Nivell de tipologia verbal

En el nivell de tipologia verbal es marca el nombre d'arguments que selecciona cada verb (0, 1, 2 o 3). A més, en els casos dels verbs que exigeixen 1, 2 o 3 arguments, es fan subdivisions a partir de les característiques d'aquests verbs i de la posició que ocupen els seus arguments:

(5) (Què passa?)

El pare dóna el menjar al fill

%ord: \$ORD:SVDI \$\$:rem:d:di:s \$V:**3ar**:rem:npv:donar \$D:rem:d:di:s

\$I:rem:d:di:s \$P:a

Si algun dels complements obligatoris no és explícit, és a dir, no apareix realitzat fonèticament, no es codifica, però sí que es tindrà en compte a l'hora de classificar el verb en un o altre grup:

(6) (Què ha pintat en Joan?)

Ha pintat la paret

%ord: \$ORD:VD \$V:**2tr**:tem:npv:pintar \$D:rem:d:di:s

(7) (Què ha pintat en Joan?)

En Joan ha pintat la paret

%ord: \$ORD:SVD \$\$:tem:i:np:s \$V:**2tr**:tem:npv:pintar \$D:rem:d:di:s

Els clítics tampoc no es codifiquen:

(8) (Què fa el nen amb el llibre?)

El nen el llegeix

%ord: \$ORD:SV \$\$:tem:d:di:s \$V:**2tr**:rem:npv:llegir

A continuació presentem els diferents grups en què agrupem els verbs i quines característiques té cadascun d'ells:

sar	verbs de 0 arguments. Són verbs meteorològics com <i>ploure</i> o <i>nevar</i> : (9) (Quin temps ha fet avui?) Avui ha nevat %ord: \$ORD:V \$V: sar :npv:rem:nevar
------------	--

1ia

verbs d'1 argument, inacusatius. Ex: *arribar, créixer, morir*, etc. El subjecte serà l'únic argument d'aquests verbs. Quan aquest subjecte no porta determinant apareixerà en posició postverbal (10), mentre que quan porta determinant apareixerà en posició postverbal (11) o preverbal (12):

(10) (Què és aquest soroll?)

Que han arribat avions alemanys

1 (S)

%ord: \$ORD:VS \$V:**1ia**:rem:npv:arribar \$\$:rem:i:di:p

(11) (Què dius?)

Que han arribat els dos avions alemanys

1 (S)

%ord: \$ORD:VS \$V:**1ia**:tem:npv:arribar \$\$:rem:d:di:p

(12) (Què dius dels dos avions alemanys?)

Que els dos avions alemanys han arribat

1 (S)

%ord: \$ORD:SV \$\$:tem:d:di:p \$V:**1ia**:tem:npv:arribar

També hi incloc els verbs ergatius (*trencar-se, obrir-se*, etc.) per les seves moltes semblances amb els verbs inacusatius: aparició del subjecte en posició postverbal quan no porta determinant (14), aparició del subjecte amb determinant en posició postverbal (15) o preverbal (16):

(14) (Què ha passat?)

S'han trencat vidres

1 (S)

%ord: \$ORD:VS \$V:**1ia**:rem:npv:trencar-se \$\$:rem:i:di:p

(15) (Què ha passat?)

S'han trencat els gerros antics

1 (S)

%ord: \$ORD:VS \$V:**1ia**:rem:npv:trencar-se \$\$:rem:d:di:p

	<p>(16) (Què dius dels gerros antics?) Que <u>els gerros antics</u> s'han trencat 1 (S) %ord: \$ORD:SV \$S:tem:d:di:p \$V:1ia:rem:npv:trencar-se</p> <p>També s'inclouen en aquest grup les passives pronominals (les <i>pasivas reflejas</i> castellanes), amb verbs com <i> vendre's</i>, <i> dir-se</i>²⁹, etc. Com succeïa amb els altres verbs d'1a, el subjecte ocuparà una posició postverbal quan no porti determinant (17), mentre que quan porti determinant podrà aparèixer també en posició postverbal (18) o preverbal (19):</p> <p>(17) (Què passa?) Es venen <u>pisos</u> 1 S %ord: \$ORD:VS \$V:1ia:rem:npv:es-vendre \$S:rem:i:di:p</p> <p>(18) (Què han dit que passava en aquella presó?) Que es maltractaven <u>els presoners</u> S %ord: \$ORD:VS \$V:1ia:rem:npv:es-maltractar \$S:rem:d:di:p</p> <p>(19) (Què han dit que passava amb els presoners?) Que <u>els presoners</u> es maltractaven S %ord: \$ORD:SV \$S:tem:d:di:p \$V:1ia:rem:npv:es-maltractar</p>
1ie	verbs d'1 argument, inergatius. Entren en aquest grup alguns verbs intransitius que seleccionen un únic argument, que funciona com a subjecte. En l'ordre no marcat de la frase, aquest argument ocupa una posició postverbal quan porta determinant. Ex: <i> plorar</i> , <i> estossegar</i> , <i> dormir</i> , etc:

²⁹ No podem confondre el *dir-se* d'aquest grup (1ia) amb el *dir-se* de 2pr. Per distingir-los, compareu les característiques de tots dos grups.

(20) (Què dius d'aquesta d'habitació?)

Que hi dormen nens alemanys

1 (S)

%ord: \$ORD:VS \$V:**1ie**:rem:npv:dormir \$S:rem:i:di:p

Quan el subjecte porta determinant, pot aparèixer en posició preverbal (21) o postverbal (22). De la mateixa manera que amb els verbs d'1ia, l'elecció d'un o altre ordre dependrà del valor informatiu de tema o rema del subjecte:

(21) (Què deies dels nens alemanys?)

Que els nens alemanys dormen en aquesta habitació

1 (S)

%ord: \$ORD:SV \$S:rem:d:di:p \$V:**1ie**:rem:npv:dormir

(22) (Podem dormir aquí?)

No, en aquesta habitació dormen els nens alemanys

1 (S)

%ord: \$ORD:VS \$V:**1ie**:tem:npv:dormir \$S:rem:d:di:p

En els verbs d'aquest grup, a diferència dels de 1ia, el subjecte té el paper temàtic d'agent.

També s'hi inclouen en aquest grup verbs usats en sentit absolut com *saltar* o *beure*:

(23) (Quin problema té el seu pare?)

El seu pare beu

1 (S)

%ord: \$ORD:SV \$S:tem:d:di:s \$V:**1ie**:rem:npv:beure

1ex

verbs d'1 argument, existencials.

El més habitual d'aquests verbs és *haver-hi* que, com els verbs inacusatius, presenta el seu únic argument en posició postverbal. Cal destacar, però, que amb el verb *haver-hi* tan admissible considerem la interpretació d'aquest argument com a subjecte o com a objecte directe (24):

(24) (Què hi ha al carrer?)

Hi han cotxes / Hi ha cotxes
1(S)   1 (D)

%ord: \$ORD:VS \$V:**1ex**:tem:npv:haver-hi \$\$D:rem:i:di:p

Aquest grup també inclou altres verbs existencials com *existir* i construccions impersonals com *fer calor*, *fer x anys*, etc.:

(25) (Què saps d'aquella època?)

Que existien dinosaures

%ord: \$ORD:VS \$V:**1ex**:rem:npv:existir \$\$S:rem:i:di:p

(26) (Quin temps fa?)

Fa calor

%ord: \$ORD:VD \$V:**1ex**:tem:npv:fer \$\$D:rem:i:co:s

Amb verbs com *existir* el subjecte sempre serà postverbal quan aquest constituent és indefinit. En canvi, quan sigui definit podem trobar-lo en posició preverbal (27) o postverbal (28):

(27) (Sempre m'han agradat les pel·lícules de fantasmes)

Els fantasmes no existeixen
S

%ord: \$ORD:SV \$\$S:tem:d:di:p \$V:**1ex**:rem:npv:existir

	<p>(28) (Tu què en penses de tot això?) Que no existeixen <u>els fantasmes</u> S %ord: \$ORD:VS \$V:1ex:rem:npv:existir \$S:rem:d:di:p</p>
<p>2at</p>	<p>verbs de 2 arguments, atributius. Un argument funciona com a subjecte i l'altre com a atribut:</p> <p>(29) (Què passa?) <u>El nen</u> és <u>feliç</u> 1(S) 2 (B) %ord: \$ORD: SVB \$S:rem:d:di:s \$V:2at:rem:npv:ser \$B:rem</p> <p>2at inclou tant les oracions copulatives de caracterització (l'atribut dóna alguna característica del subjecte. Ex. (30)) com les d'identificació (s'estableix una relació d'identitat entre el subjecte i l'atribut. Ex. (31)).</p> <p>(30) a- La Maria és alta b- La taula és de fusta c- En Carles està bé</p> <p>(31) a- L'Ariadna és la seva millor amiga b- El meu cotxe és el de color blau</p> <p>Els exemples de (30) i (31) permeten veure que l'atribut pot ser un SN, un SAdj, un SP o bé un SAdv. Quan és un SN o un SAdj, aquest atribut concorda en gènere i nombre amb el subjecte:</p> <p>(32) a- El nen és alt / *El nen és alta / *El nen és alts b- La Carme és la meva cosina / *La Carme és el meu cosí / *La Carme és les meves cosines</p>

	<p>Els verbs atributius són <i>ser</i> i <i>estar</i>, però dintre els verbs 2at també es codifiquen els verbs pseudocopulatiu, en els quals l'atribut també esdevé el nucli del predicat pel valor semàntic tan pobre que té el verb. Considerem com a verbs pseudocopulatiu <i>semblar</i>³⁰ (<i>En Joan sembla feliç</i>), <i>tornar-se</i> (<i>La Maria s'ha tornat boja</i>), <i>quedar-se</i> (<i>En Joan s'ha quedat de pedra</i>), <i>romandre</i> (<i>El nen roman quiet</i>), <i>continuar</i> (<i>El meu pare continua malalt / de baixa</i>), <i>posar-se</i> (<i>La meva mare s'ha posat contenta</i>), <i>trobar-se</i> (<i>En Roger es troba bé</i>), <i>anar</i> (<i>Aquesta rentadora va malament</i>), <i>sortir</i> (<i>Aquest meló ha sortit bo</i>), etc.</p>
<p>2It</p>	<p>Verbs atributius amb un complement locatiu o temporal. En aquest cas, a diferència dels verbs de 2at, se situa el subjecte en un lloc (33-34) o en un temps (35-37):</p> <p>(33) (On és el llibre?) <u>El llibre</u> és <u>allà</u> 1(S) 2 (B) %ord: \$ORD:SVB \$\$:tem:d:di:s \$V:2It:tem:npv:ser \$B:rem</p> <p>(34) <u>El llibre</u> és <u>a la taula</u> 1(S) 2 (B) %ord: \$ORD:SVB \$\$:tem:d:di:s \$V:2It:tem:npv:ser \$B:rem:d:di:s \$P:a</p> <p>(35) (Quan és la festa?) <u>La festa</u> és <u>demà</u> 1(S) 2 (B) %ord: \$ORD:SVB \$\$:tem:d:di:s \$V:2It:tem:npv:ser \$B:rem</p> <p>(36) <u>La festa</u> és <u>a les quatre</u> 1(S) 2 (B) %ord:\$ORD:SVB \$\$:tem:d:di:s \$V:2It:tem:npv:ser \$B:rem:d:co:p \$P:a</p>

³⁰ No incloem en aquest grup els usos no pseudocopulatiu del verb *semblar* ni de cap altre de la llista.
Ex: *Sembla que la Maria té gana*

	<p>(37) <u>La festa és el 18 de maig</u> 1(S) 2 (B) %ord: ORD:SVB \$\$:tem:d:di:s \$V:2lt:tem:npv:ser \$B:rem:d:di:s</p>
2ia	<p>verbs de 2 arguments, inacusatius. Dels diferents tipus de verbs inacusatius (moviment i psicològics), formen part de 2ia:</p> <p>a. Un grup dels verbs psicològics (<i>agradar, importar, construccions com m'és igual, tant m'és...</i>) que presenta un ordre no marcat IVS.</p> <p>(38) (Què li agrada a la Maria?) <u>A la Maria li agraden les patates</u> 1 (I) 2 (S) %ord: \$ORD:IVS \$I:tem:d:np:s \$P:a \$V:2ia:tem:npv:agradar \$\$:rem:d:di:p</p> <p>b. Els verbs de moviment (<i>anar, venir...</i>).</p> <p>(39) (On ha anat en Pere?) <u>En Pere ha anat al cinema</u> 1 (S) 2 (R) %ord: \$ORD:SVR \$\$:tem:d:np:s \$V:2ia:tem:npv:anar \$R:rem:d:co:s \$P:a</p>
2tr	<p>verbs de 2 arguments transitius amb complement directe (40) o amb complement indirecte (41) o amb complement de règim verbal (42-43). L'altre argument serà el subjecte, i l'ordre no marcat serà SVD/I/R:</p> <p>(40) (Què menja en Pere?) <u>En Pere menja patates</u> 1(S) 2 (D) %ord: \$ORD:SVD \$\$:tem:d:np:s \$V:2tr:tem:npv:menjar \$D:rem:i:di:p</p>

(41) (A qui pertany el llibre?)

El llibre pertany a la teva filla

1 (S)   2 (I)

%ord: \$ORD:SVI \$S:tem:d:di:s \$V:**2tr**:tem:npv:pertànyer \$I:rem:d:di:s
\$P:a

(42) (De què treballa en Pere?)

En Pere treballa de mecànic

1 (S)   2 (R)

%ord: \$ORD:SVR \$S:tem:d:np:s \$V:**2tr**:tem:npv:treballar \$R:rem:i:di:s
\$P:de

(43) (Com s'ho ha passat la Berta?)

La Berta s'ho ha passat molt bé

1 (S)   2 (R)

%ord: \$ORD:SVR \$S:tem:d:np:s \$V:**2tr**:tem:npv:passar-s'ho \$R:rem

En aquesta caracterització de 2tr també hi entren verbs pronominals purs com *queixar-se* (*queixar) i els verbs amb el *se* reflexiu (ex. *pentinar-se*):

(44) (Què ha dit la professora?)

La professora s'ha queixat de la teva mala educació

1 (S)   2 (R)

%ord: \$ORD:SVR \$S:tem:d:di:s \$V:**2tr**:rem:npv:queixar-se
\$R:rem:d:co:s \$P:de

(45) (Què fa?)

Es pentina

%ord: \$ORD:V \$V:**2tr**:rem:npv:pentinar-se

(46) (Què fa en Pere?)

En Pere es renta les mans

1 (S)   2 (D)

%ord: SVD \$S:tem:i:np:s \$V:**2tr**:rem:npv:rentar-se \$D:rem:d:di:p

	<p>També hi incloem els verbs com <i>casar-se</i> (la forma <i>casar</i> s'analitza com un verb a part), que tenen valor recíproc i que també necessiten incorporar la marca <i>-se</i> (En Joan i la Maria s'han casat/*En Joan i la Maria han casat).</p> <p>De la mateixa manera, també hi incloem els inacusatius de mesura (<i>pesar, valer, costar, etc.</i>) perquè tenen el mateix ordre sintàctic que els verbs d'aquest grup (2tr):</p> <p>(47) (Quant val aquesta revista?)</p> <p style="text-align: center;"><u>Aquesta revista</u> val <u>dos euros</u></p> <p style="text-align: center;">1 (S) 2 (D)</p> <p style="text-align: center;">%ord: \$ORD:SVD \$\$:tem:d:di:s \$V:2tr:tem:npv:valer \$D:rem:d:di:p</p>
<p>2pr</p>	<p>Aquest grup inclou verbs de 2 arguments, un dels quals funciona com a subjecte i apareix en posició preverbal, i l'altre com a complement predicatiu regit i apareix en posició postverbal:</p> <p>(48) (Com es diu la nena?)</p> <p style="text-align: center;"><u>La nena</u> es diu <u>Maria</u></p> <p style="text-align: center;">1 (S) 2 (T)</p> <p style="text-align: center;">%ord: \$ORD:SVT \$\$:tem:d:di:s \$V:2pr:tem:npv:dir-se \$T:rem:i:np:s</p>
<p>3ar</p>	<p>verbs de 3 arguments, sense cap complement predicatiu regit. Són verbs que exigeixen tres arguments: subjecte, objecte directe, objecte indirecte o complement de règim. Aquests arguments es poden combinar de les següents maneres: SDI (<i>En Joan va mostrar el quadre a la seva mare</i>) o SDR (<i>L'Eva va convèncer la seva filla de la bellesa d'aquell poble</i>).</p>

	<p>Aquests arguments poden adoptar la forma de sintagma nominal (en el cas de l'objecte directe. Ex. <i>el quadre</i>), o de sintagma preposicional (només amb la preposició <i>a</i> amb l'objecte indirecte. Ex. <i>a la seva mare</i>; amb moltes més preposicions en el cas de l'objecte regit: <i>de/en</i>, etc. Exs: <i>convèncer X de Y</i>; <i>posar X en Y</i>).</p> <p>En aquest grup hi trobem verbs com <i>donar</i> o <i>acostumar</i>:</p> <p>(49) (A qui dóna la llibreta en Joan?) <u>En Joan</u> <u>dóna</u> <u>la llibreta</u> <u>a la Maria</u> 1 (S) 2 (D) 3 (I)</p> <p>%ord: \$ORD: SVDI \$S:tem:d:np:s \$V:3ar:tem:npv:donar \$D:tem:d:di:s \$I:rem:d:np:s \$P:a</p> <p>(50) (Què fa l'Eva?) <u>L'Eva</u> <u>acostuma</u> <u>la seva filla</u> <u>a la verdura</u> 1 (S) 2 (D) 3 (R)</p> <p>%ord: \$ORD: SVDR \$S:tem:d:np:s \$V:3ar:rem:npv:acostumar \$D:rem:d:di:s \$R:rem:d:co:s \$P:a</p>
<p>3pr</p>	<p>verbs de 3 arguments, un dels quals és un complement predicatiu regit. Són verbs com <i>portar</i>, <i>considerar</i>, <i>nomenar</i> o <i>declarar</i>, en què un argument adjectival (<i>culpables</i>), un argument nominal (<i>president</i>), un sintagma preposicional (<i>de confiança</i>) o un adverbi (<i>malament</i>) funciona com a complement predicatiu i es relaciona amb el subjecte (51-52) o amb l'objecte directe (53-54). Els dos elements relacionats concordaran en gènere i nombre sempre que el complement predicatiu no sigui un adverbi ni un SP:</p>

(51) (Com porta les oposicions en Carles?)

En Carles porta les oposicions malament

1 (S)   2 (D)   3 (T)

%ord: \$ORD:SVDT \$S:tem:d:np:s \$V:**3pr**:tem:npv:portar \$D:tem:d:di:p
\$T:rem

(52) (Com la considera?)

La Berta considera l'Anna de confiança

1 (S)   2 (D)   3 (T)

%ord: \$ORD:SVDT \$S:rem:d:np:s \$V:**3pr**:tem:npv:considerar
\$D:rem:d:np:s \$T:rem \$P:de

(53) (Què va fer el jutge?)

El jutge va declarar culpables els acusats

1 (S)   2 (T)   3 (D)

%ord: \$ORD:SVTD \$S:tem:d:di:s \$V:**3pr**:rem:npv:declarar \$T:rem
\$D:rem:d:di:p

(54) (Què va fer el govern?)

El govern va nomenar president en Pere

1 (S)   2 (T)   3 (D)

%ord: \$ORD:SVTD \$S:tem:d:di:s \$V:**3pr**:rem:npv:nomenar \$T:rem:i:di:s
\$D:rem:d:np:s

Cal destacar que, a partir de la consideració de les oracions d'aquest grup com oracions reduïdes, es podria defensar que tenen dos arguments, però en aquest manual ens basem en la seva consideració com a construccions amb tres arguments.

1.2.1.3 Nivell informatiu

En aquest nivell marquem si el verb forma part de la informació coneguda (**tem**) pel receptor o, per contra, de la informació nova (**rem**). Els casos que no es puguin deduir pel context es marcaran com a ambigus (**amb**):

(55) (Què fa la Maria?)

La Maria mira aquell programa

%ord: \$ORD:SVD \$S:tem:d:np:s \$V:2tr:**rem**:npv:mirar \$D:rem:d:di:s

(56) (Què mira la Maria?)

La Maria mira aquell programa

%ord: \$ORD:SVD \$S:tem:d:np:s \$V:2tr:**tem**:npv:mirar \$D:rem:d:di:s

(57) La Maria mira aquell programa

%ord: \$ORD:SVD \$S:amb:d:np:s \$V:2tr:**amb**:npv:mirar \$D:amb:d:di:s

Les abreviatures que fem servir són:

amb	ambigu
rem	rema
tem	tema

1.2.1.4 Nivell de perífrasi verbal

En aquest nivell marquem si el nucli del sintagma verbal forma part d'una perífrasi verbal (**spv**) o no (**npv**):

(58) (Què ha de fer la Maria?)

La Maria ha de pintar la paret

%ord: \$ORD:SVD \$S:tem:d:np:s \$V:2tr:rem:**spv**:pintar \$D:rem:d:di:s

(59) (Què fa la Maria?)

La Maria pinta la paret

%ord: \$ORD:SVD \$\$:tem:d:np:s \$V:2tr:rem:**npv**:pintar \$D:rem:d:di:s

A partir dels criteris de la Universitat de Barcelona, consultats a través del web <http://www.ub.es/criteris-cub/criteri.php?id=552>, les construccions que considerem perífrasis verbals són les següents:

(60) a. **Perífrasis d'infinitiu**: són aquelles en què l'infinitiu va precedit pels verbs *haver de*, *poder* o *deure*.

b. **Perífrasis de gerundi**: són aquelles en què el gerundi va precedit pels verbs *anar*, *continuar*, *seguir*, *estar*, *portar* i *venir*.

Les abreviatures que fem servir són les següents:

npv	no perífrasi verbal
spv	perífrasi verbal

1.2.1.5 Nivell de nom del verb

Aquí es marca l'infinitiu del verb codificat:

(61) (Què dibuixa la nena?)

Dibuixa una casa

%ord: \$ORD:VD \$V:2tr:tem:npv:**dibuixar** \$D:rem:i:di:s

A les passives pronominals, l'infinitiu del verb anirà precedit de *es*:

(62) (Què diu l'anunci?)

Es venen pisos

%ord: \$ORD:VS \$V:1ia:rem:npv:**es-vendre** \$\$:rem:i:di:p

En construccions amb verbs com *col·laborar*, *casar-se* o *reconciliar-se* el subjecte plural es pot materialitzar de diferents maneres: coordinant-lo (63), o apareixent un dels

subjectes com un aparent argument intern per la seva posició postverbal i per anar introduït per una preposició (64):

(65) *En Joan i la Maria s'han reconciliat*

(66) *En Joan s'ha reconciliat amb la Maria*

Per marcar que *amb la Maria* a (66) i *amb la seva amiga* a (67) formen part del subjecte, es codifica el verb amb la preposició *amb* precedint la forma verbal en infinitiu:

(67) (Amb qui s'ha reconciliat la mestra?)

La mestra s'ha reconciliat amb la seva amiga

%ord: \$ORD: \$V:lie:rem:npv:**amb-reconciliar**

1.2.2 CODIFICACIÓ DELS ARGUMENTS VERBALS

Codifiquem els constituents sintàctics exigits pel verb: subjecte, objecte directe, objecte indirecte, objecte regit, complement agent, atribut i complement predicatiu. De cada constituent es marca el nivell de funció sintàctica, el nivell informatiu (tema-remà), el nivell de determinant (amb determinant o sense determinant), el nivell de comptabilitat (continu o discontinu) i el nivell de nombre (singular o plural).

Quan algun dels arguments sigui una oració subordinada, un adverbi, un pronom (excepte els clítics, que no es codifiquen) o un adjectiu, el nivell informatiu és l'únic que es codifica, deixant de banda els nivells de determinant, comptabilitat i nombre:

\$D:tema-remà

(68) (Què dius?)

Que el nen s'ha oblidat que en Pere vindrà

%ord: \$ORD:SVD \$\$:rem:d:di:s \$V:2tr:rem:npv:oblidar-se **\$D:rem**

(69) (On és en Gerard?)

És aquí

%ord: \$ORD:VB \$V:2lt:tem:npv:ser **\$B:rem**

Només es codifiquen les oracions subordinades dependents dels verbs *creure*, *pensar*, *dir*, *suposar* i *voler* perquè són verbs molt usuals, i la no codificació d'aquestes subordinades reduiria molt les dades de la mostra. A més aquestes subordinades, excepte les interrogatives indirectes, tenen un ordre sintàctic sense cap característica que s'allunyi de les que hem anat veient:

(70) (Què passa?)

Que en Joan ha dit que la Maria ha guanyat la loteria!

%ord: \$ORD:SVD \$S:rem:d:np:s \$V:2tr:rem:npv:dir \$D:rem **\$ORD:SVD**
\$S:rem:d:np:s \$V:2tr:rem:npv:guanyar \$D:rem:di:co:s

També es codifiquen tots cinc nivells a les construccions que formen part de l'estil directe.

(71) (Què va dir en Joan?)

En Joan va dir: "La ràdio està espatllada"

%ord: \$ORD:SVD \$S:tem:d:np:s \$V:2tr:tem:npv:dir \$D:rem **\$ORD:SVB**
\$S:rem:d:di:s \$V:2at:rem:npv:ser \$B:rem

Quan algun dels arguments vagi introduït per una preposició, aquesta s'indica després de codificar l'argument:

(72) (On vas?)

Vaig al cinema

%ord: \$ORD:VR \$V:2ia:tem:npv:anar \$R:rem:d:co:s **\$P:a**

1.2.2.1 Nivell de funció sintàctica

En aquest nivell marquem la funció sintàctica de l'argument codificat: subjecte (S), objecte directe (D), objecte indirecte (I), objecte regit (R), complement agent (G), atribut (B) i complement predicatiu (T):

(73) (Què fa en Joan?)

En Joan llegeix el diari

%ord: \$ORD:SVD \$S:tem:d:np:s \$V:2tr:rem:npv:llegir \$D:rem:d:di:s

En el cas de les oracions interrogatives, l'element interrogatiu anirà precedit per una **Q** a la línia de codificació del constituent:

(74) Què vols?

\$ORD:DV \$QD:rem \$V:2tr:rem:npv:voler

Les abreviatures que fem servir són:

B	atribut
D	objecte directe
G	complement agent
I	objecte indirecte
R	objecte regit
S	subjecte
T	complement predicatiu

1.2.2.2 Nivell informatiu

En el nivell informatiu es marca quin o quins elements de l'oració aporten informació nova (rema) per al receptor i quin o quins aporten informació que el receptor ja coneix (tema):

(75) (Què pinta la Maria?)
 La Maria pinta la paret
 %ord: \$ORD:SVD \$S:**tem**:d:np:s \$V:2tr:tem:npv:pintar \$D:**rem**:d:di:s

(76) (Com ha pintat la paret la Maria?)
 La Maria ha pintat la paret de color salmó
 %ord: \$ORD:SVD \$S:**tem**:d:np:s \$V:2tr:tem:npv:pintar \$D:**tem**:d:di:s

(77) (Què passa?)
 La Maria pinta la paret
 %ord: \$ORD:SVD \$S:**rem**:d:np:s \$V:2tr:rem:npv:pintar \$D:**rem**:d:di:s

De nou, marquem els casos ambigus amb l'etiqueta **amb**:

(78) La Maria pinta la paret
 %ord: \$ORD:SVD \$S:**amb**:d:np:s \$V:2tr:amb:npv:pintar \$D:**amb**:d:di:s

Les abreviatures que fem servir són:

amb	ambigu
rem	rema
tem	tema

1.2.2.3 Nivell de determinant

En el nivell de determinant marquem si el sintagma codificat porta un determinant (articles, demostratius, quantificadors, *tots*, *ambdós*) o no:

(79) (Què fa el nen?)
 El nen llegeix llibres
 %ord: \$ORD:SVD \$S:**tem**:**d**:di:s \$V:2tr:rem:npv:llegir \$D:**rem**:**i**:di:p

En casos d'enumeracions o coordinacions, la codificació indica si el primer dels sintagmes porta o no porta determinant, perquè és aquest primer sintagma el que influeix en l'ordre sintàctic:

(80) (Què fa el nen?)

Llegeix quatre revistes i còmics

%ord: \$ORD:VD \$V:2tr:rem:npv:llegir \$D:rem:**d**:di:p

Les abreviatures que fem servir són:

d	amb determinant
i	sense determinant

1.2.2.4 Nivell de comptabilitat

En el quart nivell es marca si el nucli del sintagma és un nom propi (= **np**) o bé si és un nom comú discontinu (o comptable) (= **di**) o continu (o no comptable) (= **co**). Considerem discontinues totes aquelles entitats que es poden enumerar (*un llibre, dos llibres, tres llibres, etc.*), mentre que considerem contínues aquelles entitats que no es poden enumerar (**tres freds, etc.*):

(81) (Què fa la Carla?)

La Carla dona aigua a la nena

%ord: \$ORD:SVDI \$S:tem:d:**np**:s \$V:3ar:rem:npv:donar \$D:rem:i:**co**:s
\$I:rem:d:**di**:s \$P:a

En casos d'enumeracions i coordinacions, la codificació indicarà si el primer dels sintagmes és continu o discontinu, perquè és el que pot influir en l'ordre:

(82) (Què beu el teu pare?)

El meu pare beu un refresc i aigua

%ord: \$ORD:SVD \$S:tem:d:di:s \$V:2tr:rem:npv:beure \$D:rem:d:**di**:s

Utilitzem les següents abreviatures:

di	discontinú
co	continú
np	nom propi

1.2.2.5 Nivell de nombre

En el nivell de nombre es representa l'oposició entre els sintagmes que fan referència a un element (= singular) i els sintagmes que fan referència a més d'un element (= plural):

(83) (Què compra la teva mare?)

La meva mare compra patates

%ord: \$ORD:SVD \$\$:tem:d:di:s \$V:2tr:tem:npv:comprar \$D:rem:i:di:p

Quan algun argument es compon d'una enumeració o d'una coordinació, el seu nombre és el plural:

(84) (Què compra la teva mare?)

La meva mare compra el pa i el diari

%ord: \$ORD:SVD \$\$:tem:d:di:s \$V:2tr:tem:npv:comprar \$D:rem:i:co:p

Els *pluralia tantum* com *les tisores* o *les postres* són mots que morfològicament no tenen forma per al singular, encara que semànticament poden ser singulars o plurals. A l'hora de codificar-los considerem els *pluralia tantum* com a singulars pel fet de referir-se a una sola entitat:

(85) (Què és aquest soroll?)

Han caigut les tisores

%ord: \$ORD:VS \$V:1ia:rem:npv:caure \$\$:rem:d:di:s

Les abreviatures utilitzades són les següents:

s	singular
p	plural

1.3 CODIFICACIÓ DELS ERRORS D'ORDRE SINTÀCTIC

Marquem els errors (= **E**) referents a l'ordre sintàctic. Aquesta codificació serà rellevant en l'anàlisi dels textos produïts per immigrants.

En el primer nivell de codificació marquem que estem codificant les confusions en l'ordre sintàctic (= **OC**):

(86) (Què menja la nena?)

Menja la nena la poma

%ord: \$ORD:VSD \$V:2tr:tem:npv:menjar \$S:tem:d:di:s \$D:rem:d:di:s

\$E:OC:VSD=SVD

En el segon nivell de codificació es concreta el tipus d'error, posant l'ordre incorrecte que utilitza el parlant, seguit del símbol = i de l'ordre català correcte:

(87) (Què menja la nena?)

Menja la nena la poma

%ord: \$ORD:VSD \$V:2tr:tem:npv:menjar \$S:tem:d:di:s \$D:rem:d:di:s

\$E:OC:VSD=SVD

Quan dubtem de l'existència o no d'error o del tipus d'error fem servir la següent codificació:

(88) **\$E:amb**

Les abreviatures que fem servir per a la codificació d'errors són:

amb	ambigu
C	confusió
O	errors en l'ordre

1.4 QUADRE D'ABREVIATURES DE LA CODIFICACIÓ

amb	ambigu
B	atribut
C	error de confusió
co	continu
d	amb determinant
D	objecte directe
di	discontinu
G	complement agent
I	objecte indirecte
np	nom propi
npv	no perífrasi verbal
O	error en l'ordre
ORD	ordre
p	plural
P	preposició
Q	element interrogatiu
R	objecte regit
rem	rema
s	singular
S	subjecte
sar	sense arguments
spv	perífrasi verbal
T	complement predicatiu
tem	tema
V	verb

1ex	verbs existencials d'un argument
1ia	verbs inacusatius d'un argument
1ie	verbs inergatius d'un argument
2at	verbs atributius de dos arguments
2ia	verbs inacusatius de dos arguments
2lt	verbs locatius-temporals de dos arguments
2tr	verbs transitius o regits de dos arguments
3ar	verbs de tres arguments, sense complement predicatiu
3pr	verbs de tres arguments, amb un complement predicatiu

ANNEX 6. EXEMPLES DE L'ANÀLISI DE DADES

(1) Cerca del nombre de construccions amb un ordre SVB a través del **FREQ**

```
freq +t%ord +s"$ORD:SVB" @
```

```
freq +t%ord +s$ord:svb @
```

```
Fri Jun 02 11:54:02 2006
```

```
freq (03-DEC-99) is conducting analyses on:
```

```
ALL speaker tiers and those speakers' ONLY dependent tiers matching: %ORD
```

```
From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per  
analitzar\CODm^àngels.cha>
```

```
24 $ord:svb
```

```
1 Total number of different word types used
```

```
24 Total number of words (tokens)
```

```
0.042 Type/Token ratio
```

```
From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\Cod-  
daniel.cha>
```

```
24 $ord:svb
```

```
1 Total number of different word types used
```

```
24 Total number of words (tokens)
```

```
0.042 Type/Token ratio
```

```
From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\Frigola-  
cod.cha>
```

```
25 $ord:svb
```

```
1 Total number of different word types used
```

```
25 Total number of words (tokens)
```

```
0.040 Type/Token ratio
```

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\JOP-cod.cha>

26 \$ord:svb

1 Total number of different word types used

26 Total number of words (tokens)

0.038 Type/Token ratio

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\JoaquimaCodificació.cha>

12 \$ord:svb

1 Total number of different word types used

12 Total number of words (tokens)

0.083 Type/Token ratio

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\JosepBancellsCodificació.cha>

21 \$ord:svb

1 Total number of different word types used

21 Total number of words (tokens)

0.048 Type/Token ratio

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\JosepLópez-cod.cha>

22 \$ord:svb

1 Total number of different word types used

22 Total number of words (tokens)

0.045 Type/Token ratio

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\Marta-cod.cha>

24 \$ord:svb

1 Total number of different word types used

24 Total number of words (tokens)

0.042 Type/Token ratio

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\M^aÀngels Vilalta-Cod.cha>

18 \$ord:svb

1 Total number of different word types used

18 Total number of words (tokens)

0.056 Type/Token ratio

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\jordi-cod.cha>

34 \$ord:svb

1 Total number of different word types used

34 Total number of words (tokens)

0.029 Type/Token ratio

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\LídiaCodificació.cha>

11 \$ord:svb

1 Total number of different word types used

11 Total number of words (tokens)

0.091 Type/Token ratio

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\sisu-cod.cha>

9 \$ord:svb

1 Total number of different word types used

9 Total number of words (tokens)

0.111 Type/Token ratio

(2) **Cerca dels fragments de *MAP amb construccions que tenen un ordre SVB a través del KWAL**

kwil +t%ord +s"\$ORD:SVB" @

kwil +t%ord +s\$ord:svb @

Fri Jun 02 11:48:59 2006

kwil (03-DEC-99) is conducting analyses on:

ALL speaker tiers and those speakers' ONLY dependent tiers matching: %ORD;

From file <c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\CODm^aàngels.cha>

*** File "c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\CODm^aàngels.cha": line 84. Keyword: \$ord:svb

*MAB: tinc cosins i oncles que viuen a # Sant Feliu algun cosí p(e)rò tots estan a la mateixa província de Girona .

%ord: \$ORD:VD \$V:2tr:rem:npv:tenir \$D:rem:i:di:p \$ORD:SVB \$\$:tem \$V:2lt:rem:npv:estar \$B:rem:d:di:s \$P:a

*** File "c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\CODm^aàngels.cha": line 205. Keyword: \$ord:svb

*MAB: i tot lo a(l)tre són complements de més a més per tenir a la botiga .

%ord: \$ORD:SVB \$\$:tem \$V:2at:rem:npv:ser \$B:rem:i:di:p

*** File "c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\CODm^aàngels.cha": line 241. Keyword: \$ord:svb

*MAB: i molts marxen de Salt mateix p(e)rò molts també es queden a Salt, el que passa que van a la <zona> [= sona] [*] més nova qu(e) estan fent per marxar una mica <del> [/] del centre aquest qu(e) està ple d'aquesta gent .

%ord: \$ORD:SVR \$\$:tem \$V:2ia:tem:npv:marxar \$R:tem:i:np:s \$P:de \$ORD:SVB \$\$:rem \$V:2lt:rem:npv:quedar-se \$B:rem:i:np:s \$P:a

*** File "c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\CODmªàngels.cha": line 262. Keyword: \$ord:svb

*MAB: però el carrer Major és un carrer tranquil i la gent qu(e) ens entra a la botiga molt bé .

%ord: \$ORD:SVB \$\$:tem:d:di:s \$V:2at:rem:npv:ser \$B:rem:d:di:s

*** File "c:\documents and settings\dani\escritorio\codificacions per analitzar\CODmªàngels.cha": line 300. Keyword: \$ord:svb

*MAB: jo crec qu(e) això pot ser progressiu .

%ord: \$ORD:SVD \$\$:tem \$V:2tr:tem:npv:creure \$D:rem \$ORD:SVB \$\$:tem \$V:2at:rem:spv:ser \$B:rem

...

(3) Recollida de dades a través del programa SPSS

	Codi	Ordre	NoMarcat	Marcat	Tem	Sin	Dex	Rem	Altres
1	DAP	198	171	27	19	17	2	5	3
2	NAT	151	142	9	4	4	1	2	3
3	LIG	202	186	16	10	8	2	5	1
4	JOG	292	264	28	22	17	5	3	3
5	JOB	252	228	24	22	20	2	2	0
6	MAB	247	219	28	20	18	2	6	2
7	JOP	272	246	26	20	16	4	4	2
8	JOL	307	284	23	16	15	1	4	3
9	MAV	283	260	23	21	18	3	1	1
10	JOR	242	226	16	11	11	0	0	5
11	MAT	241	221	20	14	10	4	4	2
12	ANF	384	360	24	18	16	2	3	3
13	TOTAL	3071	2805	266	197	169	28	41	28

ELEMEN~1 - Editor de datos SPSS					
Archivo Edición Ver Datos Transformar Analizar Gráficos Utilidades Ventana ?					
3 : Funció					
Objete Directe					
	Funció	Sinislocacions	Dextralocacions	Rematitzacions	Totals
1	Subjecte	68	20	22	91
2	Verb	9	1	3	10
3	Objete Directe	54	4	8	66
4	Objete Regit	28	1	5	34
5	Atribut	5	1	1	7
6	Complement Predicatiu	1	.	2	3
7	Objete Indirecte	4	.	.	4
8	Complement Circumstantial	2	.	.	2
9	Totals	169	28	39	236

Estadístics descriptius

	N	Mínim	Màxim	Mitjana	Desv. típ.
% Construccions d'ordre no marcat	12	86,4	94,0	91,262	2,1469
% Construccions d'ordre marcat	12	6,0	13,6	8,731	2,1371
N vàlid (segons lista)	12				

